

MATIĆA

Tjedan Hrvata iz Bosne i Hercegovine

HMI na zagrebačkom Interliberu

Razgovor s ministrom Biškupićem

Iseljenički grad Hamburg

ISSN 1330-2140

9 771330 214009

Više od stotinu stranaka, većina udruženih u razne predizborne koalicije, bori se za svoje viđenje hrvatske budućnosti u dolazećim parlamentarnim izborima 25. studenoga. Iz ove (pre)bogate, šarene lepeze katkad bizarnih, šaljivih pa i ekstremnih viđenja, ipak se može iščitati koliko je u Hrvatskoj zaživjela i porasla demokracija, a rekao bih i politička tolerancija, temeljena na suživotu u različitosti, a sve na dobrobit Hrvatske. Potvrdu tomu naći ćemo, po mnogima, u vrlo zanimljivom poslijeizbornom koaliranju. A naši susjedi Slovenci birali su predsjednika države i svoje povjerenje uvjerljivo dali neovisnom kandidatu lijevog centra Danilu Türku nasuprot kandidatu desnice Janezu Peterleu. I na kraju ovoga "izbornog" bloka, jedna zanimljivost: Hrvati Australije koji su australski i hrvatski državljani (u toj zemlji važi dvostruko državljanstvo) istoga će datuma glasovati u parlamentarnim izborima Hrvatske i Australije!

U međuvremenu, život ide dalje, a tek što smo veselo krstili mošt uz blagoslov svetog Martina, već se trgovine pune božićnim ukrasima i oglasima za adventska putovanja i novogodišnje slavlje. Govoreći o Adventu, ovdje u Zagrebu naši nam gradski oci obećavaju Advent ljepši od glasovitoga bečkog !??? I još ostaje pitanje hoćemo li ovu, za razliku od prošle godine, ipak imati onu bijelu zimu. Meteorolozi zasad mudro šute, a skijaši se toplo nadaju.

A sada, mnogo pohvala nedavno završenom projektu HMI-a "Tjedan Hrvata iz BiH" stiglo je i još uvijek stiže sa svih strana. O toj zaista hvalevrijednoj manifestaciji možete detaljno čitati u ovom broju *Matice*, kao i o našem vrlo uspješnom nastupu na velikom međunarodnom sajmu knjige Interliberu. Naravno, tu je i veliki broj vrlo kvalitetnih priloga iz rada HMI-a, ali i iz hrvatskih zajednica diljem svijeta, kao i iz života u Hrvatskoj. Želim vam ugodno čitanje uz pozdrave do idućeg, zadnjeg broja za 2007. godinu.

Urednik

Over a hundred political parties, most aligned in various pre-election coalitions, are campaigning for their vision of Croatia's future ahead of the November 25 elections for Parliament. From this (over)rich, motley range of, sometimes bizarre, comic and even extreme views, it can nevertheless be perceived how much Croatia has embraced and developed its democracy, and I would say political tolerance, based on a coexistence of diversity, all to the benefit of Croatia. Proof of this will be found, many say, in the very interesting coalitions that may be formed after the elections. Our neighbours in Slovenian elected a president and voted convincingly in favour of an independent candidate of the left of centre in the person of Danijel Turk, who defeated the right-wing candidate Janez Peterle. And to wrap up this "election section" a point of interest: The Croats of Australia that hold dual citizenship (Australia also recognises dual citizenship) will vote on the same day for the Parliaments of Croatia and Australia!!

Life, meanwhile, goes on, and now that we have just finished christening young wine on St. Martin's Day, the stores are already full of Christmas decorations and advertisements for were to travel during the Advent and for the New Year's festivities. Speaking of the Advent, here in Zagreb the city fathers are promising an Advent better than Vienna's famed festivities!!!!

And its still an open question of this year, unlike the last one, will bring a white Christmas. The meteorologists are wisely keeping a tight lip on things, and the skiers have high hopes.

Many congratulations for the recently closed CHF event, the Croats in Bosnia & Herzegovina Week, have been received here and continue to come from all corners. Read all about the details of this truly commendable event in this issue of *Matica* magazine, and about our very successful appearance at the Interliber International Book Fair. There are, of course, many excellent contributions on the activities of the CHF and from the Croatian communities around the world and on current events in Croatia. I wish you pleasant reading and warm greetings until our next issue, the last in 2007.

The Editor

MATICA - most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Mjesečna revija HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

GODIŠTE / VOLUME LVII
Broj / No. 11/2007.

RAVNATELJICA HMI / DIRECTOR CHF
Katarina Fuček

GLAVNI UREDNIK / CHIEF EDITOR
Nenad Zakarija

IZVRŠNI UREDNIK / EXECUTIVE EDITOR
Hrvoje Salopek

MARKETING
Ivana Rora

LEKTOR / LANGUAGE EDITOR
Tomislav Salopek

UREDNIŠTVO / EDITORIAL STAFF
Željka Lešić, Vesna Kukavica

TAJNICA / SECRETARY
Snježana Radoš

DIZAJN I PRIPREMA / LAYOUT & DESIGN
Krunoslav Vilček

TISAK / PRINT: Vjesnik, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

DOMOVINA

- 8** Razgovor s ministrom kulture Božom Biškupićem
- 10** Obilježena stota obljetnica rođenja slikara Crnoborija
- 19** Sve više hrvatskih delicija s oznakama izvornosti i podrijetla
- 20** Dugopolje u splitskom zaleđu doživljava svekoliki procvat
- 22** Dvjestota obljetnica župe Dabar nedaleko od Otočca
- 24** Procvat seoskog turizma u Istri
- 41** Presentacija zaključaka EDE 2007.
- 50** Obljetnica smrti tovarničkog župnika Burika, mučenika Domovinskog rata
- 51** Promoviran dokumentarni serijal "Heroji Vukovara"
- 53** Druga donatorska večera Humanitarne organizacije DORA
- 54** Želja za povratkom na Murter obitelji Burtina iz Australije

HMI na zagrebačkom Interliberu

- 12** Juan Mihovilovic oduševio posjetitelje
- 14** Susreti vrsnih iseljeničkih književnika i domovinskih književnih zvijezda

SVIJET

- 5** Ravnateljica HMI-a posjetila Švedsku
- 39** Održana 10. Duvanjska večer u Fribourgu
- 44** Hamburg – grad iseljeničtva
- 46** Kanada: Multikulturni Festival Folklorama u Winnipegu
- 47** Proslavljena 40. obljetnica hrvatske katoličke župe u kanadskom Calgaryju
- 57** U Trstu predstavljena monografija o tršćanskim Hrvatima
- 59** Susret bivših studenata Hrvatskih sveučilišta u Torontu

Tjedan Hrvata iz Bosne i Hercegovine u Zagrebu (30 – 37)

Revija narodnih nošnji
HKD Napredak
Izložba fotografija Marije Braut
Izložba mladih akademskih slikara
Filmovi o hrvatskim piscima iz BiH
Gostovanje HNK Mostar
Suvremeni hrvatski književnici
Koncert trija "Magis"
Crkveno izdavaštvo
Gastronomija
Katoličke škole za Europu
Sv. Misa u katedrali

SAĐRŽAJ

AKTUALNO / ZANIMLJIVO

- 4** Hrvatska uskoro članica Vijeća sigurnosti UN-a
- 7** MVPEI predstavio novu Informativnu brošuru za Hrvate izvan domovine
- 7** Uručene stipendije MVPEI-a hrvatskim studentima iz dijaspe
- 10** Kultura Hrvata u Argentini predstavljena u Splitu
- 11** Izložba hrvatskog umjetnika iz Beča Šanteka u HMI
- 16** Razgovor s brig. Liscem u svezi ukinuća obveznog služenja vojnog roka
- 18** Portal s bazom podataka iz područja poreza, financija i prava u RH
- 23** Povratnik iz Australije Vjekoslav Šamija ulaže u Hrvatsku
- 27** Susret hrvatskih manjina s književnicima u Hrvatskoj u Rovinju
- 28** Razgovor s našom proslavljenom pjevačicom Terezom Kesovijom
- 43** Ugledni Hrvat iz Nizozemske Petar Jelečanin posjetio HMI

STALNE RUBRIKE

- 6, 17, 55** Vijesti HR – gospodarstvo, politika...
- 26** Manjinske vijesti
- 38, 48** Vijesti HR – kultura, zanimljivosti...
- 42, 58** Iseljeničke vijesti
- 60** Nove knjige
- 62** Glazba+
- 64** CRORAMA
- 66** Športske vijesti

KOLUMNJE

- 49** Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)

Jedna od velikih pobjeda u povijesti!

Premijer nije zaboravio posebno istaknuti da ničega ovoga ne bi bilo da '91. nismo obranili Hrvatsku. "I zato moja zahvalnost ide i hrvatskim braniteljima i svim hrvatskim domoljubima koji su pridonijeli ovomu", istaknuo je Sanader

Premijer Sanader s glavnim tajnikom UN-a

Zasjedanje Vijeća sigurnosti u New Yorku

Hrvatska je 16. listopada sa 184 glasa zemalja članica Opće skupštine UN-a, u trećem krugu glasovanja, izabrana za nestalnu članicu Vijeća sigurnosti UN-a s dvogodišnjim mandatom koji počinje 1. siječnja 2008.

U manje od 15 godina Hrvatska se na najbolji mogući način transformirala i iz "zemlje slučaja", nakon brutalne agresije i Domovinskog rata, postala priznata zemlja donatorica te država koja sudjeluje u mirovnim operacijama Ujedinjenih naroda, nudeći nesebično i svoje iskustvo, sigurnosni "know-how" te opredjeljenje da s tom globalnom promidžbom nastavi putem mira i sigurnosti.

"Ovo je veliki uspjeh Hrvatske, vrhunac učvršćivanja i snage međunarodnog položaja Hrvatske", rekao je premijer Ivo Sanader, govoreći o primanju Hrvatske u nestalno članstvo Vijeća sigurnosti UN-a.

Istaknuo je da je to uspjeh cijele Hrvatske pozivajući sve u Hrvatskoj. Za Hrvatsku je to ne samo velika čast nego i velika odgovornost, rekao je predsjednik Vlade, ističući da je Hrvatska u kratkome vremenu došla u poziciju da kao aktivna sudionica sudjeluje u odlučivanju o svim bitnim pitanjima za mir, sigurnost i međunarodni poredak u svijetu. Vlada, sigurno, neće licitirati zaslugama,

ustvrdio je premijer, poručujući svima ostalima: "Nema licitacija. Za ovo je zaslužno državno vodstvo, predsjednik Republike, Vlada i ja kao premijer, Sabor i cijela hrvatska diplomacija". Premijer nije zaboravio posebno istaknuti da ničega ovoga ne bi bilo da '91. nismo obranili Hrvatsku. "I zato moja zahvalnost ide i hrvatskim braniteljima i svim hrvatskim domoljubima koji su pridonijeli ovome", istaknuo je Sanader.

Napominjući da ćemo odsad na dnevni red VS-a moći staviti i teme koje zanimaju Hrvatsku, premijer je potvrdio da će vrlo brzo postaviti i pitanja vezana za Haaški sud. No probleme sa Slovenijom treba rješavati bilateralno, a ne pred VS-om, jer bi to bilo neodgovorno, smatra Sanader.

Premijer je prvi put javno priznao

i da je bilo rizično govoriti u UN-u o Haaškom sudu, kao instituciji Vijeća sigurnosti UN-a, dan prije odlučivanja o nestalnome članstvu. "Sad ću priznati, da, bilo je to rizično. Moglo se u jednom trenutku učiniti da bi nam to moglo donijeti štetu i naškoditi u glasovanju o članstvu", priznao je.

Poslije se u nizu razgovora uvjerio da je govor bio dobro primljen, jer je jasno i jezgrovito rekao što se u Hrvatskoj dogodilo '91. i zašto svi u Hrvatskoj presudu "vukovarskoj trojici" smatraju nepravdom i neprihvatljivom. ■

CB On October 16th Croatia was with 184 votes from the member countries of the UN General Assembly in the third round of voting elected to the seat of a non-permanent member of the UN Security Council for a two-year mandate that starts January 1st of 2008.

Hrvatska preuzima veliku odgovornost

Hrvatska vanjska politika, koja vodi računa ne samo o uskim interesima Hrvatske i njezinim odnosima s pojedinim zemljama nego o globalnim problemima i interesima svijeta kao zajednice država i naroda, donijela je Hrvatskoj potporu velikoga broja zemalja i članstvo u Vijeću sigurnosti, rekao je predsjednik Republike Stjepan Mesić u prvoj reakciji na prijam RH za nestalnu članicu Vijeća sigurnosti UN-a. Mesić je napomenuo kako Hrvatska mora biti svjesna činjenice "da priznanja ne bi bilo da u našoj politici nismo dosljedni, da ne ustrajemo na načelima i općeprihvaćenim pravilima ponašanja na međunarodnoj sceni".

Jačanje veza s Hrvatima u Švedskoj

Predstavnici Hrvata iz Švedske Katarini Fuček postavljali su razna pitanja koja su se uglavnom odnosila na povratak u domovinu, pomoć pri organiziranju kulturnih projekata, rješavanje mirovinskog i zdravstvenog osiguranja i sl.

Ravnateljica HMI-a s Hrvatima u Malmöu

ski” u Malmöu, zadnjega dana posjeta, ravnateljica Fuček razmijenila je iskustva i planove s hrvatskim iseljenicima iz udruga u Malmöu, Helsingborgu i Lundu. Katarina Fuček predstavila je raznovrsnu djelatnost HMI-a, matične kuće svih iseljenih Hrvata, koja je zahvaljujući dobrim i kvalitetnim programima i suradnji s istaknutim pojedincima i hrvatskim udrugama u svijetu spremna odgovoriti na sve izazove vremena i opće globalizacije.

Predstavnici Hrvata iz Švedske s velikim su zanimanjem pratili izlaganja Katarine Fuček. Iskoristili su ovu prigodu da ravnateljici postave i razna pitanja koja su se uglavnom odnosila na mogućnost povratka u domovinu, pomoć

Trodnevni program posjeta, od 12. do 14. listopada, ravnateljice HMI-a našim sunarodnjacima u Švedskoj započeo je susretom s hrvatskih veleposlanikom dr. Svjetlanom Berkovićem. Susretu je nazočio i mons. Stjepan Biletić, dugogodišnji voditelj Hrvatske katoličke misije u Stockholmu. Predstavnici hrvatskih udruga iz središnje Švedske ugostili su 12. listopada ravnateljicu Fuček u prostorijama Hrvatskoga društva “Dubrovnik” u Södärtaľju, gdje su se okupili i članovi udruga Hrvata iz Stockholma, Eskilstune i Enköpinga.

Udruge iz zapadne Švedske susrele su se s gošćom iz Hrvatske 13. listopada u Hrvatskome društvu “Velebit” u Göteborgu. Ondje se nalazi i sjedište Saveza hrvatskih društava u Švedskoj pa je iskorištena prigoda i za sastanak ravnateljice Fuček i predsjednice Saveza Diane Vukušić. U Göteborgu su o svojim djelatnostima ravnateljicu HMI-a izvijestili i predstavnici Odbora učitelja hrvatskoga jezika i predstavnici športskih sekcija.

U Hrvatskome društvu “Jadran” i u Društvu hrvatskih žena “Katarina Zrin-

Susret s predstavnicima hrvatskih udruga iz središnje Švedske u prostorijama HD “Dubrovnik” u Södärtaľju

Hrvati u Švedskoj

Prema procjenama, u Švedskoj danas živi oko 35 tisuća Hrvata koji su pretežitom nastanjeni u južnome i jugozapadnome dijelu zemlje (Malmö, Göteborg, Helsingborg, Jönköping). Krovna organizacija Hrvata u Švedskoj jest Savez hrvatskih društava u Švedskoj koji trenutačno okuplja 26 udruga. Na području Švedske djeluju četiri Hrvatske katoličke misije, u Stockholmu, Malmöu, Göteborgu i Jönköpingu.

kulturnim djelatnostima hrvatskih udruga u Švedskoj, probleme oko rješavanja mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, stanja hrvatske dopunske nastave te o organiziranju glasanja za predstojeće parlamentarne izbore u Hrvatskoj. ■

CB A three-day visit by the CHF director to Sweden, from October 12th to 14th, included meetings at the premises of the Dubrovnik Croatian Association in Södärtaľj, where members of the association from Stockholm, Eskilstun and Enköping also gathered. The associations from western Sweden met with their guest from Croatia at the Velebit Croatian Association in Göteborg.

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

HRVATSKA PRIVUKLA 2,1 MILIJARDU EURA ULAGANJA

ZAGREB - Hrvatska je u prvoj polovici ove godine privukla 2,149 milijardi eura izravnih stranih ulaganja, odnosno umnogome se približila iznosu od 2,7 milijardi eura uloženi tijekom prošle godine, rekao je direktor Direkcije za statistiku Hrvatske narodne banke (HNB) Igor Jemrić. Podaci o ulaganjima u Hrvatsku za prva dva tromjesečja ove godine, kao i za cijelu prošlu godinu pritom pokazuju da se najveći dio tog iznosa odnosi na vlasnička ulaganja koja su lani iznosila 1,7 milijardi eura, a u prvoj polovici ove godine 1,13 milijardi eura. Sve značajniji udio u ukupnom iznosu stranih ulaganja zauzima i zadržana dobit, koja je lani iznosila 697 milijuna eura, a u prvih šest mjeseci ove godine 522 milijuna eura.

HV DONOSI 170 MILIJUNA EURA STRANIH ULAGANJA

ZAGREB -Vojni posao desetljeća, isporuka 84 nova borbena vozila HV-u, donijet će Hrvatskoj milijunske strane investicije i višestruku korist njezinu gospodarstvu. Naime, iako je nedavno potpisani ugovor MORH-a s finskom "Patrijom" "težak" više od 112 milijuna eura, zahvaljujući zakonskoj obvezi dosad najveći postupak vojne nabave imat će mnogo veću važnost. Na proizvodnji i nabavi borbenih vozila profitirat će i mnoge domaće tvrtke. Preciznije, nova borbena vozila Hrvatsku će stajati 112 milijuna eura, no čak 150 posto vrijednosti tog ugovora vratit će se putem izravnih i neizravnih stranih ulaganja u naše gospodarstvo. Samo izravnim transferom tehnologije iz "Patrije" u "Đuru Đakovića Specijalna vozila" iz Slavonskoga Broda vratit će 40 milijuna eura uloženi u kupnju 84 AMV-a.

ŠTEDNJA GRAĐANA JE U PORASTU

ZAGREB - Ovogodišnji dan štednje hrvatski su građani dočekali s rekordnim iznosom kunskih i deviznih štednih i oročenih depozita u bankama, većim od 104 milijarde kuna, što čini 68 posto ukupnog iznosa depozita u hrvatskim bankama potkraj kolovoza. Podaci su to Hrvatske narodne banke, u kojoj objašnjavaju da su ukupni štedni i oročeni depoziti potkraj kolovoza premašili iznos od 153 milijarde kuna i bili su za 25,3 milijarde kuna viši u odnosu na njihovo stanje s kraja kolovoza prošle godine. Samo kod građana bilježi se pritom povećanje depozita od 9,3 milijarde kuna. Hrvatski su građani potkraj kolovoza u bankama imali 81,7 milijardi kuna deviznih i 22,3 milijarde kuna štednih i oročenih kunskih depozita.

PLIN U SPLITU DO 2009.

BOSILJEVO - Otvaranjem radova na prvoj dionici od Podrebra kraj Bosiljeva do Josipdola, dugoj 29 kilometara, potkraj listopada počela je gradnja 185 milijuna eura vrijednoga magistralnog plinovoda Bosiljevo - Split. Taj 290 kilometara dug plinovod s godišnjim kapacitetom od 2,5 milijardi prostornih metara plina omogućit će plinifikaciju Like i Dalmacije te potaknuti gospodarski razvoj toga kraja. Radovi na prvoj dionici plinovoda, na koji će se kod Podrebra spojiti potkraj prošle godine dovršeni magistralni plinovod Pula-Karlovac, trebali bi završiti za osam mjeseci, tako da će se Ogulin već sljedeće godine moći koristiti plinom.

RIJEČKA LUKA RUŠI REKORDE

RIJEKA - U prvih devet mjeseci ove godine u riječkoj luci pretovareno 4,25 milijuna tona suhog tereta, što je 17 posto više nego u istom razdoblju prošle godine. Od navedenog povećanja čak 42 posto odnosi se na drvo jer je ponovno profunkcionirao lučki terminal Štalije u Raškom zaljevu, preko kojega se sada izvozi tvrdo drvo iz Hrvatske i BiH te iz nekih drugih zemalja. U prvih devet mjeseci ove godine u riječkoj luci pretovarili su 107 437 kontejnera, što je čak 62 posto više nego u istom razdoblju prošle godine, ali i više nego u cijeloj 2006., kada je ostvaren pretovar od 94 390 TEU-a. Prema riječima direktora Luke Rijeka Denisa Vukorepe, do kraja ove godine Luka planira ostvariti promet između 140 000 i 150 000 kontejnera.

POČELA GRADNJA PELJEŠKOG MOSTA

PELJEŠAC - Hrvatski premijer Ivo Sanader položio je 24. listopada temeljni kamen za most Komarna-Pelješac, čime je označen službeni početak radova na gradnji jednog od najznačajnijih i najzahtjevnijih infrastrukturnih projekata kojim će Hrvatska povezati dijelove svojeg teritorija. Provedba gotovo dvije milijarde kuna vrijednog projekta trebala bi završiti za četiri godine, a po svojim gabaritima, koji ne ugrožavaju morskou suverenost i pravo BiH na nesmetani prolazak, pelješki će most nakon izgradnje biti jedan od triju najvećih mostova u svijetu. Pelješki most, dugačak 2 440 i širok 21 metar, imat će glavni raspon od 568 metara, pri čemu će se izdizati iznad mora u visini od 55 metara, što znači da će nadmašiti gabarite najvećih mostnih konstrukcija, poput onih na Manhattanu i u Brooklynu.

Nova Informativna brošura za Hrvate izvan domovine

Promocija Informativne brošure u Ministarstvu vanjskih poslova

Informativna brošura za Hrvate izvan domovine" novoobjavljena je publikacija Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija namijenjena pripadnicima hrvatskoga naroda izvan Republike Hr-

vatske koja sadržava relevantne podatke o područjima vezanima za njihov dolazak ili trajniji povratak u domovinu. Brošura također daje pregled različitih odgovora na najčešća postavljena pitanja, a sadržava i pregled elektroničkih linkova za svako od jedanaest tematski specificiranih

područja. Dostupna je i na internetskim stranicama Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, na adresi: www.mvpei.hr/hmiu. Uz ministricu Grabar-Kitarović, u promociji publikacije Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija 30. listopada također je sudjelovala pomoćnica ministricice u Upravi za hrvatske manjine, iseljeništvo i useljeništvo Mirjana Bohanec-Vidović te pomoćnik ministra za inspekcijско- upravne poslove u Ministarstvu unutarnjih poslova Žarko Katić, pomoćnik ministra za međunarodne gospodarske odnose u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva Igor Lučić i brojni predstavnici državnih institucija Republike Hrvatske. U izradi "Informativne brošure za Hrvate izvan domovine", osim Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, sudjelovala su mnoga tijela državne uprave Republike Hrvatske. ■

Uručene stipendije MVPEI-a hrvatskim studentima iz iseljeništva

Ministrica vanjskih poslova i europskih integracija (MVPEI) mr. Kolinda Grabar-Kitarović uručila je 22. listopada Ugovore o financiranju tečaja učenja hrvatskog jezika pripadnicima hrvatskog naroda s prebivalištem izvan Republike Hrvatske. Na prigodnoj svečanosti u MVPEI-u nazočne je, osim ministricice Grabar-Kitarović, pozdravila i Mirjana Bohanec Vidović, pomoćnica ministricice na čelu Uprave za hrvatske manjine, iseljeništvo i useljeništvo. Tečaj učenja hrvatskog jezika održava se na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu - CROATICUM te na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu - CROATICA, a izvode ga izvorni govornici i lektori hrvatskog jezika. Zimski semestar počinje u listopadu, a ljetni u ožujku svake godine. Tečaj je podijeljen u stupnjeve sukladno razini poznavanja hrvatskog jezika kod polaznika. MVPEI, na temelju Pravilnika o naknadi za učenje hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj za pripadnike hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske, pokriva troškove školarine za dva semestra tečaja učenja hrvatskog jezika.

Prije početka nastave, objavljuje se Javni poziv za dodjelu naknade za učenje hrvatskog jezika putem DM/KU i internet-ske stranice MVPEI. Polaznici se za tečaj prijavljuju Odjelu za hrvatsko useljeništvo te dostavljaju tražene podatke i dokumen-

Ministrica Grabar Kitarović sa stipendistima

taciju navedenu u Javnom pozivu. Zimski semestar akademске godine 2007./2008. godine pohađa 37 polaznika u Zagrebu i dva u Splitu. Polaznici tečaja dolaze iz različitih zemalja svijeta (Alžir, Argentina, Australija, Austrija, Brazil, Čile, Gana, Južna Afrika, Kanada, Mađarska, Makedonija, Nizozemska, Njemačka, Paragvaj, Peru, Poljska, SAD, Sirija, Švedska, Švicarska, Venezuela), a većina ih je iz Južne Amerike. U akademskoj godini 2006./2007. tečaj učenja hrvatskog jezika ukupno je pohađalo 113 polaznika. ■

Stvaramo hrvatsko gospodarstvo kulture

“U prigodi svojega posjeta Južnoj Americi u travnju ove godine uvjerio sam se s koliko ljubavi sad već treća ili četvrta generacija Hrvata njeguje uspomenu na svoju kulturu i svoju domovinu”, rekao je ministar Biškupić

Podosta se toga događa u Ministarstvu kulture koje agilno i neumorno vodi nikad u javnosti prisutniji - i to po konkretnim rješenjima, zakonima, većim ulaganjima, gradnji značajnih objekata, posebice muzeja... - ministar Božo Biškupić. Naše izložbe putuju svijetom, isti taj svijet dolazi k nama, i putem izložaba i kazališnih predstava, te glazbe, čuva se baština, ulaže se u međunarodnu kulturnu suradnju, pa u kulturni turizam ili pak u tzv. male sredine... A Ministarstvo je otvoreno prema novinarima, pa su redovne “pressice” u prelijepome zdanju Ministarstva, ali i izvan metropole, u dvorcima npr., postale uobičajena praksa. A obavještavanje javnosti brzo je i učinkovito... Tema za razgovor je mnogo, pa krenimo. redom.

Na kulturu otpada samo jedan posto državnoga proračuna. Iako se s time dosta napravilo, a zna se da je prošla vlada imala i manji postotak na raspolaganju, što vi mislite – koliko bi kultura morala biti “teška” kad se zna da je važna za očuvanje nacionalnoga identiteta?

— Jedan posto državnoga proračuna visok je prosjek koji je Ministarstvo kulture postiglo zahvaljujući činjenici da ova Vlada prepoznaje vrijednost kulture za hrvatski narod. Kad već pitate koliko bi kultura morala biti “teška” smatram da ne bi trebala biti nikomu teška jer ona je sastavni dio našeg identiteta, našeg življenja. U njoj je skrivena naša unutrašnja snaga i snaga budućih naraštaja. Ona nas je, uz vjeru, više od 13. stoljeća održala, činila prepoznatljivima, ona je naša posebnost i različitost, ali i naša poveznica s ujedinjenom Europom.

Razgovarala: **Anči Fabijanović**

Kakva je po, vašem mišljenju, kvaliteta novoga zakona o kazalištu, a kakvo značenje sporazuma o jedinstvenoj cijeni knjige?

— Novim Zakonom o kazalištu uvodi se provediva zakonska regulativa koja se odnosi poglavito na osnivanje i ustroj javnih i privatnih kazališta, zatim jasan pravni okvir njihova sufinanciranja, kao i odgovornosti osnivača i upravnih tijela kazališta za provođenje i realizaciju dogovorenih planova i programa rada. Na zadovoljavajući je način regulirano zapošljavanje umjetnika i ostalih zaposlenika kako bi se omogućila njihova veća pokretljivost radi podizanja kvalitete predstava i projekata. Kad je riječ o jedinstvenoj cijeni knjige, taj europski model polako počinje živjeti, iako Zajednica izdavača ima nekih novih prijedloga koje ćemo razmotriti.

Ulaganja u tzv. male sredine, npr. u prvu knjižnicu u Lipiku, da spomenem samo jedan od brojnih primjera, nisu samo sporadična nego sustavna. U čemu je važnost takvih ulaganja?

— Sustav narodnih knjižnica o kojima skrbi Ministarstvo kulture njezin je temelj, jer ono što je u sustavu obrazovanja osnovno školstvo, to su u sustavu kulture narodne knjižnice. Zbog toga ne treba začuđivati skrb o mreži Narodnih knjižnica, izgradnji novih i o osuvremenjivanju starih. Tako smo izgradili ili ob-

novili knjižnice u Puli, Majuru, Popovači, Šibeniku, Benkovcu, Hrvatsku knjižnicu za slijepe u Zagrebu, knjižnice u Daruvaru, Imotskome, Virovitici, Bakru, Lipiku, Novom Vinodolskom, Novigradu, Krku, Iloku, Karlovcu, a, nadam se, do kraja godine i u Splitu. Kao što vidite, cijela "Lijepa naša" je pokrivena. Ovo je samo dio skrbi o prostoru u kojemu djeluju hrvatski knjižničari, ali i o prostoru u kojima se čuva bogati knjižnični fond, koji uz suradnju lokalne samouprave financira Ministarstvo kulture, a sve radi što boljšeg pristupa korisniku-čitatelju. U planu je otvaranje još 50-ak novih knjižnica na prostorima koji ih dosad imali.

Provodimo i Nacionalni program digitalizacije arhivske, muzejske i knjižnične građe, a kada je riječ o knjižnicama, izravno je povezan s programima Europske unije. Za boljšitak hrvatskoga knjižničnoga sustava, podastirem i viziju Ministarstva kulture o otvaranju svih pa i tzv. malih sredina za programe kulturnoga razvoja, osnivanjem ustanova kulture, posebice knjižnica i muzeja.

Isto tako ulažemo i u osnivanje novih muzeja, od onih nacionalnih poput Arheološkog muzeja Naronu u Vidu, do gradskih i zavičajnih - Muzeja Nikole Tesle u Smiljanu, Muzeja Pregrade, Skradina, Trogira, galerije Vidović u Splitu, Arheološki muzej u Osijeku, Muzej antičkoga stakla u Zadru, velikih muzeoloških projekata u Velikom Taboru, Iloku i

Vukovaru uz niz ostalih, kojima se otvaraju i novi prostori suradnje na području kulture, turizma i gospodarstva. Nakon 106 godina osigurali smo i dostojanstveni prostor za Hrvatski povijesni muzej.

Sada se zna gdje će konačno biti smješten Apoksiomen. Što je prevagnulo pri odluci?

— Apoksiomen, ili kako su ga na izložbi u Firenci nazvali, "Hrvatski Apoksiomen" prvorazredno umjetničko djelo, kip od neprocjenjive vrijednosti, jedina velika bronzana antička skulptura grčke provenijencije bit će smještena u Malom Lošinj. To je konačna odluka dvaju vijeća, Hrvatskoga muzejskog i Hrvatskog vijeća za kulturna dobra. Presudna za donošenje ovakve odluke bila je činjenica da je Apoksiomen i pronađen u akvatoriju Malog Lošinja i da slijedimo na neki način svjetski trend da se arheologija ne premješta s lokaliteta na kojemu je pronađena, pa smo tako npr. Muzej Naronu izgradili "in situ" na samom nalazištu u Vidu kod Metkovića. Osim toga, grad Mali Lošinj ponudio je najbolje uvjete smještaja i zaštite antičkoga kipa.

Sprega turizma i kulture ili tzv. kulturni turizam broj 1 je u svijetu. Što se radi da tako bude i u Hrvatskoj?

— Otvaranje novih muzeja, poput onoga u Naroni, obnavljanje spomenika i spomeničkih cjelina, a osobito onih upisanih u UNESCO-ovu listu zaštićene svjetske baštine, kulturne su investicije kojima se razvija i širi turistička ponuda. Gotovo većina ulaganja u kulturu danas utječe na gospodarski razvoj. U ovom mandatu upravo su takva ulaganja otvorila više od 500 novih radnih mjesta, a od toga gotovo polovica ima neposrednu vezu s turizmom, odnosno kulturnim turizmom, kako ga popularno zovemo. Danas je svakomu jasno da tisuće i tisuće turista koji posjećuju Dubrovnik ili Trogir nisu to izabrali samo zbog hotela, sunca ili mora nego zbog svjetski poznate baštine. Kulturu čuvamo poput najvrednijega blaga, a kada kulturu povezujemo s gospodarstvom, stvaramo hrvatsko gospodarstvo kulture. ■

CB Much is happening at the Ministry of Culture, led by its agile and tireless Minister Božo Biškupić, never before as present in the public eye with concrete solutions, legislation, increased investment and the construction of key buildings, museums in particular, who has given this interview for Matica magazine.

Nove generacije hrvatskih iseljenika njeguju uspomenu na svoju kulturu

Međunarodna kulturna suradnja važan je dio vašega ministarstva, a vi ste ujedno i međunarodni tajnik u HDZ-u. Kakvo je vaše iskustvo s našim iseljenicima, molim Vas navedite primjere...

— Možda je najsvježiji primjer aktivnosti koje je Ministarstvo kulture tijekom cijele 2007. poduzelo kako bi se intenzivirala međunarodna kulturna suradnja, suradnja s Čileom, Urugvajem i Argentinom, trima južnoameričkim zemljama sa starom hrvatskom dijasporom. U prigodi svojeg posjeta Južnoj Americi u travnju ove godine uvjerio sam se s koliko ljubavi sad već treća ili četvrta generacija Hrvata njeguje uspomenu na svoju kulturu i svoju domovinu. Osim toga što sam posjetio iseljeničke domove, susreo sam se s brojnim Hrvatima, darovao njihovim knjižnicama i KUD-ovim knjige i instrumente, a Ministarstvo kulture je organiziralo i veliku izložbu "Hrvatska tradicijska baština" koja je na najbolji mogući način publici u tim državama pokazala bogatu povijest daleke Hrvatske iz koje su prije više od jednoga stoljeća došli njihovi predci.

“Kultura Hrvata u Argentini” predstavljena u Splitu

Splitska podružnica HMI-a organizirala je 23. listopada u prostorijama Europskog pokreta predstavljanje DVD-a i CD-ROM-a Joze Vrljička, magistra ekonomije iz Buenos Airesa i dugogodišnjega glavnoga urednika časopisa Studia Croatica. Časopis, na španjolskome jeziku, redovito izlazi od godine 1960., a bavi se hrvatskim kulturnim i društvenim temama. Danas ga na Internetu čita cijela Južna Amerika. Za Splitskane je bilo posebno zanimljivo to što je, prije četiri godine, cijeli jedan broj toga časopisa bio posvećen Marku Maruliću, ocu hrvatske književnosti.

Vrljičak je, također, autor izdanja “14.400 hrvatskih prezimena u Južnoj

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

Americi”, koje obuhvaća 120 000 osoba u Argentini, što je izazvalo veliko zanimanje prisutnih, jer je Dalmacija dala veliki broj hrvatskih iseljenika.

Ovaj put nam je urednik Vrljičak predstavio svoj enciklopedijski rad “Kultura Hrvata u Argentini” u kojemu je, kronološki, vidljivo koliko su naši ljudi pridonijeli toj dalekoj državi na području književnosti, obrazovanja, glazbe, znanosti i religije. Spominju se i društva koja su osnivali radi očuvanja hrvatskog kulturnog i nacionalnog identiteta, a sve je popraćeno tisućama fotografijama i s 30-ak kraćih filmova.

Ovo nije bilo prvo predstavljanje članova obitelji Vrljičak u Hrvatskoj. Lani je promovirana knjiga “Hrvati u Argentini” njegove sestre Karmen Vrljičak u Zagrebu i u Supetru, a njegova druga sestra Marija Vrljičak predstavila se svojim likovnim radovima u Hrvatskoj matici iseljenika u Splitu prije nekoliko godina. ■

Obilježena stota obljetnica rođenja slikara Crnoborija

Na spomendan rođenja, 22. listopada, vijenac na grob velikoga hrvatskog slikara Josipa Crnoborija (rođen u Banjolama kraj Pule 1907., umro u Zagrebu 2005.), položili su u ime Općine Medulin Ivica Rogulj, u ime Hrvatske matice iseljenika - podružnice Pula Ana Bedrina, te u ime prijatelja Oto Širec, povjesničar umjetnosti i osobni slikarov prijatelj. Josip Crnobori proveo je u iseljeništvu više od pola stoljeća. U jednome od svojih intervjuua spomenuo je razloge svoga odlaska u dugogodišnje iseljeničtvo, zapravo jednu vrstu prognanstva: “.. Napraviš nekome portret, što u danom momentu nisi mogao odbiti, pa dođe druga vlast i stavi te na crnu listu. Ja sam bio slikar. Mjerilo za mene je bila dobra slika, a političko jednodimenzionalno primjenjivalo je poznatu crno-bijelu tehniku...”. Zbog takve je “krivnje” napustio svoju domovinu 1946. godine, nakon uspješne izložbe u Trstu, kad su mu prijatelji iz Zagreba javili: “Ne vraćaj se više!”.

Crnobori je ipak doživio čudesno ispunjenje svoje čežnje za povratku u domovinu. Vratio se 1998. godine u Zagreb, nakon 53 godine iseljeničkog života. Iste te godine priređena je retrospektivna izložba njegovih djela u Galeriji Klovićevi dvori. Gradu Zagrebu darovao je 88 svojih slikarskih ostvarenja. Potkraj 1999. godine održana je izložba u njegovom istarskom zavičaju, u Labinu, na inicijativu pulske podružnice HMI-a. Slijedila je izložba u Trstu 2004., u suorganizaciji Hrvatske zajednice iz Trsta i HMI-a, te zalaganjem obitelji Murković koja je umjetnika poznavala još iz Argentine. Radost Josipa Crnoborija zbog ostvarenog sna o povratku u

Napisala: **Ana Bedrina**

domovinu odrazila se u njegovoj blagosti, vedrini i nasmi-
janosti, kao i u začudnoj stvaralačkoj snazi, te se ni u svojim
poodmaklim godinama nije odvajao od svoga kista. U Općini
Medulin ističu nakanu da se Josipu Crnoboriju kao zaslužnom
sumještvaninu podigne spomenik i otvori spomen-galerija s
dijelom fundusa i opreme iz slikareva ateljea. ■

Na grobu Josipa Crnoborija

Hrvatski umjetnik iz Beča izlaže u Matici

Dragutin Šantek rođen je u Novakovcu u Međimurju. Diplomirao je filozofiju u Rijeci, na Konzervatoriju u Beču diplomirao je na odjelu kompozicije, a usporedno je studirao i kiparstvo

Dragutin Šantek - hrvatski
slikar i kipar iz Beča

Utorak 6. studenoga u Hrvatskoj matici iseljenika otvorena je izložba hrvatskoga slikara i kipara iz Beča Dragutina Šanteka. Izložbu su zajednički organizirali Hrvatska matica iseljenika i Austrijsko-hrvatsko društvo iz Zagreba. Od sinoć su umjetnička djela ovoga iznimnog autora oživjela u prostoru HMI-a, a zainteresirani ovu dojmljivu izložbu mogu razgledati do 26. studenoga. U nazočnosti mnogih ljubitelja Šantekova likovnog izraza, pozdravno slovo u ime domaćina izrekao je Domagoj Ante Petrić, zamjenik ravnateljice HMI-a. "Šantek ne spada u rutinalno umjetničko stvaranje. On je pjesnik, glazbenik, pomalo filozof, što je ujedno i poticaj njegovog likovnog izričaja. Njegova umjetnost na mnogo intimniji način predstavlja čovjeka u našem vremenu", istaknuo je u svojem nadahnutom govoru Domagoj Ante Petrić.

U ime Austrijsko-hrvatskoga društva nazočne je pozdravila njezina

predsjednica dr. Greta Pifat-Mrzljak, koja je napomenula kako je inicijativa o ostvarenju ove izložbe potekla od Austrijsko-hrvatskoga društva iz Beča, te kako je Šantekova izložba poticaj da se više napravi na području različitih djelatnosti dviju prijateljskih država.

Priču o umjetničkom stvaralaštvu Dragutina Šanteka ispričao je ugledni likovni kritičar, Darko Glavan, koji je ujedno i otvorio izložbu. Tom je prigodom istaknuo: "Temeljit poznavatelj zanata i povijesti, ali i strastveni sudionik postmodernističkog eklekticizma i pluralizma ukusa, Dragutin Šantek raznorodnu multidisciplinarnost svojih stvaralačkih ambicija preoblikuje u zadivljujući niz iznenađujuće raznovrsnih umjetničkih ostvarenja". Na kraju službenog dijela, umjetnik Šantek zahvalio je svima koji su na bilo koji način sudjelovali na ostvarenju izložbe u Zagrebu. "Drago mi je da je to uspjelo i da se mogu predstaviti u Hrvatskoj. Ovo je prigoda da se prvi put

Zagrepčanima mogu predstaviti ovako velikom izložbom" istaknuo je zadovoljni umjetnik.

Dragutin Šantek rođen je u Novakovcu u Međimurju. Maturirao je u Zagrebu, diplomirao filozofiju u Rijeci, a na Konzervatoriju u Beču diplomirao je na odjelu kompozicije. Usporedno je studirao i kiparstvo na Univerzitetu za primijenjenu umjetnost u Beču, gdje je diplomirao 1973. godine. Danas radi kao slobodni umjetnik, bavi se kiparstvom i slikarstvom te glazbom kao suradnik na raznim filmskim projektima. Ovaj zanimljiv umjetnik do sada je imao više samostalnih izložaba, a sudjelovao je i u mnogobrojnim skupnim izložbama u Austriji, Njemačkoj, Norveškoj, Hrvatskoj ("Hrvatski obzori" u Klovicевim dvorima). Izveo je više javnih djela u Hrvatskoj i u Austriji. Skulpture i slike Dragutina Šanteka nalaze se u mnogim javnim i privatnim zbirkama. Osvojio je i nagrade Ludwig Preis i Sussman Preis. ■

Otvorenje izložbe u zgradi HMI-a

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Žorži Paro**

JUAN MIHOVILOVICH ODUŠEVIO POSJETITELJE 30. INTERLIBERA

Glavna tema španjolska Croatica Matičina projekta Hrvatske knjige izvan Hrvatske, s 325 novih naslova knjiga i 68 iseljeničkih časopisa iz dvadesetak zemalja svijeta, privukla je rekordnu pozornost posjetitelja međunarodnog sajma knjiga u Zagrebu od 7. do 11. studenoga 2007.

Dragutin Knežević, Juan Mihovilovich,
Vladimira Matošin i Stjepan Čuić
na matičinom standu

dr. sc. Zdravku Sančeviću.

U cjelini, Matičina izložba donijela je pregled iseljeničkih knjiga s 325 novih naslova iz raznih područja ljudske djelatnosti i 68 časopisa kako na hrvatsko-me jeziku, tako i na jezicima domicilnih zemalja u kojima žive Hrvati i građani hrvatskoga podrijetla, istakao je zamjenik ravnateljice gospodin Domagoj Ante Petrić, koji već treću godinu prati razvoj toga Matičinog nakladničkog projekta, pa je i pozvao one autore iz inozemstva koji nam se ove godine nisu stigli priključiti na 30. Interliberu.

DOGAĐAJI KOJI SU OBILJEŽILI 30. INTERLIBER

Među događajima koji su obilježili 30. Interliber izdvojit ćemo samo neke. Nagradu VBZ-a i internetskoga portala Net.hr za najbolji neobjavljeni roman dobila je zagrebačka književnica Svjetlana Gjoni za roman "Nula Nemo". Književniku Branku Čegecu uručena je nagrada "Kočićevo pero", a kao posebni gosti ovogodišnjega Interlibera bili su poljski književnici Katarzyna Kotowska, Janusz Wisniewski i Pavel Huella. S posjetiteljima Interlibera susreo se čileanski književnik hrvatskoga podrijetla Juan

Juan Mihovilovich

Na ovogodišnjem jubilarnom, 30. Interliberu, na kojem je Poljska bila zemlja partner, nastupilo je 306 izlagača na 16 tisuća četvornih metara prostora, koje je vidjelo više od 100 000 posjetitelja Zagrebačkog velesajma. Od toga je bilo 215 hrvatskih izlagača i 91 izlagač iz 11 zemalja, među kojima je bilo 325 autora iz hrvatskoga iseljeništva sa svih kontinenata (iz još 9 zemalje) i susjednih zemalja u kojima žive hrvatske autohtone manjine.

Ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček zadovoljna je rezultatima Matičina izložbenog projekta "Hrvatske knjige izvan Hrvatske" s temom *španjolske Croatice*, koji je priređen u suorganizaciji i pokroviteljstvu Ministarstva vanjskih poslova i europskih inte-

gracija, točnije, njegove Uprave za hrvatske manjine, iseljeništvo i useljeništvo. Zamjetan kulturni trag, visokih estetskih dosega, *španjolske Croatike* našli smo, kazala je ravnateljica Fuček, u zemljama Latinske Amerike poput Argentine, Bolivije, Čilea, Paragvaja, Perua i Urugvaja. Svim autorima, njih više od 160, iz Južne Amerike i hrvatskim diplomatskim predstavništvima tih zemalja najiskrenije zahvaljujem na pomoći pri organizaciji i slanju knjiga i posebno gostovanju uglednoga čileanskoga pisca hrvatskoga podrijetla Juana Mihovilovicha. Matičina je pozornost bila usmjerena i na mlađe hrvatske iseljeničke zajednice, kazala je ravnateljica Fuček, koje stvaraju svoja djela španjolskim jezikom kao što su venezuelanski Hrvati ili pak našijenci koji pišu svoje knjige i časopise u Španjolskoj, ili kojoj drugoj zemlji Europske unije, pa u tome smislu posebno zahvaljujem hrvatskom počasnom konzulu u Venezueli

Napisala: **Vesna Kukavica**

Promotori romana: sunakladnik Bošković, dr. Kalogjera, Petrić, Mihovilovich i prof. Ljubetić

Štand HMI-a na Interliberu

Mihovilovich, zabilježili su svi hrvatski mediji koji su pratili 30. Interliber. Ruski povjesničar Jurij Felštinski predstavio je hrvatsko izdanje svoje knjige "Sakaćenje Rusije", a bivša glasnogovornica haaškoga tužiteljstva Florence Hartmann predstavila je svoju knjigu "Mir i kazna". Posebno priznanje ZV-a za organizaciju nastupa poljskih izlagača dobilo je Veluposlanstvo Republike Poljske u Hrvatskoj, a priznanje za najvišu razinu ukupnoga nastupa ZV-a pripalo je nakladnoj kući "Profil international" iz Zagreba.

ZVIJEZDA INTERLIBERA – JUAN MIHOVILOVICH

Svečana prezentacija u četvrtak na glavnoj pozornici 30. Interlibera romana *Zaraza ludila* Juana Mihovilovicha, privukla je veliku pozornost stručne javnosti, medija i čitalačke publike. Živost na Matičinu štandu nije se smirivala cijeloga dana. Uoči svečanosti Juan Mihovilovich susreo se s hrvatskim ministrom kulture Božom Biškupićem na Matičinu štandu španjolske Croatice. Ministar Biškupić čestitao je na uspjehu Juanu Mihovilovichu, kazavši kao je nedavno u Čileu potpisao međudržavni ugovor o kulturnoj razmjeni Republike Hrvatske i Čilea i kako vjeruje da će taj pravni čin pridonijeti procvatu kulturnih veza između dviju zemalja. Ministar Biškupić čestitao je ravnateljici Katarini Fuček i zamjeniku ravnateljice Domagoju Anti Petriću na Matičinoj osmišljenoj prezentaciji hrvatskih pisaca, njih više od 160, koji pišu na španjolskome jeziku.

Uz zamjenika ravnateljice HMI-a

Domagoja Antu Petrića, koji se nazočnima obratio nadahnutim govorom u kojem je istakao značenje Mihovilovichova romana visokih estetskih značajki za moderni hrvatski identitet na globalnoj sceni, nazočnima su se obratili prevoditelj profesor Jerko Ljubetić i sunakladnik Zoran Bošković, dok je recenziju romana iznijela vrsna hispanistica sa Sveučilišta u Rijeci i afirmirana znanstvenica dr. sc. Branka Kalogjera, koja inače stručno analizira fenomene pisaca između dviju domovina.

ODLIKE MIHOVILOVICHEVE PROZE

Nadrealna, introspektivna i prije svega bezvremenska atmosfera romana *Zaraza ludila* za mene je, koja inače istražujem rad pisaca hrvatskog podrijetla uglavnom na engleskom i španjolskom govornom području, bila iznenađenje s obzirom na etnicitet pisca i kretanja u suvremenoj iseljeničkoj književnosti, no ne mogu se požaliti zbog toga. Svijet gradića Curepta, zabiti koja sadržava sav senzorni *input* i intelektualno-emocionalni *output* glavnog lika, ne izaziva u čitaocu nikakvu vrstu nostalgije, njegovi mještani nisu likovi s kojima će se čitatelj lako (htjeti) poistovjetiti, ali to što bi se na prvi pogled moglo doživjeti kao isključenje čitatelja - postavljanje prepreka - brzo se pretvori u interes upravo zbog fragmentarnog, ali izrazito živog stila koji tjera čitatelja da nagađa i traži odgovore dok i sam ne bude uvučen, gotovo *zarazno*, u polusvijet glavnog lika, suca koji funkcionira kao pišćev alter ego time što s njim dijeli ovaj poziv, istakla je

recenzentica Branka Kalogjera.

Roman koji dokumentira put u ludilo gotovo je prelaklo opisati kao kafijski, no u slučaju *Zaraze ludila* termin je točan. Prvi susret s nadrealnim podsjeća na *Preobražaj* time što sudac usred zaključenja jednog slučaja shvati da ne osuđuje čovjeka već golemog kolibrića. Ptica se uspije osloboditi, no opresivna atmosfera maloga grada i izluđujućeg birokratskog života lažne važnosti - teme koje su proganjale pisce od Kafke do Marqueza - traje kroz čitav roman.

Radnja pokriva tri dana, no oni su dovoljni da se upoznemo sa čitavom paletom sugrađana našeg paranoičnog magistrata. Uz njih, događaji koji slijede preobražaj u sudnici uvode nas u područje snova, fantastike, ludila. Ritam mirne, dapače monotone svakidašnjice pretvara se u stvarnost upravo *prijetecu* kroz mrežu novozapaženih nepravilnosti i incidenata. Sučev život u trajanju *Zaraze ludila* uvjerljiva je, da parafraziram Kunderu, 'nepodnošljiva težina postojanja'. Fragmentiranje poimanja stvarnosti i rezoniranja glavnog lika dočarano je fragmentiranjem samog teksta; listajući stranice gotovo da se mogu zamisliti zamračenja koja odvajanju scenu od scene, to jest impresiju od impresije. One su ispisane brzim tempom, a dijalog je većinom zamijsen unutarnjim monologom kojim autor postiže snažne senzorne doživljaje i višestruke uvide u interpretaciju ponašanja sebe i sugrađana, rekla je Branka Kalogjera. ■

Susreti vrsnih iseljeničkih književnika i domovinskih književnih zvijezda

Malkica Dugeč, Juan Mihovilovich, Miro Gavran, Gojko Borić, Milovan Miković, Zvonimir Perušić, Josip Bratulić, Srećko Lipovčan, Tihomil Maštrović i brojni drugi uglednici hrvatske nakladničke elite iz zemlje i inozemstva susretali su se na Matičinu štandu

Na popisu najvažnijih jezika španjolski se nalazi na drugome mjestu, odmah poslije engleskoga, s gotovo 400 milijuna izvornih govornika, među kojima je, prema procjenama, više od pola milijuna hrvatskih iseljenika. Budući da Hrvati i građani hrvatskoga podrijetla u znatnome broju gotovo pola tisućljeća, još od hrvatske Dubrovačke Republike (1272. – 1808.), žive u zemljama španjolskoga govornoga područja i dulje od stoljeća imaju razvijenu iseljeničku nakladničku djelatnost na tim geografskim širinama, logičan je stoga interes HMI-a za *španjolskom Croaticom*. Matičina tema bila je pravo otkriće i domaćim i iseljeničkim posjetiteljima, koju je savjetnički potakao prevoditelj i dopisni član čileanske Akademije za jezik vrijedni Jerko Ljubetić iz Splita.

Malkica Dugeč najplodnija iseljenička pjesnikinja iz Njemačke, Juan Mihovilovich ugledni čileanski pisac hrvatskog podrijetla i Miro Gavran najizvođeniji hrvatski dramatičar u svijetu zadržali su se u srdačnom razgovoru na Matičinu štandu, koji je u subotu 10. studenoga 2007. bio pravim duhovnim susretištem iseljene i domovinske Hrvatske. Naime, predzadnjeg dana 30. Interlibera Malkica Dugeč primila je na Matičinu štandu 4a profesore iz osam škola iz Vojvodine u kojima se uči nastava na hrvatskome jeziku. Laureatkinja ovogodišnje pjesničke nagrade "A. B. Šimić" Malkica Dugeč – čestitala je profesorima i ravnateljima škola iz Republike Srbije na trudu da u demokratskom okružju današnje Republike Srbije, u suživotu s drugim narodima i pripadnicima drugih autohtonih manji-

Miro Gavran, Juan Mihovilovich, Malkica Dugeč i Vesna Kukavica

na, upravo oni njeguju i razvijaju hrvatski kulturni identitet u multikulturnoj sredini Vojvodine. Malkica Dugeč darovala je svoja djela za knjižnice tih škola i za knjižnicu Hrvatskog nacionalnog vijeća iz Vojvodine.

TRIBINA: INOZEMNA CROATICA I HRVATSKA ISELJENIČKA KNJIGA

Na 30. međunarodnom sajmu knjiga na Zagrebačkom velesajmu održana je tribina u organizaciji HMI-a na temu *Inozemna Croatica i hrvatska iseljenička knjiga*. Na tribini su govorili glavni ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice – dr. Tihomil Maštrović i urednik časopisa "The Bridge/Most" i potpredsjednik Društva hrvatskih književnika – dr. Srećko Lipovčan. Tribina je organizirana uz izložbu koja je dala pregled 325 novih naslova iseljeničkih knjiga i 68 časopisa kako na hrvatskome jeziku, tako i na jezicima domicilnih zemalja u kojima žive Hrvati i građani hrvatskoga podrijetla od Aljaske do Ognjene zemlje,

od juga Afrike do Australije i Novoga Zelanda. Na tribini je posebno istaknuta potreba sustavnih istraživanja inozemne Croatice i hrvatske iseljeničke knjige koja obuhvaća četrdesetak zemalja svijeta. Glavni ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice dr. sc. Tihomil Maštrović je obrazložio novi koncept te naše najveće i najdostupnije nacionalne knjižničarske ustanove koja će sukladno suvremenim pravilima knjižničarske struke nastaviti ubaštinjavati i obrađivati te prezentirati hrvatske knjige izvan Hrvatske. Mr. sc. Srećko Lipovčan je istakao potrebu sustavnijeg praćenja inozemne Croatice koja nastaje na više od desetak jezika svijeta, te potrebu znanstvene valorizacije tih djela. Upozorio je je na potrebe žurnog oživotvorenja riječi glavnog ravnatelja Nacionalne i sveučilišne knjižnice dr. sc. Tihomila Maštrovića kako bi znanstvenici i studenti mogli temeljitije izučavati inozemnu Croaticu. HMI, njezina ravnateljica Katarina Fuček, obvezala kako će s ovogodišnjeg projekta Hrvatske

Napisala: **Vesna Kukavica**

knjige izvan Hrvatske na 30. Interliberu svi naslovi biti darovani Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. Taj Matičin korak znak je da svi autori koji djeluju u svijetu mogu već danas uputiti svoje knjige u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu (Ulica Hrvatske bratske zajednice bb) ili www.nsk.hr

SUSRET VRŠNJAKA HRVATSKA – ČILE – VOJVODINA

Na štandu HMI-a i svim protokolarnim nastupima u Zagrebu uglednog pisca iz Čilea, cijelo je vrijeme bio i Mihovilovichem mlađi sin Pablo, Hrvat u četvrtom naraštaju čileanskih Hrvata, kojemu su učenici zagrebačke Gornjogradske gimnazije (u čijoj je školi dan prije proveo nezaboravne trenutke) - darovali SPOMENAR, Naime, zagrebački su gimnazijalci i njihova profesorica Andrea Vidmr bili vidno potreseni interesom mladog Čileanca Pabla Mihovilovicha za domovinu svojih pradjedova Hrvatsku – pa su mu Spomenar izradili i oslikali svojim rukama. U Spomenaru su najviše mjest dali čudesnoj ljepoti hrvatskih otoka, poglavito Braća gdje su rođeni pradjedovi i prabake Pabla Mihovilovicha – koji tijekom naraštaja nisu zaboravili mirise Jadranskoga i mediteranskoga podneblja. Dječak nije mogao od radosti govoriti. Nije se odvajao od tog sveska rukom izrađenog Spomenara mladih Zagrepčana. Tek je navečer rekao i ja ću njima pisati, pisat ću im pjesme i pisat ću im o svojoj novoj domovini Čile.

Tata Mihovilović nije skrivao ganutost. Ponosno je rekao da zahvaljuje profesorici Andrei Vidmar, prevoditeljici Olji Ljubišić koja je došla na ideju da ih odvede u svoju nekadašnju gimnaziju u kojoj se uči španjolski te svim učeni-

ma. Juan se nasmijao i rekao da Pablo piše pjesme bolje od njega.

Juan Mihovilovich susreo se i s učenicima nastave na hrvatskom jeziku iz Vojvodine koji su kao nagrađeni učenici razgledali 30. Interliber u pratnji spisateljice i knjižničarke Katarine Čelinković.

Književniku Mihovilovichu ipak su bili najznačajniji susreti s prevoditeljem Jerkom Ljubetićem i predstavnicima hrvatske akademske zajednice grada Zagreba i Republike Hrvatske. Tako se Mihovilovich sastao s predsjednikom Društva hrvatskih književnika Stjepanom Čuićem, glavnim ravnateljem Nacionalne i sveučilišne knjižnice Tihomilom Maštrovićem te pročelnicom Odsjeka za hispanistiku dr. sc. Mirjanom Polić Bobić na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i ravnateljicom Instituta Cervantes / Aule Cervantes Consuelo Elias gdje je održao predavanje Moja literarna putanja tj. Mi trayectoria literaria.

Književniku Mihovilovichu ipak su bili najznačajniji susreti s prevoditeljem Jerkom Ljubetićem i predstavnicima hrvatske akademske zajednice grada Zagreba i Republike Hrvatske. Tako se Mihovilovich sastao s predsjednikom Društva hrvatskih književnika Stjepanom Čuićem, glavnim ravnateljem Nacionalne i sveučilišne knjižnice Tihomilom Maštrovićem te pročelnicom Odsjeka za hispanistiku dr. sc. Polić Bobić na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i ravnateljicom Instituta Cervantes / Aule Cervantes Consuelo Elias, gdje je održao predavanje "Moja literarna putanja", tj. Mi trayectoria literaria.

KNJIGA GOJKA BORICA PREDSTAVLJENA JE NA INTERLIBERU

O knjizi "Hrvat izvan domovine – sjećanja političkog emigranta" govorili su

Vesna Kukavica i Juanov mlađi sin Pablo

urednik Miroslav Ležaja, bivši politički emigrant Branko Salaj, voditeljica Odsjeka za nakladništvo HMI-a Vesna Kukavica, književnik Srećko Lipovčan i autor. "Knjiga svjedoči o polustoljetnom putu jednoga Hrvata izvan domovine izložena opasnosti da izgubi život", rekao je Ležaja dodavši kako je Borić bio emigrant, ali i kritičar hrvatske političke emigracije. Ocijenio je kako je Borić bio uvijek vjeran pristaša demokratskoga političkog djelovanja. Branko Salaj smatra kako je knjiga trajan dokument o hrvatskoj političkoj emigraciji. Dodao je također da je autor zbog, kako je rekao, svog mediteranskoga mentaliteta katkad „pre-nago i preoštar“ u ocjeni nekih pojava.

Knjigu "Hrvat izvan domovine – sjećanja političkog emigranta" (234 str.) objavila je zagrebačka Naklada P.I.P. Pavičić. Knjiga je podijeljena na tri poglavlja, u kojima autor, među ostalim, piše o svom djetinjstvu, o sveprisutnoj Titovoj UDB-i, jugoslavenskoj mašineriji ubijanja i poteškoćama objavljivanja tekstova u suvremenoj Hrvatskoj. ■

CB The central theme, Spanish Croatica, part of the CHF project Croatian Books Abroad drew record visitors to the Zagreb International Book Fair, from the 7th to 11th of October, 2007.

Dr. Tihomil Maštrović i dr. Srećko Lipovčan na tribini inozemna Croatica i hrvatska iseljenička knjiga

Ukinuto obvezno služenje vojnog roka

“Cilj reforme i reorganizacije oružanih snaga jest uspostavljanje moderne strukture obrambenog sustava koja će moći odgovoriti izazovima novoga doba, uzimajući u obzir članstvo u NATO-u i sigurnosne angažmane u okviru EU”, istaknuo je brigadir Lisec

Brigadir Lisec u svom uredu u Ministarstvu obrane

va koja će moći odgovoriti izazovima novoga doba uzimajući u obzir članstvo u NATO-u i sigurnosne angažmane u okviru EU. Sukladno navedenim dokumentima, OS će razvijati sposobnosti oslanjajući se na potpuno profesionalnu strukturu osoblja, što podrazumijeva dragovoljnu popunu osobljem. Jedan od koraka u ostvarenju cilja jest ukidanje obveznoga služenja vojnog roka, odnosno uvođenje dragovoljnog služenja vojnog roka, koje postaje temeljni izvor popune OS-a RH. Donošenjem izmjena i dopuna Zakona o obrani, te sukladno njima i Odluke Hrvatskog sabora o nepozivanju novaka na obvezu služenja vojnog roka stvoreni su i zakonski preduvjeti za daljnu reformu OS-a.

Koje su nastale promjene u vezi s izvršavanjem vojne obveze, posebice s obvezom služenja vojnoga roka?

— Kao što je već navedeno izmjenama i dopunama Zakona o obrani, te donošenjem od Hrvatskog sabora Odluke o nepozivanju novaka na obvezu služenja vojnog roka od 1. siječnja 2008., novaci se više ne pozivaju na obvezu služenja vojnog roka, što podrazumijeva da se ne pozivaju ni na civilno služenje. No, osobe koje žele, mogu se prijaviti za dragovoljno služenje vojnog roka do kraja kalendarske godine u kojoj navršavaju 30 godina života, a isto je omogućeno i ženama. U skladu s time novaci se više ne pozivaju ni na zdravstvene preglede i novačenje, te je ostala samo obveza svih novaka da se u kalendarskoj godini u kojoj navršavaju 18 godina života upišu u vojnu evidenciju.

Što navedene promjene znače za hrvatske državljane u inozemstvu?

— To znači da su hrvatski državljani koji su rođeni u inozemstvu ili su otišli

Budući su zastupnici u Hrvatskom saboru podržali izmjenu Zakona o obrani i Zakona o službi u Oružanim snagama, koje su još 22. ožujka usvojene na sjednici Vlade, o toj aktualnoj temi razgovarali smo s brigadrom Miljenkom Liscem, zamjenikom načelnika u Službi za vojnu obvezu. Težište smo stavili na ukidanje obveznoga služenja vojnog roka od 1. siječnja 2008., što je predložila Vlada RH, uz

prethodnu suglasnost vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga.

Što nam možete reći o preustroju Oružanih snaga u RH?

— Sve veća složenost budućih misija i zadaća, kao i modernizacija vojne tehnike zahtijevaju prilagodbu vojne organiziranosti Oružanih snaga (OS) RH. S tim u vezi, a sukladno s usvojenim strateškim dokumentima u tijeku je proces preustroja OS-a RH. Cilj reforme i reorganizacije OS-a jest uspostavljanje moderne strukture obrambenog susta-

Napisala i snimila: **Željka Lešić**

na boravak u inozemstvo prije nastanka novačke obveze i dalje dužni u kalendarskoj godini u kojoj navršavaju 18 godina života prijaviti se mjerodavnoj diplomatskoj misiji, odnosno konzularnom uredu radi upisa u vojnu evidenciju. Takve osobe neće se pozivati na služenje vojnog roka, zdravstvene preglede i novačenje, no, ako žele, mogu se u diplomatskoj misiji, odnosno u konzularnom uredu prijaviti za dragovoljno služenje vojnog roka. Naime, ako se jave na dobrovoljno služenje vojnog roka, mogu konzumirati pravo koje će im možda biti zanimljivo i otvara im mogućnost za zaposlenje u nekim od državnih institucija, odnosno zaposlenja u nekoliko sustava vojne obrane, ako su prošli određenu selekciju. Dakle otvorene su velike mogućnosti i izazovi, no oni su ponajprije ostvarivi nakon upisa u vojnu evidenciju, odnosno nakon prijave u dobrovoljno služenje vojnog roka.

Određba zamrzavanja vojnog roka traje sve do opoziva te odluke uz odluku Vlade i Sabora, u slučaju neposredne ratne opasnosti, rata i sličnoga, kada opet počinje funkcionirati Zakon o općoj vojnoj obvezi.

Hoće li nepozivanje novaka utjecati na borbenu spremnost OS-a?

— To nipošto neće utjecati na borbenu spremnost OS-a, jer današnji razvoj tehnologije i sofisticirano naoružanje potvrđuju činjenicu kako brojčana veličina ne ovisi o elementima borbene spremnosti. Stoga nije upitno da će RH biti ugroženija nego što je bila sada. ■

CB We feature an interview with Colonel Miljenko Lisec, deputy head of the department for mandatory military service, on the Government proposal, agreed to by the Supreme Commander of the Croatian Armed Forces, that mandatory military service be abolished as of January 1st, 2008.

MMF POVISIO PROCJENU RASTA HRVATSKOGA GOSPODARSTVA

WASHINGTON - Međunarodni monetarni fond (MMF) revidirao je navise prognozu o stopi rasta hrvatskoga gospodarstva u 2007., na 5,6 posto u odnosu na travanjku prognozu od 4,7 posto, navodi se u najnovijemu izvješću o izgledima za rast svjetskog gospodarstva. Navise je revidirana i procjena rasta u 2008., sa 4,5 na 4,7 posto. Stopa inflacije trebala bi u Hrvatskoj u 2007. iznositi 2,3 posto u odnosu na ranije prognoziranih 2,7 posto, dok bi u 2008. trebala iznositi 2,8 posto, čime je potvrđena prognoza iz travanjskog izvješća.

OTVORENA PRVA HRVATSKA BURZA RIBE

RIJEKA - Na 1600 četvornih metara bivševornice Torpedou Rijeci potkraj listopada otvorena je prva hrvatska veletržnica ribe, u što su Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva Primorsko-goranska županija uložili više od 10 milijuna kuna. "Ovo je prvi korak organiziranog trgovanja ribom u Hrvatskoj, za što su iz državnoga proračuna putem osnivačkog udjela izdvojena dva milijuna kuna", poručio je državni tajnik Ministarstva poljoprivrede Herman Sušnik. Grad Rijeka osigurao je pak svu komunalnu infrastrukturu, dok je 3,6 milijuna kuna dobiveno putem međunarodnih, hrvatsko-talijanskih projekata Fish.log i Conect. Ujedno je potpisan ugovor s dvadesetak ribara kojima je Veletržnica jamstvo da će na tome mjestu uvijek pronaći kupca za svoj ulov, uz višu cijenu i sigurniju naplatu.

VLADA ĆE SUFINANCIRATI RAD KATOLIČKOG SVEUČILIŠTA

ZAGREB - Premijer Ivo Sanader u ime Vlade i kardinal Josip Bozanić u ime Zagrebačke nadbiskupije potpisali su početkom studenoga u Banskim dvorima Sporazum o sufinanciranju Katoličkoga sveučilišta u Zagrebu, koje bi s radom moglo

početi u idućoj akademskoj godini. Vlada će, kazao je Sanader, iznosom od otprilike pet milijuna kuna godišnje sufinancirati studij za 40 studenata po godini studija, a ostale će troškove snositi Nadbiskupija. Premijer je izvijestio da je Nadbiskupija na sebe preuzela adaptaciju dviju zgrada u kojima će se održavati nastava, za što će se potrošiti oko stotinu milijuna kuna.

KAZNENA PRIJAVA ZA 280 OFICIRA I PODOFICIRA JNA

VUKOVAR - Kaznenu prijavu protiv 280 oficira i podoficira bivše JNA podnijelo je Županijskom sudu u Vukovaru Hrvatsko društvo logoraša srpskih koncentracijskih logora zbog ratnih zločina počinjenih u Vukovaru 1991. godine i njihova nesprečavanja. Predsjednik tog društva Danijel Rehak istaknuo je da je riječ o šestoj kaznenoj prijavi koju podnose, te je njima obuhvaćeno oko 1 000 osoba. To je društvo, također, uputilo dopis svim državnim i pravosudnim institucijama tražeći preispitivanje kazni za hrvatske branitelje te obnovu postupka i pravedno suđenje "jer su na hrvatskim sudovima samo hrvatski branitelji krivi za zločine po zapovjednoj odgovornosti ili po neutemeljenim iskazima, a agresori u većini slučajeva oslobođeni ili osuđeni pa pušteni". Posebno je zatražio obnovu postupka za Sinišu Rimca, osuđenog na osam godina zatvora u slučaju "Pakračka poljana", kojemu, tvrdi Rehak, krivnja nije dokazana.

NA JEDNOME MJESTU INFORMACIJE O POREZIMA, FINANCIJAMA I PRAVNIM PROPISIMA RH

Portal je posebno zanimljiv našim iseljenicima koji se internetskim putem mogu upoznati s propisima Republike Hrvatske koji reguliraju, primjerice, vlasništvo nad nekretninama, prava nasljeđivanja ili statusna prava itd.

Andelko Dvorščak promovira novi portal

mjerodavnih tijela te službenih obrazaca u RH. Za uvid u informacije, neovisno o tome gdje se nalazite, pristupa se putem interneta. Na taj način omogućen je jednostavan pristup traženim informacijama s bilo kojeg računala, čime se ujedno štedi dragocjeno vrijeme pretraživanja takvih podataka. Također, sustav omogućuje brzo pretraživanje baze podataka, prema traženom pojmu, abecednom kazalu ili klasifikaciji dokumenata.

Komu je portal namijenjen?

—Portal je namijenjen svima koji imaju potrebu za pravodobnim informacijama iz područja poreza, financija i prava, dakle sucima, odvjetnicima, pravnicima u gospodarstvu, javnom i ne-profitnom sektoru, javnim bilježnicima, državnim odvjetnicima, računovođama i financijskim djelatnicima, revizorima. Osim stručnjacima iz navedenih područja, sustav može biti veoma koristan građanima kao izvor informacija pri primjeni prava u njihovu svakodnevnom životu. Iseljenici se mogu iz prve ruke upoznati s propisima koji reguliraju stvarna prava, primjerice vlasništvo nad nekretninama, prava nasljeđivanja ili statusna prava.

Također, portal može biti koristan za tvrtke i pojedince iz inozemstva koji žele biti upoznati s gospodarskim sustavom RH (carina, trgovačka društva, porezi, devizno poslovanje...).

Kakav je interes javnosti i struke za ovakav servis?

—Interes javnosti najbolje oslikava odaziv uzvanika koji su nazočili promociji portala. Ugledni pravni stručnjak dr. sc. Jadranko Crnić na upit novinara o svojim impresijama izjavio je: "Ovo je najbolje što sam vidio do sada u svojoj praksi!". ■

CB The promotion of the new Tax-Fin-Lex Internet portal was held recently, an information system that contains an up-to-date database in the field of taxation, finance and law in Croatia. The portal is of particular interest to our emigrants who can use the Internet to get acquainted with Croatian regulations.

Nakon nedavno održane promocije u povodu predstavljanja novoga internetskog portala Tax-Fin-Lex (www.tax-fin-lex.hr), sustav informacija koji sadržava i ažuriranu bazu podataka iz područja poreza, financija i prava u Republici Hrvatskoj, razgovarali smo s Andelkom Dvorščakom, direktorom hrvatske tvrtke LEX INFO d.o.o. koja je pokretač navedenog portala.

Možete li nam ukratko opisati o kakvom je sustavu riječ?

— Riječ je o prvome internetskom

portalu koji na jednome mjestu ujedinjuje sve postojeće propise i druge relevantne informacije iz područja poreza, financija i prava u Republici Hrvatskoj.

Koje su bitne značajke sustava?

—Sustav Tax-Fin-Lex odlikuje visoki stupanj dodane vrijednosti. Putem posebnoga programskog rješenja, nazvanog "Vremeplov", korisnicima je omogućen brz, jednostavan i cjelovit uvid u sve postojeće zakone i podzakonske akte u RH, od početka primjene pa sve do prestanka pravomoćnosti. Korisnicima sustava na raspolaganju su dokumenti raspoređeni u tematske cjeline kao i poveznice između verzija propisa i drugih dokumenata u sustavu kao što su sudska praksa, mišljenja

Razgovarao: **Zlatko Tkalec**

Sve više hrvatskih delicija s oznakama izvornosti i podrijetla

Hrvatski poduzetnici i mjerodavne institucije u suradnji s europskim kolegama sve češće raspravljaju o tome što bi trebalo učiniti da veći broj hrvatskih proizvoda ponese oznake izvornosti i zemljopisnog podrijetla

Europski je sud prije nekoliko mjeseci presudio u korist proizvođača poznatog sira parmezana iz talijanskih regija Parmigiano i Campania, koje su zaštitile svoj proizvod oznakama izvornosti i zemljopisnog podrijetla, pa su se s polica europskih trgovačkih centara morali ukloniti svi ostali proizvodi koji se koriste istim imenom, a nemaju navedene oznake. Nastojeći zaštititi autohtone hrvatske proizvode koji često nailaze na slične probleme, osobito u slučajevima pašskog sira, dalmatinskog i istarskog pršuta i slično, proizvođači i predstavnici mjerodavnih institucija o tom su se problemu savjetovali s europskim kolegama. Nedavno je u Zagrebu održan i međunarodni skup na temu: "Zašto zemljopisno podrijetlo i kako ga zaštititi". Skupu su nazočili hrvatski prehrambeni proizvođači, predstavnici ministarstava poljoprivrede Italije, Slovenije, Češke i Hrvatske. Nacionalna zaštita proizvoda preduvjet je za zaštitu na razini Europske unije, ali i za prepoznavanje proizvoda, kao i njegovo pozicioniranje.

Hrvatski proizvodi koji nose oznaku izvornosti jesu: istarski pršut, cetinski sir, maslinovo ulje, drniški pršut i paški baškotin - dvopek, dok oznaku zemljopisnog podrijetla imaju slavonski kulin, paški sir, dingač i slavonska šljivovica.

Predstavnica Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodnoga Marija Pišonić istaknula je da je cilj Hrvatske dobiti 20 zaštićenih proizvoda na razini Europske unije, a jedan od nositelja oznake zemljopisnog podrijetla Tomislav Galović, vlasnik tvrtke Kulin Galović, podsjetio je kako Hrvatska upravo slavi deset godina od zaštite svoga prvog proizvoda - domaćega slavonskog kulena.

Govoreći o zaštiti autohtonih hrvatskih proizvoda Nadan Vidošević, predsjednik Hrvatske gospodarske komore, kaže da Hrvatska ima od 200

do 300 proizvoda koji po kvaliteti već sada mogu konkurirati najboljima iz EU-a, a trebalo bi ih do ulaska u Uniju zaštititi najmanje pedesetak. Komora je već dodijelila više od 300 znakova hrvatske kvalitete i izvornoga hrvatskoga. Za početak je odabrano njih 31 koje se mogu i degustirati, od bajadere i papre-

Naš pršut postaje svjetska delicija

njaka preko pašskog sira i pršuta do vrhunskih i arhivskih vina te neizbježne Vegete i Maraschina, a koje će se u sklopu projekta Be CROative predstavljati potrošačima EU na inozemnim sajmovima. Trenutačno se u Hrvatskoj autohtonim proizvodima bavi dvadesetak udruga. Buduća zaštita izvornog podrijetla hrane u isključivoj je nadležnosti udruga proizvođača i one postaju odgovorne za trajni nadzor i očuvanje kakvoće. Najnoviji pokušaj zaštite domaćih autohtonih proizvoda dogodio se početkom listopada u Dubrovniku, gdje je pod pokroviteljstvom hrvatske Vlade održan prvi hrvatski festival pekmeza, džema i marmelada. Organizatori su bili udruge Deša i Dubrovačka naranča, supokrovitelji Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Grad Dubrovnik i Dubrovačko-neretvanska županija. Razgovaralo se o proizvodnji, zakonskim propisima, marketingu, te programima mjera i poticaja za autohtone proizvode, a sama je manifestacija ujedno i rezultat provedbe projekta "Džem od dubrovačke ljute naranče". Sudeći prema posljednjim aktivnostima, možemo se nadati kako će sve više autohtonih hrvatskih proizvoda dobiti zasluženu oznaku podrijetla, te kako će Hrvatska i putem ovog segmenta postati prepoznatljiva ljubiteljima delicija širom svijeta. ■

CB Zagreb was the scene recently of an international symposium on the topic: Geographic Origin – Why and How to Protect It. In their efforts to protect indigenous Croatian products, often fraught with difficulties, manufacturers and the representatives of relevant institutions consulted on the topic with their European colleagues.

Hrvatsko maslinovo ulje ubraja se među najkvalitetnije na Mediteranu

Napisao: **Luka Capar**

Od nerazvijenog sela do prosperirajućeg gradića

Gospodarska zona Dugopolje

U proteklome desetogodišnjem razdoblju izgrađena ili su u samoj završnici 73 objekta, u koje je uloženo više od dvije milijarde kuna. Inače, Općina Dugopolje s 3 500 stanovnika sad ima tek oko 3,5 posto nezaposlenih, a prije jednog desetljeća kronično je bolovala od nezaposlenosti

Dugopolje je danas još uvijek dovoljno malo mjesto u zaleđu Splita i Solina u kojemu je ugodno živjeti, raditi i stanoviti, ali je ujedno toliko veliko da bi se po svojim sadržajima moglo nazvati i gradom. Gotovo munjevito raste u ljutom, već oplemenjenom dalmatinskozagorskom kamenjaru. Samo u deset proteklih godina, nakon što je postalo samostalnom općinom, odcijepivši se od Klisa 1997., Dugopolje je pretvoreno i u jednu od vodećih poduzetničkih zona u Hrvatskoj, a preobrazila su se i naselja Koprivno, Kotlanice i Liska. Čini se da Općina Dugopolje ima i funkciju poduzeća, a svojim stanovnicima (3 500), osobito djeci i mladeži, zacijelo nudi i omogućuje sve ono o čemu su njihovi predci tek mogli sanjati. Sve govori o tome kako su danas malobrojne društveno-organizirane zajednice ne samo u Hrvatskoj koje su u apsolutno kratkom razdoblju postigle tako zavidan gospodarski razvoj

te rezultate u kulturi, sportu i rekreaciji; napose u očuvanju kulturno-povijesne baštine na koju su ponosni žitelji toga dijela Splitsko-dalmatinske županije.

OD NEZAPOSLENOSTI DO POTPUNE ZAPOSLENOSTI

Dugopoljci su to sve postigli samo u jednom desetljeću, a nekima je trebalo i više stoljeća zahvaljujući najprije marljivosti i stručno-organiziranim sposobnostima Općinskog poglavarstva s načelnikom Zlatkom Ževrnjom i predsjednikom Općinskog vijeća Stankom Balićem, te njihovim suradnicima kojima bi, kažu mještani, radni dan bio kratak i kad bi trajao 36 sati. Najviše se ponose divovskom poduzetničkom zonom "Podi" na milijun metara četvornih, izgradnjom autoceste, prometnim čvorom i brzom cestom do Splita, što je sve zajedno umnogome pridonijelo tomu da Dugopolje postane najrazvijeniji dio Zagore. Ževrnja naglašava kako su samo u proteklome desetogodišnjem razdoblju izgrađena ili su u samoj završnici 73 objekta, u koje je uloženo više od dvije

milijarde kuna, a središte se općine iz temelja promijenilo i izrasta u suvremeni grad, nadomak moru i Splitu, na udaljenosti od 10-ak kilometara. Inače, Općina Dugopolje s 3 500 stanovnika sad ima tek oko 3,5 posto nezaposlenih, a prije jednog desetljeća kronično je bolovala od nezaposlenosti.

"Na samom početku, nakon što je utemeljena Općina Dugopolje, zaključili smo kako moramo uložiti maksimalne napore da bi se u Dugopolju dogodio gospodarski razvoj. Čim smo se 1997. izdvojili iz Općine Klis i osamostali se, krenuli smo u izradu sveobuhvatne urbanističke dokumentacije i osmislili poduzetničku zonu. Danas imamo više od 160 poznatih investitora čiji izgrađeni objekti odlično funkcioniraju. Trenutačno se gradi 25 objekata, od kojih su dvije investicije najveće – tiskara Slobodne Dalmacije i svi sadržaji koji je prate. U taj se projekt ulaže između 140 i 150 milijuna kuna, a tolika je investicija i tvrtke Mercedes. Gradi se još mnogo srednjih i manjih objekata i svaki je od njih i te kako značajan, a u poduzetničkoj zoni

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

Podi od samoga su početka stvoreni povoljni uvjeti za sve investitore. Čelništvo općine shvatilo je kako je tu blizina Splita i Solina, gradova koji se nemaju kamo širiti, te da će se jednog dana dogoditi autocesta, ali se tada nije niti pomišljalo da bi se danas tu dogodilo pravo gospodarsko čudo", ističe Zlatko Ževrnja.

PODUZetništvo, OBRAZOVANJE, KULTURA, SPORT...

"Na početku smo izradili sve potrebne urbanističke planove, Studiju utjecaja na okoliš, pripremili projekte komunalne infrastrukture i krenuli u animaciju investitora. Išli smo povoljnim cijenama u prodaji građevinskoga zemljišta, a odredili smo i popularne iznose komunalnog doprinosa. Stvorili smo povoljan ambijent i napravili sve da investitori sa što manje vremena i novca što prije dobiju građevinsku dozvolu. Tako smo stvorili preduvjete, ambijent, poduzetničku atmosferu kako bi investitori što prije realizirali svoje projekte; postali smo općina koja je poduzetnik ili poduzeće", napominje Ževrnja.

Kaže kako su gospodarski i ini potencijal Dugopolja odmah prepoznale mnoge ugledne tvrtke koje su izgradile svoje pogone u poduzetničkoj zoni Podi, gdje su investitori metar četvorni plaćali 80 kuna. "Može se reći kako je Dugopolje jedna od bogatijih općina u Splitsko-dalmatinskoj županiji jer ubire prilična sredstva od postojećih 58 gospodarskih

Zlatko Ževrnja, načelnik Općine Dugopolje

objekata u poduzetničkoj zoni. Povećanje prihoda donosi svaki novi objekt, a u kapitalnu infrastrukturu upravo ulažemo dodatnih 30 milijuna kuna. U Dugopolju je otvorena i Visoka poslovna škola "Minerva", što također potvrđuje kako naša općina ne želi ulagati samo u infrastrukturu i gospodarstvo nego i u obrazovanje, kulturu, sport, te želimo da Dugopolje postane mali moderni grad. Upravo je gospodarski razvoj omogućio žiteljima općine zavidan komunalni standard, raznovrsne socijalne programe i osmišljen novi, sigurniji život ljudi na kućnom ognjištu, a izgrađena je ili obnovljena gotovo sva mjesna infrastruktura, kao i Dom kulture s velikom dvoranom. Naša

Stanko Balić, ravnatelj Narodne knjižnice u Dugopolju

je općina u proteklih deset godina samo u školske zgrade uložila više od 20, a u nedavno otvorenu knjižnicu 4,5 milijuna kuna", računa Ževrnja, tvrdeći kako su u tom dijelu Županije stvoreni svi uvjeti i za bolju demografsku sliku.

PLANSKA IZGRADNJA OBITELJSKIH KUĆA

Načelnik Zlatko Ževrnja i predsjednik Općinskog vijeća Dugopolje Stanko Balić najavili su nove investicije i projekte, ističući kako će se u idućemu razdoblju više izgraditi te još bolje živjeti na tome prostoru. Govore kako je u Dugopolju počela i gradnja nogometnoga stadiona te olimpijskog i jednoga pomoćnog bazena. Također se priprema izgradnja devet teniskih terena, a svi će biti završeni 2009. god., kada će se u općinskom središtu početi graditi i velika višenamjenska dvorana kapaciteta od oko 2 000 sjedećih mjesta s nizom pratećih sadržaja. Određene su i četiri nove lokacije s 230 parcela za izgradnju obiteljskih kuća, a već ih se 14 gradi u stambenoj zoni "Podi". Prosječna je veličina parcele oko 900 metara četvornih, čija je cijena 220 kuna po kvadratu, plus komunalni doprinos za ishodovanje građevinske dozvole. Dugopolje je predgrađe Splita do kojeg se brzom cestom putuje tek 15-ak minuta. ■

CB Dugopolje, a settlement in the Split hinterland has grown over the past ten years from an underdeveloped municipality to a highly developed township that is recording enviable economic development in which the Podi economic zone stands out in particular.

Dugopolje, gospodarska zona Podi (prvi investor tvrtka Leopold) kroz koju prolazi brza cesta Split-Sinj

Jubilej povijesne župe u srcu Male Kapele

Posebnu ljubav za svoj rodni zavičaj i grobove svojih predaka pokazali su brojni Dabrani iz Hrvatske i iseljeničtva. Bila je to prigoda da se okupe u potpuno obnovljenoj crkvi koju je uz pomoć donatora obnovio župnik mons. Tomislav Šporčić

Župna crkva sv. Mihovila

predslavio je gvardijan samostana fra-njevac trećoredaca iz Ogulina fra Petar Runje u suslavlju sa župnikom Otočca i Dabra i generalnim vikarom gospičko-senjske biskupije mons. mr. Tomislavom Šporčićem, kao i svećenikom Otočkoga dekanata s dekanom Jurom Tutekom na čelu.

Župnik Dabra mons. Šporčić podsjetio je na početku na povijest ove župe koja je radovima povjesničara, među kojima i predvoditelja slavlja mr. Petra Runje redefinirana po važnosti kao posjed knezova Frankopana, ali i kao mjesto nastanka poznatoga Dabarskog brevijara pisanog između godine 1379. i 1387., kada je u Dabru bila crkva sv. Kuzme i Damjana. Još 1730. godine Dabar je bio kapelanija i u kronici župe spominje se 10 kapelana, sve do 1807., kada je uzdignut u rang župe. U Dabru borave župnici, njih 24, sve do 14. srpnja 1941., kada je služena zadnja misa. Nakon Drugoga svjetskog rata Dabrom upravljaju župnici iz Otočca. Propovjednik fra Petar Runje progovorio je o slavnoj povijesti ovoga kraja te poželio da iz dabarskoga svetišta izađemo obnovljene vjere s ciljem da se promijenimo.

Inače, župna crkva sv. Mihovila doživjela je zadnje godine kompletnu obnovu vanjske i unutarnje fasade. Na crkvi dominira novi bakreni krov, obnovljeni zvonik s elektrificiranim zvonima. U unutrašnjosti crkve oličeni su zidovi, postavljena je nova rasvjeta, drvene nove klupe, a oltar i ambon obloženi su u mramor. ■

CB The 200th anniversary of the parish was celebrated in Dabar near Otočac. It was an opportunity for many people who hail from Dabar and live across Croatia and around the world to gather in the completely restored church that Monsignor Tomislav Šporčić has renovated with the help of donors.

Najveća proslava i skup Dabrana zadnjih godina dogodili su se u petak i subotu zadnjeg vikenda rujna, kada je obilježena 200. obljetnica od osnivanja spomenute župe u srcu Male Kapele. U petak 28. rujna u Otočcu u župnoj dvorani župe Presvetoga Trojstva održano je predstavljanje drugog izdanja knjige "Tragom stare ličke povijesti" fra Petra Runje. Knjiga je imala premijeru 2001. godine u izdanju Matice hrvatske ogranka Ogulin, a zbog velikog interesa ove godine na inicijativu izdavača, predsjednice Matice hrvatske ogranka Ogulin Višnje Lipošćak, i potpredsjednika Matice hrvatske Stjepana Sučića, izdano je drugo, prošireno izdanje. Budući da je među dodatnim materijalima njih dosta vezano za pov-

ijest Otočca, razumljivo je predstavljanje drugog izdanja u ovom, nekadašnjem biskupijskom središtu Otočcu, kao uvod u proslavu Dabarske župe.

U subotu 29. rujna u Dabru su se okupili brojni Dabrani iz Hrvatske i iseljeničtva koji su uz 35 obitelji koje žive danas u Dabru odali poseban dekor ovomu mjestu. Bila je to prigoda da se okupe u potpuno obnovljenoj crkvi koju je zadnjih mjeseci uz pomoć donatora obnovio agilni župnik i graditelj mons. mr. Tomislav Šporčić. Posebnu ljubav za svoj rodni zavičaj i grobove svojih roditelja pokazali su Stjepan Šebalj, kojega su životni tijekovi odveli u Pulu, kao i Katica Šebalj koja živi u Berlinu. Oboje iseljenih Dabrana s posebnom se sjetom prisjećaju svoje mladosti u rodnom Dabru, kao i ponosa kojim, kada god dopuste prilike, dolaze u svoj Dabar. Misno slavlje pred više od stotine Dabrana

Napisao i snimio: **Zvonko Ranogajec**

Novac zarađen u tuđini uložen u Hrvatsku

“Žena i ja smo u Australiji radili 30-ak godina i sve što smo uštedjeli donijeli smo u našu domovinu. Samo u gradnju Doma za starije i nemoćne *Mirni kutak*, našu prvu privatnu investiciju u Hrvatsku, ulažemo oko 320 tisuća eura”, govori Šamija

Vjekoslav Šamija sa suprugom Ankicom (povratnici iz Australije, Sydney) gradi Dom za starije i nemoćne osobe “Mirni kutak” u Solinu. Riječ je o prvoj takvoj privatnoj ustanovi ne samo u Splitsko-dalmatinskoj županiji, koju bračni par Šamija podiže od uštede zaradene u inozemstvu, a prema kategorizaciji može imati čak pet zvjezdica. U Domu će se smjestiti 20 štićenika, u kojem će se stalno zaposliti osam osoba. Očekuje se da će Šamijin Dom “Mirni kutak” biti svečano otvoren i prve goste primiti oko Božića.

Inače, Vjekoslav Šamija rođen je u Lovreću (Imotska krajina) prije 46 godina, gdje je završio osnovnu, a srednju školu ugostiteljsko-konobarskoga smjera u Splitu. Visoku je kvalifikaciju stekao u Zagrebu, gdje je radio osam godina. Potom je sa suprugom Ankicom otišao u Australiju 1988., a nakon 15 godina oboje se vratilo u domovinu. Podsjeća kako su im prve godine u Australiji bile vrlo teške. Vjekoslav je radio na građevinama, a žena mu je bila čistačica, iako se tražilo njihovo zanimanje kao visokokvalificiranih konobara. Najviše problema imali su zbog neznanja engleskog jezika pa su se odmah morali baciti na učenje, uz rad.

“Nakon posla, išli smo u školu i učili engleski jezik. Kad smo stekli određeno znanje i položili ispite, dobili smo diplomu, zaposlili se u konobarskoj struci. Mogao sam birati posao i uglavnom sam radio u hotelima, Hrvatskom klubu... Redovito smo održavali veze s rodbinom u domovini, a Hrvatskoj smo najviše pomagali tijekom Domovinskog rata. Imamo dvojno državljanstvo – hrvatsko i australsko. No, ja pripadam svojim

korijenima, Hrvatskoj, odnosno Lovreću i Dalmaciji”, ističe Vjekoslav Šamija. Podsjeća kako mu je djed ostavio kosti u Americi, otac u Njemačkoj, a pradjed u Srijemu i Mađarskoj, radeći i trgujući. “Znate, mi smo ta sirotinja s kamena. Uvijek sam se pitao kako su neki ljudi osuđeni živjeti u ljutom kršu, osuđeni i na iseljavanje tražeći sreću i zadovoljstvo u tuđemu svijetu, dok mnogi istodobno uživaju sve blagodati. Žena i ja smo u Australiji radili 30-ak godina i sve što smo uštedjeli donijeli smo u našu domovinu, a riječ je o vrijednosti oko 450 tisuća eura. Samo u gradnju Doma za starije i nemoćne “Mirni kutak”, našu prvu privatnu investiciju u Hrvatsku, ulažemo oko 320 tisuća eura. Gradimo ga na zemljištu površine 920 četvornih metara, od čega je korisnog prostora 860 kvadrata”, govori Šamija.

Uvjerili smo se kako će Šamijin Dom za starije i nemoćne “Mirni kutak” zaci-jelo biti moderan i komforan. Raspolaže s osam dvokrevetnih soba, četiri jednokrevetne, jednim apartmanom za dnevni boravak, trima sobama za medicinsko osoblje i radnu terapiju, blagavaonicom i dnevnim boravkom.

“Sadržaji poput mog Doma potrebni su ne samo Hrvatskoj pa neću imati problema zbog klijenata. Već sad imam osoba koje su rezervirale smještaj za više od polovice ukupnog kapaciteta u Domu, među kojima su i žene iz Kanade, iako još nisam ozbiljno krenuo u promidžbu. Što se toga tiče, straha nemam jer ću svoje znanje u ugostiteljstvu, hotelijerstvu, i kao menadžer, stečeno u 24 godine rada u zemlji i Australiji nakon školovanja, znati uložiti u Dom. Tako je moj budući posao u skladnosti s mojom strukom, a uz to u današnjemu poslovnemu svijetu skrb za starije i nemoćne tretira se jednom od najplemenitijih djela. Štićenicima ću dati najsuvremenije sadržaje i uslugu, sve što će im biti potrebno – u Domu ću spojiti potrebno stručno znanje, bogato iskustvo koje će biti protkano brigom i ljubavlju za starije i nemoćne”, poručio je Vjekoslav Šamija. ■

CB Vjekoslav Šamija and his wife Ankica (a returnee from Sydney, Australia) are building the Mirni kutak (Quiet Corner) Home for the elderly and infirm in Solin. This is the first private institution of its kind not only in Split-Dalmatia County and the couple are building it with their savings earned abroad.

Povratnik iz Australije, Vjekoslav Šamija ispred svog Doma Mirni kutak u Sv. Kaju

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

ČUDA SU U ISTRI MOGUĆA

Štale s kravama i tovarima postale su ponovno "in", odjednom su stari zanati i alati iznova ugledali svjetlo dana, da i ne govorimo da je imati staru istarsku kuću, naravno, obnovljenu i urešenu ruzom, nadvijenom istarskom lozom, postala stvar prestiža

Kada je Istra prije više od deset godina počela razvijati jedan dotad nepoznatih oblika turizma, nazvavši ga agroturizmom, skeptici su mu prognozirali propast. No, u toj su županiji znali što rade. Nisu izmišljali toplu vodu, nego su tek odlučili slijediti primjer svojih susjeda, Talijana, Austrijanaca pa i Slovenaca.... Agroturizam ili turizam u seljačkim kućanstvima ljepote Istre pokazao je u punini... Ta, najrazvijenija hrvatska županija dotad je bila poznata po svojoj turistički razvijenoj zapadnoj obali. Seoski je turizam pokazao da i te kako mnogo toga lijepoga Istra može ponuditi svojim posjetiteljima a da se oni i ne približe moru. Selo je otkriveno u svojoj punini, razotkriveno do njegovih najdivljijih kutaka, otkrivena je gastronomija istarskih nonica, konobe istarskih težaka, njihova malvazija, teran, istarska je supa postala neizostavni dio turističkoga stola...

Štale s kravama i tovarima postale su ponovno "in", odjednom su stari zanati i alati iznova ugledali svjetlo dana, da i ne govorimo o tome da je imati staru istarsku kuću, naravno, obnovljenu i urešenu ruzom, nadvijenu istarskom lozom, postala stvar prestiža. Ljetovati u Istri, u istarskoj kući, na stanciji... cijena? Sitnica! Tjedan dana na takvome elitnome mjestu košta i više od tri tisuće eura! No, to se ljetovanje prepričava, ne zaboravlja se...

No, i za mnogo se manje novca na seoskome domaćinstvu u Istri može doista lijepo provesti i uživati...

DVA OGLEDNA DOMAĆINSTVA SEOSKOG TURIZMA

"Stancija 1904." i "La Parenzana" samo su dva mjesta, dvije oaze, koje valja posjetiti i tamo Istru doživjeti kao europsko

Napisala: **Jasminka Kalčić** Snimke: **iz zbirke obitelji Moll i Schwengersbauer**

Obitelj Moll rado poslužuje originalne istarske specijalitete

određite mondenoga, a opet intimnoga, pravog seoskog turizma.

Stancija 1904., kaže nam njegova vlasnica i domaćica Draženka Moll, seosko je imanje u središtu istarskoga juga. Nalazi se u selu Smoljancima. Draženka je zajedno sa suprugom, Švicarcem Rolfom Mollom u Hrvatsku stigla, zapravo preselila se, 1998. godine. Rolf, građevinski inženjer, u Švicarskoj je imao tvrtku sa stotinjak zaposlenih, radio je danonoćno i odlučio je taj naporni tempo promijeniti. Želio je manje raditi, manje i imati, ali više biti s obitelji. Sa suprugom Draženkom, rođenom Zagrepčankom, te s kćerkom Verom Victoriom, preselili su u Hrvatsku. Istra ih je očarala na prvi pogled.

Morali su nečim se baviti i odlučili su da to bude – turizam. Bila je to 1999. godina, seoski je turizam bio u začetku, no imali su volje, želje, krediti su se

nudili, i krenuli su... Kupuju stanciju u Smoljancima, tradicionalno istarsko imanje, i počinje mukotrpna obnova. Pravi švicarski detaljizam i hrvatska vjera i optimizam urodili su plodom...

FUŽI, PASUTICE, FRITAJE SA ŠPARUGAMI...

Kuća, apartmani i sobe, konoba, spoj starog, rustikalnog ali sa svim potrebnim, modernim detaljima nužnima za kvalitetan odmor, sve je to stvoreno do 2004. godine. Riječ je o malim smještajnim kapacitetima, 17 ležajeva, ali visoke kvalitete, četiri zvjezdice, a sve je u cijelosti opremljeno proizvodima isključivo hrvatskih proizvođača. Prvo je i zasad jedino turističko imanje u cijelosti prilagođeno osobama s invalidnošću!

Gosti koji žele naučiti više o istarskoj gastronomiji, na pravome su mjestu. Draženka i Rolf sami će im ponuditi

degustacije maslinova ulja spremljenog u Istri, kruh pečen ispod čripnje, naučit će ih kako se spravljaју fuži, pasutice, fritaje sa šparugami...

Obitelj Rolf savjetuju svima, posebice Hrvatima, da ulažu u sve dijelove Hrvatske, prije negoli to učine oni koji s Hrvatskom nemaju veze... Neka se djedovina ne rasprodaje u bescjenje, nju valja čuvati, obnavljati, koristiti se njome... Oni su sačuvali sve što se očuvati moglo. Tako i staru šternu na kojoj su otkrili zaštitni znak Stancije 1904. "Činili činit Grgo i Martin, brati Modrušani, leta 1904."

AUSTRIJANAC DOŠAO NAKRATKO I OSTAO ZASTALNO

Još je jedan poslovni čovjek otkrio drukčiju turističku Istru. Rođeni Austrijanac Guido Schwengersbauer upoznao ju je kao turistički djelatnik, u Istru je došao prije 35 godina kao predstavnik jedne velike austrijske agencije. Trebao je u Istri boraviti kratko, no i on se zaljubio u ovdašnje ljude, podneblje... i ostao. Ostao je u turizmu Istre i počeo maštati o vlastitom hotelu, negdje u unutrašnjosti poluotoka. Nakon gotovo dvadeset godina maštanja, pripreme i skupljanja hrabrosti vrata hotela "La Parenzana" otvara ove godine. Ljupki turistički objekt niknuo je na sjeveru Istre, nedaleko od poznate istarske uskotračne pruge Parenzane po kojoj je dobio ime. Hotel ima 16

Uzorno obnovljene stare istarske kuće

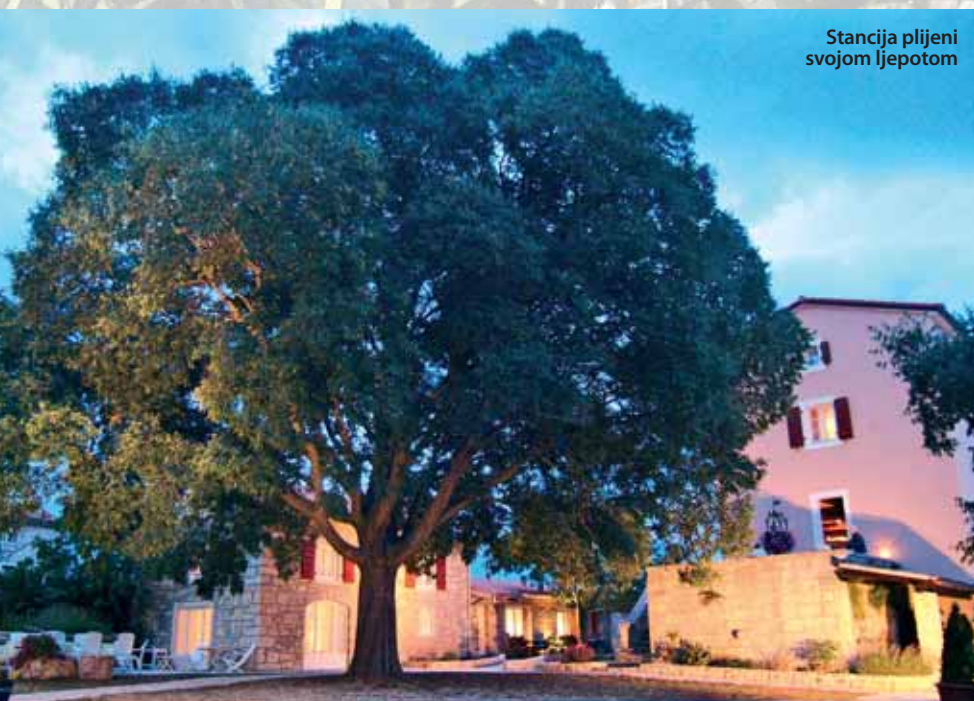

soba, veliku konobu sa stotinu sjedećih mjesta, konferencijsku dvoranu, starinsko-moderni vinski podrum sa 600 boca vrhunskoga vina. Uz ljubazne i dobro

raspoložene domaćine, tu je i domaća, istarska kuhinja, istarski pršut i sir, pljukanci... Za goste organiziraju pješačke ture, vikende branja tartufa...

Obitelj Schwengersbauer želi da istarski turistički djelatnici shvate koliku vrijednost Istre donose ovakvi mali turistički objekti. Smatraju da nedovoljna promocija malih hotela, obiteljskih gospodarstava i kuća za odmor, šteti tomu novootkrivenom obliku turizma. Savjetovali bismo svima, imaju li početnog kapitala ili mogućnosti podizanja kredita, da ulože u istarsku unutrašnjost. Prostora još ima, on vapi za ulaganjem, a turisti sve više hrle upravo u unutrašnjost, u zelenu Istru.

Sve je moguće, poručuju nam ove dvije vrijedne obitelji iz Istre. Uz mnogo volje, rada, sloge i vjere, uz malo sreće i mnogo zdravlja, čuda su u Istri zajamčena! ■

Stancija plijeni svojom ljepotom

CB When Istra began over ten years ago to develop rural tourism, the sceptics forecast its failure. Today Istra, along with its traditional tourism brands, is also recognisable by the growing number of model rural homesteads situated, for the most part, in the interior of the peninsula.

MIRO GAVRAN U BEČKOM HRVATSKOM CENTRU

AUSTRIJA – Jedan od naših najpoznatijih književnika Miro Gavran gostovao je krajem listopada u Beču. Književni susret održan je u Gradišćanskohrvatskom centru uz suorganizaciju HKD-a Napredak. Brojnoj i vrlo zainteresiranoj publici Gavran je govorio o svom književnom i dramskom djelovanju. Kako je u uvodu istaknuo Petar Tyran, urednik gradišćanskohrvatskog tjednika "Hrvatske novine", bečki Hrvatski centar se može ponositi time što je imao čast ugostiti tako znamenitog hrvatskog pisca koji je cijenjen diljem svijeta.

SURADNJA HRVATSKOG KAZALIŠTA PEČUH I HNK U ZAGREBU

MAĐARSKA - Suradnja Hrvatskog kazališta (HK) Pečuh i Hrvatskog narodnog kazališta (HNK) u Zagrebu ostvaruje se već nekoliko godina kako razmjenom predstava, tako i međusobnim gostovanjima, a ne u posljednjem redu i zajedničkim produkcijama. Tako su 18. listopada u Pečuhu boravile intendantica HNK u Zagrebu dr. Ana Lederer i ravnateljica Drame HNK Sanja Ivić. Oni su s ravnateljem HK-a iz Pečuha Antunom Vidakovićem potpisale Ugovor o umjetničkoj suradnji u sezoni 2007/2008. koji se ostvaruje kroza zajedničku realizaciju premijerne predstave nastalu na temelju teksta

Miroslava Krležu u dramtizaciji Sanje Ivić i režiji Tomislava Pavkovića. Premijera se predviđa za 21. prosinca u Pečuhu, i to kao dio repertoara obaju kazališta. Temeljem ugovora HNK u Zagrebu organizirat će deset izvedaba na gostovanjima u Hrvatskoj, dok će uz pet izvedaba na sceni HK Pečuh.

NAGRAĐA ZVANE ČRNJA TOMISLAVU ŽIGMANOVU

PULA - Nagrada Zvane Črnja za najbolju knjigu eseja objavljenu od rujna 2006. do rujna 2007., koju u sklopu 5. pulskih "Dana eseja" prvi put dodjeljuju Društvo hrvatskih književnika i ogranak DHK Istarske županije, primio je 19. listopada Tomislav Žigmanov za knjigu filozofskih eseja Minimum in maximis u izdanju AGM-a. Time su tomu hrvatskom piscu iz Vojvodine pripale novčana nagrada od 20 tisuća kuna, umjetnička slika i dvije plakete. Nagradu je prvom dobitniku nagrade "Zvane Črnja" predao Boris Biletić, predsjednik istarskog ogranka DHK-a, autor programa, voditelj i idejni začetnik pulskih "Dana eseja", te predsjednik DHK-a Stjepan Čuić. Žigmanovu je pripala nagrada u vrlo jakoj konkurenciji jer je 12 nakladnika za tu nagradu nominiralo 17 knjiga. U knjizi 11 filozofskih eseja "Minimum in maximis" Žigmanov analitički promišlja i tematizira život na rubu.

ZBIRKA U ISKRAMA NADE PROMOVIRANA U SUBOTICI

VOJVODINA - U organizaciji Hrvatske čitaonice 26. listopada u Velikoj dvorani HKC-a "Bunjevačko kolo" predstavljena je knjiga pjesama U iskrama nade Mirka Kopunovića (1952.) iz Subotice. Riječ je o književnom prvijencu spomenutoga autora, objavljenom u vlastitoj nakladi. Govoreći o knjizi, novinar Zlatko Romić ocijenio je da je riječ "o zreloj poeziji iz glave zrela čovjeka". Književnik i recenzent knjige Tomislav Žigmanov istaknuo je smjelost i snagu autora koji je svoj talent na planu pisane riječi uzmogao ostvariti s obzirom na poodmaklu muževnu dob. Pjesme iz knjige "U iskrama nade" ovom su prigodom kazivali recitatori Hrvatske čitaonice, a u glazbenim točkama nastupile su Nela Skenderović (gitara) i Antonija Piuković (vokal).

DJEČJI FOLKLORNI FESTIVAL U TAVANKUTU

VOJVODINA - U Domu kulture u Tavan-kutu 20. listopada održan je XII. festival dječjeg folklora pod nazivom Djeca su ukras svijeta. Program je započeo okupljanjem predstavnika sudionika na zajedničkom susretu u OŠ "Matija Gubec", gdje je prikazan film o Tavankutu, nastao u okviru mjesne škole, a potom je slavljena sv. misa. U dvorani Doma kulture nastupila su djeca sljedećih folklor-nih udruga: FA "Venčec", Zagreb, HUK "Lajčo Budanović" Mala Bosna, HKPD "Tomislav" Golubinci, KPZH "Šokadija" Sonta, HKUPD "Mostonga" Bač i domaćini HKPD "Matija Gubec" Tavankut.

BIANKA OSVOJILA GLAS GRADIŠĆA

MAĐARSKA – Po drugi put zaredom održan je u organizaciji Društva gradišćanskohrvatske maldine iz Mađarske natjecanje pjevača amatera pod nazivom "Glas Gradišća". Na ovogodišnjem festivalu, koji je održan u Židanu 20. listopada, dvadesetak mladih Gradišćanaca pokazalo je publici i žiriju svoj pjevački talent. Članovi žirija, Andrija Handler iz Petrovog Sela, Filip Tyran iz Beča i Nenad Breka iz Zagreba imali su težak zadatak odabrati od natjecatelja pobjednika. Prvo mjesto na ovogodišnjem Glasu Gradišća osvojila je mlada Bianka Berces iz Kemlje koja je otpjevala Severininu pjesmu "Ja samo pjevam".

Ubaštinjavanje izvandomovinske književnosti

Istaknuto je zadovoljstvo dosadašnjim susretima koji su tijekom ove četiri godine pokazali koliko je važno povezivati književne krugove hrvatskih manjina, međusobno i s književnicima u Hrvatskoj

Ovogodišnji, četvrti po redu Susret hrvatskih manjina s književnicima u Hrvatskoj, održan je u Rovinju od 18. do 20. listopada, a započeli su otvaranjem izložbe knjiga izvandomovinske književnosti "Da se ne zaborave", autorice Branke Bezić Filipović, voditeljice splitske podružnice HMI-a. U prostorima Hrvatskoga književnog društva "Franjo Glavinčić" izložbu su otvorili Ana Bedrina, voditeljica pulske podružnice HMI-a, Branimir Crljenko, predsjednik HKD-a, te Mario Sošić, izvršni voditelj Susreta. Predstavljena su djela književnika koji pišu na hrvatskom i na jezicima svojih domicilnih sredina – njemačkom, talijanskom, engleskom, mađarskom, rumunjskom, makedonskom, slovenskom, češkom i portugalskom jeziku. Istoga dana, nakon otvaranja izložbe, u Multimedijskom centru slijedilo svečano otvaranje Susreta, gdje su se, uz organizatore, prisutnima obratili predstavnici grada Rovinja (dogradonačelnik Marino Budicin), Hrvatskoga sabora (saborske zastupnice Ivana Sućec Trakoštanec i Ivanka Roksandić iz Odbora za nacionalne manjine) i iz MVPEI –a (Ivan Zeba iz Odjela za manjine). Pozdravnim pismom ravnateljice HMI-a Katarine Fuček sudionike je pozdravila Ana Bedrina. U govorima je istaknuto zadovoljstvo dosadašnjim Susretima koji su tijekom ove četiri godine pokazali koliko je važno povezivati književne krugove hrvatskih manjina, međusobno i s književnicima u RH, kao jedan oblik učvršćivanja veza između domovinske i iseljene Hrvatske. Naglašeno je kako su, zbog nejednako reguliranih ili nepostojećih prava hrvatskih manjina u susjednim zemljama, takvi susreti nužni radi

Napisala: **Ana Bedrina**

Zajednička slika sudionika rovinjskog susreta književnika

poticanja književnoga stvaralaštva, kao i poboljšanja i usklađivanja prava hrvatskih manjina s europskim zakonima. Na književnoj večeri ulomke iz svojega stvaralaštva predstavili su Antonija Baksa-Srnel, Nikola Benčić, Jasminka Domaš, Vladimiro Gagliardi, Robert Hajszan, Pavlo Holovčuk, Desanka Matijević, Ljerka Totch-Naumova, Nevenka Nekić, Ivan Ott, Miroslav Sindik, Milica Milka Steković, Drago Šaravanja i Šimun Šito Ćorić.

Drugog dana Susreta već tradicionalno održan je znanstveni skup, kojemu su predsjedali Ana Bedrina, Ivan Jurković, Mario Sošić i Đuro Vidmarović. Na skupu, koji je obuhvatio široki spektar književno-društvenih tema, izlagali su: Jasminka Domaš, Šimun Šito Ćorić, Drago Šaravanja, Robert Hajszan, Nevenka Nekić, Sanja Vulić, Pavlo Holovčuk, Snježana Hefti, Snježana Trojačanec, Ljerka Totch-Naumova, Miroslav Sindik, Desanka Matijević, Antonija Baksa-Srnel, Milka Milica Steković i Petar Hategan.

U raspravi koja je uslijedila istaknuta je nedovoljna medijska pozornost

za kulturu općenito, pa se tako i o književnicima hrvatskog podrijetla, pisali oni na hrvatskom jeziku ili na jezicima svojih sadašnjih domovina, u Hrvatskoj ne zna gotovo ništa. Šimun Šito Ćorić je stoga predložio umrežavanje krugova hrvatskih pisaca izvan domovine, čime bi svako novo djelo bilo prezentno književnicima u domovini i izvan nje. Ta rasprava o potrebi "ubaštinjavanja" iz vandomovinske književnosti rezultirala je osnivanjem Inicijativnog odbora koji će započeti rad na izradi web stranica za izvandomovinske književnike. Treći dan Susreta posvećen je upoznavanju Istre.

Ovogodišnji Susreti organizirani su pod pokroviteljstvom i uz materijalnu potporu Ministarstva kulture, Matice hrvatske, MVPEI-a, Hrvatske matice iseljenika i Grada Rovinja. ■

CB This year's, fourth running Meeting of Croatian Minorities with Writers in Croatia, held in Rovinj from October 18th to 20th, kicked off with the opening of an exhibition of books from writers in the Croatian communities abroad entitled *Lest We Forget*, by Branka Bezić Filipović, the head of the Split branch office of the CHF.

LA DIVE CROATE U PARIŠKOJ OLYMPIJI

“Vani me naši ljudi poistovjećuju sa starijim pjesmama *Prijatelji stari gdje se, Nono, Sunčane fontane...*, ali nadam se da će i ove nove pjesme s vremenom zaživjeti i postati – stare”, kaže Tereza

V eć je mjesec dana Pariz preplavljen plakatima koji najavljuju veliki koncert Tereze Kesovije u najpoznatijoj pariškoj koncertnoj dvorani, čuvenoj Olympiji. Jedna od ponajboljih naših pjevačica s najrespektabilnijim svjetskim referencama u svojoj je dugoj i plodnoj karijeri nastupala diljem svijeta, pjevala na raznim jezicima, surađivala s prestižnim skladateljima i pjevačima, natjecala se na Euroviziji, postizala platinaste i dijamantne tiraže, odnosila nagrade na brojnim domaćim i nekim inozemnim festivalima.

Nakon četrnaest godina stanke u izdanju Dallas Records-a objavila je novi CD “Zaustavi vrijeme” s 11 potpuno novih pjesama koje će se također naći na pariškom repertoaru. Album je nedavno promoviran u Zagrebu i svi su izgledi da će naslovna pjesma “Zaustavi vrijeme” postati novi Terezin hit jer se već uvelike vrti na hrvatskim radijskim postajama.

Velikim simfonijskim orkestrom na pariškom koncertu dirigirat će maestro Alan Bjelinski. Terezini će gosti na pozornici biti čuveni korzikanski polifoničari, septet Le chœur d'hommes de Sartene, s kojima će izvesti “Ave Mariju”, ali i gost iz Hrvatske, mladi tenor Ivo Gamulin Gianni s kojim na posljednjem CD-u izvodi dojmivi duet “Ti i ja smo jedno”.

La dive croate, kako je nazivaju Francuzi, Pariz je osvojila još davne 1967. popularnom Larinom pjesmom iz filma “Doktor Živago”. Parizu se, kao staroj ljubavi, stalno vraćala, jedno vrijeme tamo je i živjela, a za parišku publiku kaže da je među najprofinijima i najzahvalnijima. Uz zaista brojne nagrade u zemlji i inozemstvu,

Razgovarala: **Ksenija Erceg**

uz titulu Legende Splitskoga festivala i Večernjakovu titulu Pjevačice stoljeća, nositeljicu Zlatne povelje za humanizam i mir, i druga priznanja, Tereza Kesovija u Francuskoj je odlikovana visokim državnim priznanjem i proglašena Vitezom Visokog odličja za doprinose u kulturi (Chevalier des Arts et Lettres).

O koncertu u Olympiji kaže:

— Pripreme su trajale dugo, sve je vrlo pomno isplanirano, okružena sam vrlo kvalitetnim suradnicima, veliki sam profesionalac i baš ništa ne prepuštam slučaju. Bit će to moj četvrti i najkvalitetniji koncert u toj fantastičnoj dvorani. Svi koji su čuli pjesme s novoga CD-a oduševljeni su, od tzv. običnih ljudi u Parizu, primjerice moje drage frizerke, do znalaca iz show-biznisa. Pjesme ću izvoditi i na francuskom i na hrvatskom jeziku, u publici će biti i Parižana i naših ljudi koji tamo žive, a organizirani su i posjeti iz Hrvatske. Dat ću sve najbolje od sebe, očekujem uistinu sjajan koncert.

Podatkom o četrdesetak godina kvalitetnog prisustva na međunarodnoj sceni mogu se pohvaliti samo rijetki u nas...

— Glazba je moj životni odabir, moja profesija, otpočetak sam je shvaćala vrlo ozbiljno, puno sam radila i uvijek sam pred publiku, bilo gdje na svijetu, izlazila s velikim poštovanjem. Pjevala sam i na drugim jezicima i na hrvatskom, a glazba kao što znate zbilja ne poznaje granice. Mislim da su moj veliki rad, marljivost i potpuna predanost muzici zaslužni za tu dugovječnost.

Odradili ste zaista veliki broj međunarodnih turneja, obišli sve strane svijeta, koliko ste nastupali za naše iseljenike?

— Ja sam zapravo relativno malo pjevala za naše ljude vani, manje nego što je trebalo i bilo logično s obzirom da sam proputovala skoro cijeli svijet. Možda zato što nikad nisam izvodila glazbu kojom se, u nedostatku stvarne kvalitete, podilazilo nižim ukusima i na brzinu zgrtalo novac računajući na sentiment naših iseljenika za domovinom. Tako se ljude zapravo podcjenjuje umjesto da im se pruži kvaliteta koja će im izmamiti iskrenu suzu kad recimo čuju klapu, ili drugi autentični, nepatvoreni zvuk

rodnoga kraja. Ali njima se često nudio neki čudni folk, koji nije pravi folklor, nije ni pop, neki surogat za rodnu grupu za koji i ne znaš što je, ali znaš da je jeftino. A ti ljudi zaslužuju puno veću pažnju, i veću angažiranost iz svoje prve domovine. U svakom smislu.

I Vi ste jedno vrijeme živjeli vani?

— Jesam, i upravo zato mogu bolje razumjeti što znači čeznuti za domovinom, za zavičajem, i željeti se vratiti tamo odakle si ponikao. Tim više je imperativ nas koji dolazimo iz, ajmo reći, njihove prve domovine, odraditi krajnje profesionalno i kvalitetno te nastupe, prenijeti ljudima čistu emociju, ništa ne falsificirati i naročito ne podilaziti ne-

kim niskim strastima, štancati CD-ove na licu mjesta i prodavati ih kao originalne proizvode, što se znalo događati. Jer, to nije dostojno ni profesionalca ni iskrenoga domoljuba.

Pjevate li vani drukčije, s više sentimenta?

—Ja uvijek pjevam s emocijama, ma gdje nastupala, potpuno se predam muzici, i uvijek ima dirljivih reakcija publike koja to prepozna: u Zagrebu, Dubrovniku, Parizu ili Sydneyju. Vani me naši ljudi poistovjećuju sa starijim pjesmama Prijatelji stari gdje se, Nono, Sunčane fontane... njih odlično znaju, ali nadam se da će i ove nove pjesme s vremenom zaživjeti i postati – stare. U više sam navrata imala pozive da ostanem živjeti vani, ali uvijek sam se vraćala. Neki cijeli život žive vani i plaću za domovinom, nisam htjela da mi se to dogodi. Žao mi je ljudi koji su se vratili, a onda ih je dotukla papirolo-

gija, administracija, birokracija. Mi još nismo shvatili da te ljude treba drukčije dočekati i reći – hvala vam što se želite vratiti i s mukom stečeni novac uložiti ili trošiti ovdje, a ne tamo gdje ste ga zaradili. Umjesto da im otvorimo vrata, kao da sve činimo da se umore i izgube svaku želju za povratkom.

Imali ste veliku turneju po Australiji krajem Domovinskog rata?

— Ispričat ću vam s te turneje detalji koji pamtim i danas. Nosila sam tamo jednu krasnu slavonsku nošnju, zlataču, koju sam kupila još prije rata jer je bila toliko lijepa da joj jednostavno nisam mogla odoljeti. A onda nisam znala što ću s njom, nisam imala adekvatnoga mjesta na kojem bih je kvalitetno izložila. U jednom trenutku mislila sam je pokloniti našem proslavljenom ansamblu narodnih pjesama i plesova Lado, ali nisam, ne sjećam se više zbog čega se to nije dogodilo. I onda sam na toj velikoj turneji po Australiji tu nošnju prodala za 700 australskih dolara, a od dobivenoga novca kupila sam kompjuter za Južno bojište. Još čuvam potvrdu o tome koju je potpisao pok. general Janko Bobetko.

Jeste li se oporavili od vanjskoga i unutarnjega razaranja u Domovinskom ratu?

— Što se tiče vanjskoga razaranja, meni je rat odnio sve, ostala sam bez doma, spaljena su moja sjećanja, oduzeli su mi prošlost, korijene, sve. Nestale su u ognju i nečijoj zloći moje opipljive, tvarne uspomene na djetinjstvo i na moje najmilije ljude. Ali, ma koliko to vanjsko uništavanje bilo grozno i bolno, ono unutarnje uvijek je strašnije, bolnije, dugo traje i vrlo, vrlo teško zacjeljuje. I samo zahvaljujući mojim konavosko-dubrovačkim genima, tom zdravom optimizmu i gledanju na život s vedrije strane, ja sam se očuvala i ostala na nogama. Mislim da mi je pomoglo i to što nisam zla, nisam zločesta, nastojim biti dobar čovjek, a dobrota je velika ljudska snaga, njome se da sve prevladati. ■

CB We feature an interview with Tereza Kesovija, one of our best singers, with very respectable international references, who has performed around the world during her long and fruitful career, sang in many languages and collaborated with prestigious composers and singers.

Očuvati i osnažiti identitet Hrvata u Bosni i Hercegovini

Matičin Tjedan, manifestacija koja se održava već 13. put zaredom, ove je godine bio posvećen Hrvatima u BiH. Tijekom manifestacije, od 22. do 26. listopada, javnosti je bilo predstavljeno 11 raznovrsnih priredbi iz područja tradicijske kulture, od književnosti, likovne i kazališne umjetnosti pa sve do glazbe, filma i religijske kulture. U Tjednu je sudjelovao impozantan broj izvođača, koji su publiku upoznali s prošlošću i sadašnjošću Hrvata u BiH

SVEČANO OTVOREN TJEDAN HRVATA IZ BIH

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika i pod visokim pokroviteljstvom Vlade RH u atriju Muzeja Mimara 22. listopada svečano je otvorena kulturna manifestacija Tjedan Hrvata iz BiH. "Cilj

Pripremili i napisali: **Željka Lešić, Diana Šimurina Šoufek i Hrvoje Salopek**
Snimio: **Žorži Paro**

manifestacije jest javnosti u RH pokazati reprezentativne uzorke kulturnih ostvarenja Hrvata koji žive izvan granica RH u europskim zemljama kao pripadnici naših autohtonih manjina i pripadnici hrvatskoga naroda u BiH. Životni su putovi možda različiti, ali ne zaboravljamo da svi imamo zajednički cilj, a to je održati hrvatski identitet", naglasila je u pozdravnom slovu ravnateljica HMI-a Katarina Fuček.

U ime pokrovitelja, Vlade RH, brojne nazočne pozdravila je potpredsjednica Vlade RH Jadranka Kosor koja je, među ostalim, naglasila kako je Hrvatska domovina Hrvatima, ma gdje god oni bili, te kako Vlada RH nizom programa skrbi o Hrvatima u BiH. Tom je prigodom u nazočnosti mnogih gostiju i uglednika, kao što su veleposlanik BiH u RH Aleksandar Dragičević, Davor Čordaš, potpredsjednik Re-

Ovako se nekada uređivala mladenka

Rukometaš Vlado Šola

Novinar HTV-a Jozo Čurić

Pjevačica Matija Vujica

Glumac Ivo Gregurević

Pjevačica Sandra Bagarić i saborski zastupnik Ivan Bagarić

publike Srpske, Vladimir Lončarević, pomoćnik savjetnika predsjednika RH za pitanja političkog sustava, Zdenka Babić Petričević, saborska zastupnica i predsjednica Odbora za iseljeništvo, Mirjana Bohanec Vidović, pomoćnica ministrice vanjskih poslova i europskih integracija, Srećko Šestan, pomoćnik ministra kulture, Franjo Arapović, saborski zastupnik, o. Jakov Mamić, provincijal Hrvatske karmelske provincije i drugi, Tjedan proglasila otvorenim. Otac Mamić je tom prigodom potpredsjednici Kosor uručio plaketu u znak zahvalnosti Vladi RH za skrb o Hrvatima u BiH.

Na svečanosti je održana revija tradicijske odjeće i nakita Hrvata BiH- iz zbirke samostana i Duhovnog centra "Karmel sv. Ilije", Buško blato, Tomislavgrad. Autor revije je o. Zvonko Martić, a reviju su nosili: Sandra Bagarić, Ivo Gregurević, Ivana Lušić, Zrinka Turalija, Vlado Šola, Slavko Goluža, Matija Vujica, Jozo Čurić, Ivan Mikulić, Marija Šola, Zrinko Tutić, kao i grupa plesača iz BiH. Glazbena pratnja dojmljivoj reviji bili su svirači na starinskim tradicionalnim glazbalima. Svečanost je vodila poznata radijska voditeljica Sonja Šarunić.

Na kraju svečanog otvaranja Tomislav Kovač Strukić predaje cvijeće potpredsjednici Vlade Jadranki Kosor koja je otvorila Tjedan

TRIBINA POSVEĆENA NAPRETKU

Mnogobrojne goste i sudionike Tjedna Hrvata iz BiH na tribini u utorak 23. listopada srdačno je pozdravila ravnateljica Katarina Fuček, čime je započelo predstavljanje rada i aktivnosti HKD-a "Napredak" o kojima su govorili njegov predsjednik dr. Franjo Topić, profesor na Teologiji u Sarajevu i književnik Gradimir Gojer. Temeljne aktivnosti Napretka jesu rad u odgoju, obrazovanju i kulturi, a njima se bavi cijelo stoljeće. Napredak, koji, uz različite druge atribute, od 1922. nosi današnje ime: Hrvatsko kulturno društvo Napredak, ukratko, kulturno društvo Napredak utemeljeno je kao društvo za potporu đacima i studentima, a s vremenom je preraslo u kulturnu instituciju čije je značenje nadraslo granice BiH i postao općom vrijednošću cjelokupnoga hrvatskog naroda. Posebno je važno istaknuti kako je Društvo pomoglo školovanju dvojice nobelovaca – Ive Andrića i Vladimira Preloga. Izdavačkim radom (stotine tisuća tiskanih primjeraka knjiga i listova) Napredak je pomogao opismeniti oko 100 000 ljudi. Prije prisilnog ukidanja Napredak je imao desetke knjižnica, a samo središnja knjižnica u Sarajevu imala je 35 000 knjiga. Unatoč ratu u Hrvatskoj i BiH, Društvo se širilo te danas ima 80 podružnica s oko 25 000 članova od Sarajeva, Mostara, Tuzle, Zenice do Zagreba, Splita, Beča, New Yorka, Hamiltona. Od obnove godine 1990. do sada Napredak je objavio 440 knjiga, priredio 658 koncerata i 410 izložaba, organizirao je 107 humanitarnih akcija te ukupno oko 3 000 različitih kulturnih projekata. U tom je razdoblju podijelio oko 2 500 stipendija i potpora, od čega 165 u pro-

Marija Braut izloži je svoje fotografije o Rami

tekloj akademskoj godini. Za vrijeme protekloga rata Društvo se bavilo i humanitarnom djelatnošću. Kao posebnu vrijednost prof. dr. Franjo Topić navodi činjenicu da je i u najtežim vremenima u Napretkovu članstvu bilo pripadnika svih naroda, a djelovanje Društva nerijetko je bilo put mnogima da ponovno otkriju svoju vjeru i naciju. No, unatoč širenju tolerancije i kvalitetnog suživota Napredak još uvijek potražuje od vlasti u BiH i u Hrvatskoj da pomognu u vraćanju brojne Napretkove imovine koja je nacionalizirana nakon Drugoga svjetskog rata.

IZLOŽBA MLADIH HRVATSKIH SLIKARA IZ BIH

U novouređenim prostorima Hrvatske matice iseljenika svečano je otvorena izložba djela mladih

bosanskohercegovačkih umjetnika Marijane Pažin-Ivešić, Josipa Brale, Andrijane Mlinarević-Cvetković, Mišela Borasa, Mladena Ivešića, Svetislava Cvetkovića i Maria Šunjića. U Bosni i Hercegovini razvija se i segment likovne scene u okviru kojeg je, početkom trećega milenija, vidan doprinos mladih umjetnika stasalih uglavnom na Akademiji likovnih umjetnosti na Širokom Brijegu Sveučilišta u Mostaru, a koji je pokazan hrvatskoj javnosti upravo ovom izložbom Tjedna. Nakon pozdravne riječi ravnateljice HMI-a i uvodnog slova voditeljice Nakladničkog odjela Matice svoj stručni sud o izloženim djelima iznio je i poznati zagrebački povjesničar umjetnosti Darko Glavan.

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA MARIJE BRAUT MOJA RAMA

Odmah potom izložbu fotografija u vlasništvu Franjevačkog samostana u Šćitu otvorio je gvardijan fra Marko Topić, a prigodnim govorom popratio Branimir Brizar, predsjednik Ramske zajednice u Zagrebu. Ljubav prema Rami na svojim jedinstvenim fotografijama uvijek je bila prisutna umjetnica za koju, u katalogu Tjedna fra Mijo Džolan kaže: "Niz vrsnih umjetnika pera, kista, dlijeta i drugih umjetničkih izričaja, poput Marije Braut, zavoljeli su Ramu, njezinu patnju i osobito njezinu radost. To im je dalo stvaralačkog impulsa da imenuju ramske zvjezdane trenutke i mjesta inspiracije. Mnoga njihova djela danas nezaobilazna u hrvatskoj umjetnosti nalaze se po raznim lokalitetima. Sva ona imaju jedinstvenu poruku: Rama ima nešto što jednostavno treba ljubiti". Umjetnička fotografkinja Marija Braut (Celje, 1929.) od 1941. živi u Zagrebu, a 1967. započinje se baviti umjetničkom fotografijom (Atelje Tošo Dabac 1967. – 1970.). Prvu izložbu priredila je godine 1969. u Galeriji SC-a zajedno s P. Dapcem. Od tada ima stotinjak samostalnih izložaba, sudjeluje i na svim značajnijim skupnim izložbama, pa i na ovoj, Matičinoj.

USPJEŠNO PREDSTAVLJENI HRVATSKI PJESNICI IZ BIH

Predstavljanje hrvatskih pisaca iz Bosne i Hercegovina na Tjednu održano je 24. listopada u velikoj dvorani HMI-a. Mod-

Dr. Franjo Topić predstavlja HKD "Napredak"

erator Mićanović ukratko je predstavio kolege pjesnike i njihovu poeziju znalački određivši bitne značajke stvaralaštva triju uistinu posebnih pjesničkih osobnosti. Pjesnici su se predstavili i čitanjem vlastitih pjesama, što je, i neupućenima i znalcima, bio poseban doživljaj. Krešimir Šego pročitao je Stećak u vinogradu, Zavjetni kovčeg i Zid boli, a Zdravko Kordić Šumovi vremena, Isus čekanje, Riječ tijelo. Glas i gesta autora, duboko proživljeni sadržaj, stihovi koji su u tišini dvorane odjekivali svojom snagom i ljepotom sve prisutne ostavili su bez riječi. Možemo, dalje, kazati kako je multietnički i multikulturalni prostor

Bosne i Hercegovine okvir u kojem stvaraju i djeluju trojica vrsnih književnika srednje generacije: Željko Ivanković, Zdravko Kordić i Krešimir Šego. Iako teško nalazimo, s obzirom na raznorodnu pjesničku orijentaciju i tematiku, ono što ih, osim nacionalno, profesionalno i teritorijalno, veže, njihov zajednički nastup na Matičinoj tribini, u okviru Tjedna, pokušaj je potvrde, i u hrvatskoj javnosti, njihove neupitne vrsnosti. Činjenica kako je teško naći ijednu značajniju antologiju hrvatske književnosti u koju nisu uvrštene njihove pjesme i sama je po sebi dovoljan razlog za zagrebačko predstavljanje, a dodatni i to što su i sami

autori značajnih antologija hrvatskoga pjesništva. U nastavku tribine književnik Mićanović, generacijski i zavičajno blizak prisutnim autorima, postavljenim pitanjima dodatno je otkrivao njihove stavove, rad i planove. Na kraju ove zanimljive i po mnogočemu netipične tribine čula se i pjesnička riječ Željka Ivankovića koji prozu piše usporedno s poezijom. Njegovi stihovi o Isusu, sudeći po srdačnome pljesku, bili su najbolja potvrda njegova izuzetnog dara i uspjeha tribine. Pjesnici su se, kako je predstavljajući rekao Krešimir Šego, u tom trenutku, zasigurno, mogli osjećati "U Zagrebu kao kod kuće".

Glumci HNK iz Mostara
oduševili su zagrebačku publiku

IZVRSTAN "BLJESAK ZLATNOG ZUBA"

Pred prepunim zagrebačkim kazalištem Komedija 23. listopada priređena je predstava Bljesak zlatnog zuba. Tom se predstavom u najboljem svjetlu predstavilo Hrvatsko narodno kazalište iz Mostara koje je predstavom Mate Matišića oduševilo zagrebačku publiku. "Tekst Bljesak zlatnog zuba žanrovski doživljam kao povratak na scenu hrvatskih kazališta pučkog igrokaza, sigurno, najpopularnijeg, a možda i najboljeg žanra hrvatske dramatike 19. stoljeća, nastalog pod bečkim utjecajem, koji je jake refleksije imao u našem stoljeću, sve do Drugoga svjetskog rata" istaknuo je u svojem osvrtu na igrokaz Dalibor Foretić. U tragikomičnoj predstavi dramsku napetost stvara tipični "ljubavni" zaplet, u kojemu se uglavnom sve vrti oko djeteta, koje je potrebno zakonski priznati. Zanimljive, komične prepirke mladenaca i njihovih obitelji temelj su zanimljive dramske igre koja se, uz mnogo natezanja,

ipak sretno završava. No, uz ovaj osnovni dramski motiv, autor teksta isprepleće još nekoliko dramskih zapleta vezanih uz gotovo svaki lik u igrokazu. Nakon predstave glumcima je na izvrsnom predstavljanju čestitala ravnateljica HMI-a Katarina Fuček, a riječi pohvale uputila je i Vesna Kukavica, urednica Matičinih izdanja.

Uz izvrsne glumce HNK Mostar, u igrokazu je nastupio i popularni glumac Vedran Mlikota, izmamivši golemi pljesak razdragane publike.

Redateljica uprizorenja je Nina Kleflin. HNK u Mostaru prvo je hrvatsko profesionalno kazalište u BiH. Utemeljeno je odlukom Vlade tadašnje Hrvatske Republike Herceg-Bosne, 22. rujna 1994., ali je s radom otpočelo još 16. lipnja 1992. pod nazivom Narodno kazalište Mostar. Danas su u kazalištu stalno zaposlene 24 osobe, od čega deset članova glumačkog ansambla. Intendant kazališta je Ivan Ovčar.

**DOKUMENTARNI HTV-OVI
FILMOVI: O ŠOPU, VUČIČEVIĆU,
ŠIMIĆU, ANDRIĆU**

“Što može oluja potopljenj barci” ili “Zatočiš li more došao si glave koralju” samo su neki od citiranih stihova Stojana Vučićevića iz HRT-ova filma Usred riječi stanem, prikazana u sklopu predstavljanja dokumentarnih filmova kao dio Tjedna u zagrebačkom Kulturno-informativnom centru.

Vratimo se filmskom programu i dokumentarcu o Stojanu Vučićeviću, za kojega je urednica na HTV-u Lina Kežić rekla: “Iz političkih je razloga bio zatočen kao maloljetnik na Svetom Grguru i to prekinuto djetinjstvo, to mistično iskustvo i tjeskobna muka, taj kozmički usud – sve to je blago koje dovoljno ne koristimo”. Režiser Ivan Jukić i scenaristica Ljubica Benović također su kazivali o svojim iskustvima iz rada na ovom dokumentarcu koji je nastao 2001.

U KIC ART KINU voditelj je svih četiriju večeri bio Tomislav Jagec, a organizatori, tj. HMI, posebno zahvaljuju HTV-u koji je za ovu prigodu ustupio dokumentarne filmove za prikazivanje na tribini. Prva je večer bila posvećena Nikoli Šopu, jednom od najprevođenijih hrvatskih pjesnika. O njegovu opusu, nadahnutom kršćanskom mistikom, publika je saznala iz dokumentarnog filma Mistika patnje koji potpisuju scenaristica Ljubica Benović i redateljica Ivana Vlkov Wagner. U filmu nastalom godine 2005. Šopove pjesme govori Rene Medvešek, a naglasak je dan i na prikaz Šopova života, ali i rada.

I za film o Ivi Andriću, nazvan Čovjek kojeg nema, scenarij je napisala Ljubica Benović, ovaj put zajedno s Natalijom Župan. Nobelovac, pisac bogatoga književnoga opusa, najpoznatiji svakako po romanima “Na Drini ćuprija”, “Prokleta avlija” i “Travnička kronika”. U filmu nastalom 2003. godine koji je režirala Natalija Župan, naglasak je dan na razdoblje Andrićeve mladosti.

Antunu Branku Šimiću posvećena večer kojoj je u središtu bio dokumentarni film imenovan U boji neba. Scenaristica Ljubica Benović i redatelj Davor Šarić načinili su film godine 1998., a dvorana KIC-a bila je premala da primi sve ljubitelje Šimićeve stvaralaštva, a posebno je mnogo bilo mladih ljudi. U filmu je naglasak dan na Šimićeve ranu mladost,

Istaknuti hrvatski pisci iz BiH: Zdravko Kordić, Krešimir Šego i Željko Ivanković

Nastup tria Magis u crkvi sv. Katarine

Projekcije dokumentarnih filmova o hrvatskim književnicima u KIC-u privukle su brojnu publiku

kada je kao gimnazijalac bio izbačen iz škole jer je – uređivao i izdavao književni časopis! Naravno, bilo je tu riječi i o njegovoj jedinosti zbirci pjesama Preobraženje, o njegovoj ljubavi prema odabranoj djevojci, o teškoj bolesti, o njegovim roditeljima... Pjesme su u filmu govorili Alma Prica i Vili Matula.

Eto, od stiha do stiha, protekle su u trenu te četiri večeri koje je HMI podarila Zagrepčanima. Bogatstvo stvaralaštva jakih umjetničkih osoba, Hrvata iz BiH, ispunilo je KIC toplinom, porukom, značenjem, s naglaskom na HTV-u koja (i s dokumentarnim filmovima) ima jako kulturološko poslanje, a koje na dobrim temeljima samo valja nastaviti. To je svakako jedna od najvažnijih poruka i ovoga Tjedna. (Anči Fabijanović)

BRAVO ZA TRIO MAGIS

U srijedu 23. listopada održan je koncert u prelijepom ambijentu, crkvi sv. Katarine u Zagrebu, komornoga trija "Magis". Vrhunska izvedba mladih glazbenika, nekadašnjih stipendista HKD-a "Napredak", oduševio je mnogobrojnu publiku. Koncertu je, uz ravnateljicu HMI-a Katarinu Fuček i njezina zamjenika Domagoja Antu Petrića, nazočio i predsjednik Napretka dr. Franjo Topić. Burnim pljeskom nagrađeni program izveli su mladi akademski glazbenici, Boris Lončar, prva violina, Ivana Papišta, druga violina i Dario Vučić, klavir) orgulje/čembalo. Mladi virtuoz izveo djela stranih i domaćih skladatelja, a u Zagrebu su izveli djela Vivaldija i Corellija. Glazbenici komornog sastava trio "Magis" do sada su održali niz koncerata: u katedrali Srca Isusova u Sarajevu 2003., Galeriji "Mak" u Sarajevu 2005., Domu vojske Federacije BiH, u crkvi sv. Antuna u Sarajevu, Centru Pavarotti u Mostaru, potom u kazalištu u Zenici, Kninu, kao i na festivalu Sarajevo - sarajevska zima 2007. Sastav je osnovan 2003. u Sarajevu.

TRIBINA O CRKVENOM NAKLADNIŠTVU U BIH

Glavni govornici na tribini koja je održana 25. listopada bili su Miljenko Petričević, ravnatelj Svjetla riječi iz Sarajeva, Miroslav Čavar, urednik Katoličkog tjednika i ravnatelj Medijskog centra Vrhbosanske nadbiskupije iz Sarajeva, Gabrijel Mioč, ravnatelj i urednik Naših ognjišta iz Tomislavgrada i Vicko Goluža

Predstavljanje crkvenog izdavaštva

koji je predstavio Crkve na kamenu iz Mostara. Tribinu je vodila Vesna Kukavica, voditeljica Odjela za nakladništvo HMI-a.

Na tribini se čulo kako u Bosni i Hercegovini Katolička crkva u Hrvata, uz svoje temeljne aktivnosti, ima razvijeno crkveno izdavaštvo na hrvatskom jeziku. Na stranicama knjiga katoličkih nakladnika i crkvenih časopisa čitatelj može naći mnogo sadržaja vezanih uz kulturni i društveni život Hrvata na multietničkom i multikulturnom prostoru Bosne i Hercegovine. Nakladnici časopisa i nakladničkih nizova iz sarajevskih Katoličkoga tjednika i Svjetla riječi, te Naših ognjišta iz Tomislavgrada ili pak mostarske Crkve na kamenu objavili su na stotine tisuća autorskih tekstova koji čine najvrednije stranice hrvatskog izdavaštva u različitim područjima ljudske djelatnosti u Bosni i Hercegovini. U tim je knjigama, među ostalim, opisano neprocjenjivo crkveno blago hrvatskoga naroda iz svih bosanskohercegovačkih krajeva. Zadaća je crkvenoga nakladništva i kulture da vodi prema cjelovitom razvoju ljudske osobe, dobru zajednice i čitavoga ljudskog društva, kažu njegovi nakladnici i glavni urednici.

BOGATSTVO OKUSA I MIRISA TRADICIJSKIH JELA HRVATA U BIH

Hotel "Porin" bio je u četvrtak 25. listopada domaćin predstavljanja gastronom-

ije Hrvata iz BiH. Tradicijska jela svoga kraja gostima su priredile vrijedne žene iz KUD-a "Ravnica" iz Oštre Luke i Boka, udruga "Kraljice Katarine" iz Kraljeve Sutjeske, društvo "Hrvatska žena - Kraljica Katarina" iz Novog Travnika, udruga "Hrvatska žena" iz Tuzle, te Hrvatske žene zapadnohercegovačke županije (Ljubuški, Grude, Posušje i Široki Brijeg). Iz lepeze raznovrsnih hrvatskih jela gosti su mogli odabrati najprivlačnije mirise i okuse iz gastronomske ponude s ovoga područja. Pripremljena jela nosila su okuse doma, ali i s nostalgijom budila sjećanja na zajedništvo i okupljanje obitelji oko stola. Domaća, tradicijska kuhinja Hrvata u BiH iznimno je raznolika i bogata i, što je od iznimne važnosti, nije zaboravljena unatoč svim mogućim nedaćama i migracijama. Tako mnogi putnici namjernici i gosti mogu kušati primjerice maslenice od crnog brašna, potkriže, bosanski lonac, reštike sa suhim mesom, janjetinu ispod peke, pite gužvare ili slasne kolače. Sva ta jela, kao i mnoga druga, gosti su mogli kušati na priređenoj večeri Tjedna Hrvata BiH. U glazbenom dijelu programa nastupila je poznata estradna umjetnica Matija Vujić, koja se predstavila najnovijom pjesmom "Ljubim kamen tvoj", izvedenom na ovogodišnjem Etnofestivalu u Neumu. Tijekom večeri nastupio je i Zagrebački folklorni ansambl koji je za ovu prigodu prikazao plesove, pjesme i običaje Rame kroz fragmente koreografije "Nema lipših

Hrvatske domaćice oduševile su zagrebačke sladokusce svojim tradicionalnim jelima

u godini dana od Božića do Stipana dana”, autora Vladimira Kuraje i glazbu Marijana Makara. Za dobro raspoloženje te su se večeri pobrinuli izvrsni glazbenici predvođeni Markom Firstom, koji su se posebno za ovu večer okupili u tamburaški sastav.

Dobro raspoloženje i veselo druženje potrajalo je do kasnih večernjih sati.

PROMOCIJA HRVATSKIH KATOLIČKIH ŠKOLA

Predstavljanje Hrvatskih katoličkih škola za Europu iz BiH, održano 26. listopada u Hrvatskoj matici iseljenika, bilo je uistinu potvrda sjajnoj zamisli o predstavljanju mnogovrsnih kulturnih dosega naših sunarodnjaka, njihovu prepoznavanju kao dijela jedinstvene nacionalne, kulturne i tradicijske, baštine Hrvata. Ravnateljica Matice Katarina Fuček, pozdravivši prisutne uglednike, ravnatelje i profesore škola, časne sestre i svećenike, a posebno gvardijana fra Marka Topića, i učenike, kazala je kako je “Kultura Hrvata zasnovana na posebnim

ljudima koji su imali svijest o potrebi očuvanja identiteta i prenosili je drugima. Obrazovanje je temelj na kojem se može dalje nastavljati, izgrađivati, a mlade generacije moraju preuzeti ulogu kreatora

stvarnosti i graditelja budućnosti”. Biskup vrhbosanski Pero Sudar, začetnik ideje o otvaranju katoličkih škola, koja se na najbolji način već trinaest godina provodi u BiH, srdačno je pozdravio skup kazavši kako su Hrvati bili suočeni s trima periodima kušnje - krvi, kruha i nade, a ovu, posljednju ocijenio je najtežom – jer se osjećaju ostavljenima i napuštenima. “Hrvati u BiH nisu dijaspora, ali su potrebni pažnje, znakova da nisu zaboravljeni ... a ovu djecu želimo odgajati u duhu tolerancije, otvorenosti i stoga su Hrvatske škole za Europu jedan od stupova opstanka Hrvata katolika u Bosni i Hercegovini”. Moderatorica predstavljanja Vesna Kukavica zamijenila je potom ulogu sa sedamnaestogodišnjom učenicom koja je najavila projekciju dokumentarnog filma o katoličkim školskim centrima u Bosni i Hercegovini. Poslije je uslijedio zanimljiv i sadržajima prebogati program u izvođenju učenika Hrvatskih škola za Europu. Srdačan pljesak uzastopce se prolamao u do posljednjega mjesta ispunjenoj dvorani HMI-a isprajući tamburaše, plesače modernog plesa i baleta, solo pjevače, pjevačice narodnih pjesama... Izvanredno izvedene točke dirnule su sve prisutne, uvjerile ih u to da “...mala zemlja Bosna” ima zahvaljujući ovim mladim ljudima pred sobom sigurnu i sjajnu budućnost.

Na kraju su svi nazočni s velikim zanimanjem razgledali “Kreativnu radionicu” polaznika Hrvatskih katoličkih škola za Europu iz BiH.

S predstavljanja Katoličkih škola za Europu iz BiH

Tamburaški orkestar polaznika Katoličkih škola u BiH

SVEČANOM MISOM U KATEDRALI ZAVRŠIO TJEDAN HRVATA IZ BIH

Svečanom svetom misom u zagrebačkoj prvostolnici završen je Tjedan Hrvata iz BiH. Mnoštvo ljudi u predvečerje 26. listopada okupilo se u katedrali kako bi čulo riječ Božju i poslušalo homiliju biskupa vrhbosanskoga Pere Sudara. U svečanom ozračju vjernici i sudionici Tjedna s najvećom pozornošću poslušali su dijelove Mise Gospi Olovskoj: Gospodine, smiluj se, Svet, Jaganjče Božji, koju je skladao fra Slavko Topić, a izvela klapa Delminium iz Tomislavgrada. Preljepi glasovi, tenora - Tihomira Bakovića i Ive Rubića, baritona - Ivice Čondrića i Ivice Radoša, i basova - Mira Radoša i Jadranka Antičevića uvjerali su sve prisutne kako je riječ o izuzetnoj, nadahnutoj izvedbi. Prečasni Sudar izrekao je homiliju nazvanu Milost čitanja znakova vremena, koja je to uistinu i bila. Ljepota njegovih riječi i ljepota mjesta na kojemu su izrečene bila je jednaka snazi koju je izazvala u osjećajima prisutnih. Nadahnutu propovijed bila je posvećena Hrvatima u BiH, njihovu položaju i težnjama, ali najdojmljivije su bile riječi:

“Da bismo izvršili svoje ljudsko i kršćansko poslanje i tako osnažili temelje svoje budućnosti u Bosni i Hercegovini, tamošnji Hrvati i katolici trebaju se pomiriti s vlastitom prošlošću, prihvatiti sadašnjost i otvoriti se onoj i onakvoj budućnosti u kojoj će i sam Bog moći sudjelovati. Nije to nimalo lagana zadaća! Zato nam je potrebna, prije svega, moralna potpora svih kćeri i sinova hrvatskoga naroda. A prije i više od svih onih kojima je Bog dao roditi se na tlu one tvrde, ali plemenite zemlje, a oni je ostavili i time joj postali još većim dužnicima! Čovjek se ne može odreći ljubavi prema onima od kojih je rođen i mjesta gdje je rođen i

ostati čovjek! Sve svoje osobne, narodne i općeljudske tjeskobe, ali i nakane i nade s punim pouzdanjem i predanjem, po zagovoru blaženoga Alojzija Stepinca, tog Mojsija svih naših prolazaka kroz pustinju dvadesetoga stoljeća, danas povjeravamo Bogu, ljubitelju čovjeka i

voditelju ljudske povijesti”.

Biskup vrhbosanski Pero Sudar posebno se zahvalio ravnateljici Katarini Fuček i djelatnicima HMI-a “koji su ovim sjajnim Tjednom dali prigodu da se predstave hrvatski narod i Katolička crkva u Bosni i Hercegovini”.

Misi su, uz ravnateljicu Katarinu Fuček, prisustvovali i djelatnici HMI-a, koji su Tjedan učinili posebnim, vrijednim pamćenja i Božjega blagoslova. ■

CB Croatian Heritage Foundation Week, now in its 13th reincarnation, was this year dedicated to the Croatians of Bosnia & Herzegovina. The Week, which ran from October 22nd to 26th, presented 11 diverse events in the field of traditional culture, from literature, the visual and theatre arts to music, film and religious culture. An impressive number of performers took part in the Week, who presented the public the history and present of the Croatians of Bosnia & Herzegovina.

Svetu misu u katedrali predvodio je vrh. bosanski biskup Pero Sudar

Misno slavlje uvećao je nastup klape Delminium iz Tomislavgrada

Vijesti HR - kultura, zanimljivosti...

KARDINAL BLAGOSLOVIO KENOTAF

ZAGREB - Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, u zavjetnoj crkvi "Sveta Mati Slobode" na zagrebačkom Jarunu, blagoslovio je početkom studenog Kenotaf - prostor u koji su uklesana imena 15.840 poginulih branitelja Domovinskog rata. Tijekom mise za poginule hrvatske branitelje Bozanić je naglasio da je od samih početaka ostvarivanja hrvatske samostalnosti u određenim krugovima bilo neistinitog pisanja i govorenja o hrvatskim braniteljima. U svojoj homiliji kardinal Bozanić, naglasio je kako žrtva i istina hrvatskih branitelja nikad ne smiju biti zaboravljene, kao ni vrijednosti ljubavi, pravednosti, zajedništva i sloge koje su izgrađene tijekom rata. Misu za branitelje pratila su izaslanstva grada, ministarstva obrane, unutarnjih poslova, kao i ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

ZATVOR POSTAJE MUZEJ

STARA GRADIŠKA - Zloglasni zatvor u Staroj Gradiški, jedan od najvećih u bivšoj državi, uskoro bi mogao postati - muzej. Zgrada u kojoj su godine i godine proveli mnogi protivnici raznih režima u prošleme stoljeću prestala se rabiti nakon akcije "Bljesak" i oslobađanja zapadne Slavonije. Od tada - propada. Nekadašnje samice, mračne i pune vode, još, kažu, izgledaju isto. Staru Gradišku pamte mnogi protivnici režima u staroj Jugoslaviji, u NDH, te za komunističke vlasti do kraja osamdesetih. "Nadamo se da

ćemo iduće godine dobiti novac za izradu dokumentacije za obnovu ovoga objekta", rekao je načelnik Općine Stara Gradiška Velimir Paušić. Mračna povijest, koja posljednjih stotinjak godina prati nekadašnju konjušnicu Marije Terezije, dobar je i turistički potencijal. Posebno za kraj koji se još nije oporavio od ratnih stradanja.

NAJSUVREMENIJA KNJIŽNICA U HRVATSKOJ

KARLOVAC - Božo Biškupić, ministar kulture, otvorio je sredinom listopada u Karlovcu dograđeni i novoopremljeni prostor Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić". Time je svečano započela i nacionalna kulturna manifestacija - Mjesec hrvatske knjige. "Današnja svečanost od izuzetne je važnosti ne samo za Karlovac nego i za cijelu hrvatsku kulturu", rekao je Božo Biškupić te dodao kako je karlovačka knjižnica prva namjenski građena takva ustanova u Hrvatskoj. Investicija je vrijedna 19 milijuna kuna, što su u jednakim omjerima osigurali Grad Karlovac i Ministarstvo kulture.

ŽITELJI HRVATSKE MEĐU NAJSRETNIJIM NA SVIJETU

ZAGREB - Hrvati su među najsretnijim narodima, pokazalo je veliko istraživanje Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) "Kvaliteta života u Hrvatskoj: regionalne nejednakosti". U anketi UNDP-a provedenoj prošle godine sudjelovalo je oko 9000 građana iz svih krajeva Hrvatske, a odgovarali su na pitanja o percepciji kvalitete vlastitog života: ekonomskoj situaciji kućanstva, kvaliteti stanovanja, zaposlenju i obrazovanju. Najsretniji i najzadovoljniji su građani Splitsko-dalmatinske županije, rekla je urednica i jedna od autorica istraživanja Lidija Japac. Oni su čak zadovoljniji i od građana koji žive u "starim" članicama EU. "Iznenadujuće je da su građani Hrvatske optimistični u vezi s budućnošću, posebno ako se uzme u obzir da se trećina njih žali kako ne može podmiriti prosječne mjesečne životne potrebe", rekla je Japac.

SPLITSKO SVEUČILIŠTE NA PUTU DA POSTANE REGIONALNI LIDER

SPLIT - Splitsko Sveučilište te Zagrebačka i Privredna banka potpisale su sredinom listopada, u nazočnosti ministra znanosti, obrazovanja i sporta Dragana Primorca, Ugovor o gradnji druge faze Sveučilišnog kampusa "Visoka", čija je vrijednost 490 milijuna kuna. Gotovo pola milijarde kuna utrošit će se u trogodišnjem razdoblju na gradnju objekta, kojim će koristiti Prirodoslovno-matematički, Kemijsko-tehnološki i Pomorski fakultet, a planirana je i gradnja Filozofskog fakulteta, te zgrade Umjetničke akademije. Ministar Primorac naglasio je da uopće ne dvoji u to kako će upravo Splitsko sveučilište, s odličnim profesorima i studentima, te vrhunskom infrastrukturnom potporom postati regionalni lider u sustavu visokog obrazovanja.

OTVOREN OBNOVLJENI VELIKI TABOR

VELIKI TABOR - Ministar kulture Božo Biškupić otvorio je sredinom listopada obnovljeni dvorac Veliki Tabor, jedan od malobrojnih utvrđenih gradova u Hrvatskoj koji su se više- manje sačuvali u izvornu obliku. Novouređena je jezgra dvorca: ulazni trijem, galerije i peterokutna kula. Rezultat je to rada od više desetljeća koje su proveli Muzeji Hrvatskoga zagorja i Hrvatski restauratorski zavod. Ministarstvo kulture u obnovu Velikog Tabora do sada je uložilo 35 milijuna kuna, a najveći dio obnove i zaštite obavljen je u protekle dvije godine.

BISKUP SRAKIĆ NOVI PREDSEDNIK HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

GOSPIĆ - Đakovačko-srijemski biskup Marin Srakić novi je predsjednik Hrvatske biskupske konferencije (HBK), odlučeno je na zasjedanju 35. sjednice HBK, koje je održano u Gospiću, prvi put u povijesti te biskupije. Biskup Srakić izabran je za novoga predsjednika nakon isteka dvaju mandata dosadašnjega predsjednika, zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića. Novi predsjednik HBK Marin Srakić bio je član Stalnoga vijeća HBK, a sada na novoj funkciji postaje predsjednik Stalnoga vijeća. Član Stalnoga vijeća postaje i dosadašnji predsjednik HBK, nadbiskup zagrebački kardinal Josip Bozanić.

Jubilarna fešta Duvnjaka u Švicarskoj

Filip Anić i Ivan Matić Šoljić iz bernskih udruga "Duvanjske Rose" i NK Tomislavgrad najavili su kako će i ove godine biti prikupljeno najmanje 30 000 švicarskih franaka potrebnih za bezbrižno funkcioniranje ovih dvaju, uz Katoličku crkvu, svojevrsnih "čuvara" hrvatskoga i duvanjskoga identiteta u Švicarskoj

KUD "Duvanjska rosa" na pozornici

U subotu 27. listopada 2007. u švicarskome gradu Fribourgu u dvorani "Salle des fêtes", u organizaciji KUD-a "Duvanjske Rose" i NK Tomislavgrad iz Berna te brojnih sponzora održana je jubilarna, 10. "Duvanjska večer". Na priredbi je bilo nazočno više od tisuću i tristo Duvnjaka iz Švicarske, Njemačke, Austrije, Hrvatske, BiH i drugih zemalja u kojima ima ljudi porijeklom iz duvanjskoga kraja. Zvijezda večeri bio je popularni pjevač Mladen Grdović.

Sav prihod od ulaznica te prodanoga pića i jela namijenjen je za KUD "Duvanjske Rose" i NK Tomislavgrad iz Berna, čiji su volonteri cijelu večer dvorili goste i marljivo prikupljali novac. Uz bogati stol s domaćim jelima (pršut, sir, kiseli kupus s mesom, uštipci...) i pićem, svi nazočni mogli su sudjelovati u bogatoj robno-novčanoj tomboli.

Filip Anić i Ivan Matić Šoljić iz "Duvanjske Rose" i NK Tomislavgrad zahvalili su svim sponzorima i gostima večere te kazali kako će i ove godine biti prikupljeno najmanje 30 000 švicarskih franaka potrebnih za bezbrižno funkcioniranje ovih dvaju, uz Katoličku crkvu, svojevrsnih "čuvara"

hrvatskoga i duvanjskoga identiteta u Švicarskoj. Posebno je bio dojmljiv govor Mije Matića iz njemačkoga Freiburga, najvećega sponzora ove jubilarne, 10. "Duvanjske večeri", kojega se posebno dojmio potez organizatora da mu daruje tradicionalnu duvanjsku nošnju kao zahvalu za sve što čini da se očuva duvanjski duh i više od tisuću kilometara dalje od duvanjskoga kraja.

"Draža mi je ova duvanjska nošnja, ovo duvanjsko odijelo, nego sva talijanska i njemačka odijela zajedno koja nosim. Bog mi je dao snage i sposobnosti da mogu pomagati i uvijek ću to raditi za svoj narod, ne očekujući išta zauzvat. Hvala vam, dragi prijatelji, i vidimo se i dogodine", kazao je širom poznati dobrotvor Mijo Matić.

Nazočne je pozdravio i načelnik Općine Tomislavgrad Zdravko Prka kojemu je ovo već bila osma po redu "Duvanjska večer" u Švicarskoj na kojoj je gostovao. Prka je potaknuo iseljene Duvnjake da čuvaju duvanjsku tradiciju, te da šire duvanjski duh i solidarnost po

kojemu su Duvnjaci poznati širom svijeta. Na 10. "Duvanjskoj večeri" nastupile su mlade glazbene nade Mijo i Martina Matić iz Berna, zatim plesna skupina Marija Matić & 7 Dolls, predstavnici "Duvanjske Rose", folklorne skupine "Plehan" iz Berna i HKM Sion-Montreux. Također, tradicionalno je na ovoj duvanjskoj fešti bila zastupljena i dobrotvorna udruga "Kap ljubavi" s fra Jozom Đokom Radošem na čelu koja se skrbi za siromašne Duvnjake.

Glazbena zvijezda večeri Mladen Grdović oduševljen feštom i Duvnjacima izjavio je: "Nastupao sam desetke puta u Australiji, SAD-u i Kanadi na sličnim feštama hrvatskih iseljenika, ali moram kazati da ovakvu veličanstvenu feštu kao ova duvanjska nema ni jedna iseljenička zajednica u svijetu." ■

CB The jubilee 10th Duvan Evening was held on Saturday, October 27th of this year in the Swiss town of Fribourg at the Salle des fêtes hall. The event was organised by the Duvanjske Rose Culture & Arts Society and SC Tomislavgrad out of Bern and numerous sponsors.

Mnoštvo Duvnjaka okupilo se u švicarskom Fribourgu

Napisao: **Ivan Matić Nević**

osnivač stalne godišnje nagrade "Josip Juraj Strossmayer" i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, pokrovitelj nagrade, dodjeljuju ovu nagradu radi poticanja znanstvenog stvaralaštva na području društvenih, humanističkih, medicinskih, prirodnih, tehničkih i informacijskih znanosti kao i za izdavački pothvat godine.

Odbor za dodjelu nagrade u sastavu: akademik Tomislav Raukar, predsjednik i članovi: akademik Hrvoje Babić, mr. Juraj Centner, akademik Žarko Dadić, akademik Nedjeljko Fabio, akademik Vladimir Goldner, akademik Marin Hraste, Katja Luka Kovačić, akademik Slavko Matić, akademik Petar Šimunović i prof. dr. Vladimir Veselica dodijelio je u okviru Međunarodnog sajma knjiga INTERLIBER 2007. nagradu

Josip Juraj Strossmayer

sljedećim autorima i djelima objavljenim u 2006. godini

Za najuspješnija znanstvena djela na hrvatskom jeziku:

- ♦ *za društvene znanosti*
mr. sc. Alojz Buljan i prof. Franjo Horvat: "Žrtve drugog svjetskog rata i porača na području kotara/općine Novska", nakladnik Matica hrvatska ogranak Novska
- ♦ *za humanističke znanosti*
prof. dr. sc. Viktor Žmegač: "Od Bacha do Bauhauasa", nakladnik Matica hrvatska, Zagreb
- ♦ *za medicinske znanosti*
prof. dr. sc. Predrag Keros i akademik Marko Pečina: "Funkcijska anatomija lokomotornog sustava", nakladnik Naklada Ljevak, Zagreb
- ♦ *za tehničke znanosti*
prof. dr. sc. Ivica Grbac: "Krevet i zdravlje", nakladnici Sveučilište u Zagrebu - Šumarski fakultet i Akademija šumarskih znanosti
- ♦ *za prirodne znanosti*
dr. sc. Olivera Koprivnjak: "Djevičansko maslinovo ulje – od masline do stola", nakladnik MIH d.o.o. Poreč

Povelju za najuspješniji izdavački pothvat dobili su:

- ♦ *za društvene znanosti*
Prometej Zagreb, za djelo akademika Dušana Bilandžića "Povijest izbliza"
- ♦ *za humanističke znanosti*
Institut za povijest umjetnosti i Centar za povijesna istraživanja za djelo mr. sc. Višnje Bralić i dr. sc. Nine Kudiš Burić i suradnika "Slikarska baština Istre"
- ♦ *za medicinske znanosti*
Medicinska naklada, Zagreb za djelo prof. dr. sc. Nevena Olivaria "Praktična plastična kirurgija – atlas operacija"
- ♦ *za tehničke znanosti*
Zoro, Zagreb za djelo grupe autora "I bi svjetlo – Nikola Tesla"
- ♦ *za prirodne znanosti*
Školska knjiga, Zagreb za djelo Ive Bralića "Hrvatski nacionalni parkovi" - izdanje na engleskom jeziku

Zagrebački velesajam i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti čestitaju dobitnicima!

Prezentacija zaključaka EDE 2007

U organizaciji Udruge malih i srednjih poduzetnika (UMIS-SMEA) i suorganizaciji Hrvatske matice iseljenika, u HMI je u srijedu, 14. studenoga upriličena prezentacija zaključaka EDE 2007. Croatia koji je održan u 19 gradova, izvješća poredbenih analiza potreba za razvoj hrvatskih gradova EDE 2007, te najava EDE 2008. koji se nastavlja s istom temom, a također i najava Global Ent. Week. Tom su prigodom pozvani predstavnici gradova-suorganizatora, partneri, te govornici: Jasna Matulić, dopredsjednica UMIS, Dražen Glavaš, stručni suradnik UMIS, Alen Javorović, stručni suradnik UMIS. Sve nazočne tom je prigodom u ime domaćina i suorganizatora skupa pozdravio zamjenik ravnateljice HMI, Domagoj Ante Petrić, kao i predstavnik Zaklade "Konrad Adenauer".

Istaknuto je kako je Hrvatska jedna od 37 zemalja diljem svijeta koja će sudjelovati na prvom Globalnom tjednu poduzetništva 2008.

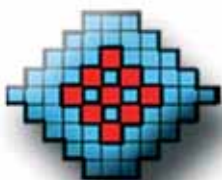
Globalni tjedan poduzetništva od 17. do 23. studenoga 2008., bit će najveći svjetski pojedinačni događaj koji promiče poduzetništvo među mladim ljudima. Cilj je stvoriti buduću generaciju poduzetnika u svijetu nadahnjujući ljude aktivnostima u učionicama, radnom mjestu i na Internetu.

S tim u svezi Katarina Jagić, predsjednica udruge UMIS-

SMEA je istaknula: "Udruga malih i srednjih poduzetnika je pozvana od organizatora GEW-a kao priznati organizator EDE u RH od 2004.-2007. godine kroz koji smo promovirali poduzetništvo, prijenos dobre prakse i kreirali suradnju sa institucijama koje prepoznaju potencijal mladih za buduće poduzetnike. Sa istima ćemo nastaviti suradnju u pripremi i organizaciji prvog GEW-a u Hrvatskoj i tako mladima, inovatorima i institucijama koje vjeruju da je poduzetništvo ključ budućeg bržeg razvoja. Mi vjerujemo u naše potencijale, mi vjerujemo u nova partnerstva, stoga pozivamo sve zainteresirane na suradnju". ■

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Žorži Paro**

KROJAČKI OBRT MA-LA IZRADA NARODNIH NOŠNJI

1. odvojak ulica Purgarija 21

10431 Sveta Nedelja

tel: +385/1/3372-489

tel/fax: +385/1/3365-410

+385/98-1933235 (Tamara Krklec Čvangić)

+385/98-437-527 (Miroslav Čvangić)

e-mail: cvangic@net.hr

www.ma-la.hr

OBLJETNICA PRIJATELJSTVA MAINZA I ZAGREBA

NJEMAČKA - Četrdeseta obljetnica prijateljstva glavnoga grada Hrvatske Zagreba i glavnoga grada njemačke pokrajine Rheinland-Pfalz Mainza svečano je proslavljena u nedjelju 21. listopada u svečanoj dvorani Gradske vijećnice u Mainzu. Pozdravne riječi uputili su gradonačelnici Mainza Jens Beutel i Zagreba Milan Bandić. U glazbenom je dijelu nastupio Filharmonijski puhački deseterac iz Mainza. U večernjim je satima

u Narodnom kazalištu u Mainzu održan koncert Zagrebačke filharmonije. Večer prije, 20. listopada, u Kući Mainz-Zagreb u Mainzu proslavljena je 25. obljetnica te kuće. Pozdravnu riječ prisutnima su uputili predsjednica Hrvatske kulturne zajednice iz Mainza Katica Vraneša i počasni hrvatski konzul u Mainzu dr. Harold Augter.

USPJEŠNI ŠVICARSKI KONCERT PIJANISTA VLAHEKA

ŠVICARSKA - Mladi hrvatski pijanist Bruno Vlahek održao je 28. listopada vrlo uspješni koncert u dvorani Théâtre de Beausobre u švicarskom Morgesu pred oduševljenom publikom koja ga je ispratila ovacijama. Na koncertu posvećenu djelima W. A. Mozarta Vlahek je nastupio kao solist u Koncertu za klavir i orkestar u Es-duru KV 271 ("Jeunehomme") uz komorni orkestar La Sinfonietta de Geneve pod ravnanjem Benoîta Willmanna. Vlaheku je nastup na tom koncertu dodijeljen u sklopu ugledne nagrade "Paderewski", koju je osvojio godine 2006. Od akademske godine 2005./2006., kao stipendist švicarske vlade, ovaj rođeni Zagrepčanin na poslijediplomskom je studiju na Konzervatoriju u Lausannei u klasi prof. Jean-Françoisa Antoniolija.

PREDSTAVLJENA ZBIRKA POEZIJE PETRA BAŠIĆA

SPLIT - U prepunoj dvorani Književnoga kruga Split, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, 29. listopada održano je predstavljanje knjige poezije Svilene siluete Petra Bašića iz Cape Towna u Južnoafričkoj Republici. Knjigu je objavila Naklada Tusculum iz Njemačke u čije ime je govorio direktor prof. Zvonko Pandžić, pokretač biblioteke Hrvatski pisci u inozemstvu. Osvrt na poeziju Petra Bašića dala je i urednica spomenute biblioteke, kroatistica dr. sc. Sanja Vulić, također i autorica pogovora. Večer je bila prožeta emocijama, jer se autor, rođeni Splićanin, prvi put svojim pjesmama predstavio publici u rodnome gradu, koji je napustio prije točno 48 godina. Sanja Vulić pohvalila je njegovo još uvijek tečno korištenje hrvatskim jezikom, te sposobnost da se na njemu poetski izražava nakon toliko godina provedenih na drugom kontinentu.

OBLJETNICA HRVATSKE ŽENE U CHICAGU

SAD - Društvo Hrvatska žena, grana br. 1 Chicago, svečanim banketom i modnom revijom 21. listopada obilježilo je 79 godina aktivnoga djelovanja. Društvo Hrvatska žena tradicionalno okuplja hrvatsku zajednicu dvaput godišnje i organizira velike humanitarne akcije. Tijekom ovogodišnje akcije prikupljena novčana pomoć donira se Domu zdravlja Slunj za nabavu ultrazvučnog uređaja s ginekološkom sondom. Program je vodila članica Društva Mary Kušček, a goste je pozdravila predsjednica Društva Nevenka Jurković. Hrvatsku i američku himnu otpjevali su članovi folklorne grupe „Hrvatska loza“, a molitvu je izrekao fra Jozo Grbeš, župnik hrvatske župe sv. Jeronima. Ovogodišnja modna revija okupila je 450 gostiju.

DUBROVAČKI DUO NASTUPIO U CHICAGU

SAD - University of Chicago (International House) prvi je put ugostio dva vrhunska dubrovačka glazbenika Marija i Srđana u petak 2. studenoga. U dvorani ispunjenoj zaljubljenicima u dobru glazbu svojim su skladbama podsjetili na zavičaj Hrvate iz svih krajeva domovine. Izvodeći usput i američke i talijanske klasičke, koncert Dubrovčana izazvao je val oduševljenja. Ovaj je koncert održan u čast Hrvatskoga katoličkog radija grada Chicago koji već 10 godina u eter šalje vijesti i poruke našim ljudima. Uz mnogobrojnu publiku, koncertu su nazočili i hrvatski veleposlanik u Washingtonu Neven Jurica, generalna konzulica RH u Chicagu Zorica Matković, osoblje veleposlanstva i konzulata, fra Marko Puljić, kustos, zajedno s franjevcima i sestrama iz Chicago, te mnogi drugi uglednici i gosti.

MALO NAS JE, AL' SMO PRAVI

“Po svim istraživanjima, u Nizozemskoj nas ima oko 5 000. Većina nas radila je kao gastarbajteri. Trebate znati da je u Nizozemskoj bila najveća brodogradnja na svijetu i mnogi su Hrvati tu radili”, kaže Jelečanin

Petar Jelečanin oko 42 godine živi u Rotterdamu, podrijetlom je iz kršne Like, iz sela Vaganca, pokraj Plitvičkih jezera. Nedavno je i on je bio jedan od brojnih Hrvata iz dijaspe koji je, sa suprugom, posjetio HMI. U želji da saznamo više o Hrvatima u Nizozemskoj, zamolio sam ga za kraći razgovor.

— U iseljeništvu sam krenuo g. 1965. Nisam otišao kao turist. Najprije sam bio u sjemeništu u Pazinu, zatim u Rijeci, gdje je sjemenište bilo zatvoreno. Mi koji smo bili kukavice pošli smo linijom manjeg otpora i krenuli u emigraciju, a oni hrabri ostali su doma. Dospio sam tako u Nizozemsku, a jedan od razloga bila je boja njihove zastave: crven, bijeli, plavi. Naime, neki njihovi radnici u ono vrijeme okupirane Hrvatske radili su kod nas i razvili svoj barjak, pa su zbog toga bili i uhićeni, jer je milicija mislila da su “ustaše” ha, ha!!! To se meni toliko svidjelo da sam stupio u kontakt s njima, s nekima se i prijateljio i tako dospio u Rotterdam. Bio sam predsjednik Hrvatske kulturne zajednice najprije za zemlje Beneluksa, a onda za Nizozemsku. S početkom rata u Hrvatskoj mi, tj. HKZ, odmah smo došli pomoći. Dosta je naših članova bilo i na bojišnici, a vrlo mnogo smo dali u humanitarnom i kulturnom dijelu pomoći. No ne smijemo pretjerivati, jer mi smo u Nizozemskoj relativno mala skupina.

Recite nam nešto o Hrvatima u Nizozemskoj?

— Po svim istraživanjima, ima nas oko 5 000. Od toga, većina je radila kao gastarbajteri. Trebate znati da je u Nizozemskoj bila najveća brodogradnja na svijetu i mnogi su Hrvati tu radili preko ondašnjih poduzeća Jugomontaža ili drugih. Nas političkih iseljenika bilo je relativno malo, pa nismo imali mogućnosti za osnivanje klubova i slično. Išli smo u Njemačku, Francusku,

Belgiju da bismo sudjelovali u hrvatskome emigrantskom političkom životu. Inače, Nizozemska je bila veliki prijatelj naših okupatora, Jugoslavije, pa nam je i to stvaralo teškoće, jer nas nisu voljeli. Primjerice, ja sam u ono doba, pa sve do devedesete na Narodnom učilištu u Rotterdamu predavao hrvatski jezik i osnovao Institut za učenje hrvatskog jezika, jer oni su tamo imali “srpskohrvatski”, a u zadnje vrijeme i “jugoslavenski”. Dvadeset godina predavao sam hrvatski. To se smatralo velikim zlodjelom, smatrali su me ekstremnom emigracijom, ustašom. No mi smo primjerni građani, prilagodili, smo se, naučili jezik. Naša druga-treća generacija govori gotovo isključivo nizozemski.

Jeste li bili član nekih hrvatskih političkih organizacija?

— Bio sam dugogodišnji član Hrvatskoga narodnog vijeća, a neko vrijeme i član Ujedinjenih Hrvata Europe braće Jelić. Nažalost, stranački rad na organiziranoj bazi u Nizozemskoj u to vrijeme nije bio moguć, pa sam uglavnom radio samostalno.

I došla je devedeseta...?

— Da. Naši snovi su se počeli ostvarivati. Mi smo se dali na posao. Preko HKZ-a organizirali smo pomoć, kao što sam spomenuo. Mnogi su se vratili u Hrvatsku za stalno, a i mi smo to u Zajednici zagovarali. Ja sam u međuvremenu našao suprugu Nizozemku, koja je, evo, i sada tu sa mnom u Hrvatskoj. Imamo dvije kćeri, jedna studira političke znanosti. Sve smo češće dolazili u posjet. Ja, naime, trideset godina nisam mogao dolaziti, pa možete misliti kako sam se osjećao prvi put nakon dolaska. Dosta se toga promijenilo od dana naše mladosti, ali ja sam presretan zbog toga što imamo svoju hrvatsku državu i dalje ću dolaziti kada god i dokle god budem mogao. ■

CB Petar Jelečanin has been living in Rotterdam for about 42 years and hails from the village of Vaganac in the Lika region. This socially active emigrant recently visited the CHF and we asked him to give this short interview.

Nekadašnja vrata u novi svijet

Velika hamburška luka bila je u desetljećima prekooceanskoga putničkog prometa – od druge polovice devetnaestog do sredine dvadesetog stoljeća – izlaz iz Europe za stotine tisuća Hrvata

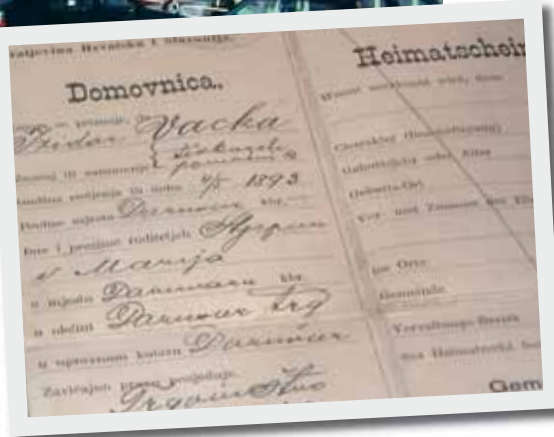
Cap San Diego, muzej i bivši prekooceanski brod

ka otišlo je brodovima s hamburških pristaništa u Australiju, stotinu tisuća u Afriku (uglavnom u južnu), 210 tisuća u Kanadu, koliko i u Brazil, pola milijuna u ostatak Latinske Amerike, dok je četiri milijuna i stotinu tisuća tražilo sreću u SAD-u. Kao spomen na njih u utrobi prekooceanskoga broda "Cap San Diego" otvoren je muzej posvećen iseljenicima. Brod je usidren u središnjem dijelu luke, vrlo blizu lučke kapetanije i jedna je od pomorskih atrakcija Hamburga.

Ulaz u muzejski prostor broda nije nimalo lagan. Nesnosna i neprirodna buka motora para uši dajući neugodnu "dobrodošlicu" posjetiteljima. Očigledno je želja djelatnika muzeja prikazati putovanje na što stvarniji način. Velikoj većini današnjih Hrvata izraz "potpalublje" ne znači mnogo, napose ne nešto loše. Nakon prvog susreta s potpalubljem "Cap San Diego" osjeti se koliko je potpalublje vruće, bučno, neljudsko i koliko je zapravo odbojno svojim putnicima.

Fotografska izložba pokazuje crno-bijele fotografije na kojima se pojavljuju stiješnjeni redovi kreveta s putnicima broda i njihovim svakodnevnim životom, potom putovnice, zemljovide i razne starine. I letimičan pogled pokazuje izmorene muškarce, žene i djecu u lošim higijenskim uvjetima. Posjetitelji "Cap San Diego" mogu tek zamišljati koliko je takvo putovanje iscrpljivalo tijelo i duh putnika, nerijetko prijeteći zarazama. Kao primjer dokumenata nekog iseljenika stoji poslovna knjiga i domovnica – Heimatschein Izidora Vacke iz Daruvara. Domovnica je dvojezična, hrvatsko-njemačka, no samo je hrvatska strana popunjena podacima. Doznajemo da je Izidor Vacka rođen 4. svibnja 1893. u Daruvaru, dok se iz "poslovne knjige" (radne knjižice) vidi da su mu usta primjerena, zubi zdravi, vlasi

U muzeju je izložena i domovnica jednog hrvatskog iseljenika

Sjevnonjemački lučki velegrad Hamburg, smješten na rijeci Labi, dobro je poznato središte Njemačke i ujedno jedno od većih središta hrvatskog iseljenništva. Važnost toga po veličini drugoga njemačkog grada ilustriraju dvije činjenice. Prvo, Slobodni hanzeatski grad Hamburg, uz manji Bremen, jedini je njemački grad - savezna država, politički i ekonomski dovoljno snažan da održi povijesnu samostalnost. Drugo, Hamburg je treći grad na svijetu po broju konzulata, iza New Yorka i Hong Konga. Gotovo svaka europska zemlja i najveće zemlje s ostalih kontinenata otvorile su na obalama Labe svoja visoka predstavništva.

Između deset i dvanaest tisuća Hrvata živi u Hamburgu. Već su četiri desetljeća nazočni u životu grada i u potpunosti uklopljeni u većinsko njemačko društvo. U Hamburgu se Hrvati mogu naći svagdje, od tvorničkih hala, preko trgovačkih lanaca do fakulteta i instituta.

Ono po čemu je Hamburg manje poznat u Hrvatskoj i u hrvatskom iseljeništvu jest njegovo značenje za iseljenike, posebno one starije naraštaje iseljenika. Naime, velika hamburška luka bila je u desetljećima prekooceanskoga putničkog prometa – od druge polovice devetnaestog do sredine dvadesetog stoljeća – izlaz iz Europe za stotine tisuća Hrvata.

PRVI VELIKI KORAK PREMA OBEĆANOJ ZEMLJI

U Hamburgu su i te kako svjesni uloge njihove luke pri iseljavanju Europljana preko širokih mora. Pedeset tisuća putni-

Napisao i snimio: **Mario Berečić**

crne, da osobitih znakova nema, a zanimanje mu je tiskarski pomoćnik. Unutar korica "knjige" – djetelina s četiri lista.

KAMENA ŠPILJA

Bogatu dokumentaciju o iseljenicima grad Hamburg kani dati na uvid budućem Muzeju iseljeničtva. Tamo bi potomci putnika iz Hamburga – kao i drugi zainteresirani – mogli provjeriti dan odlaska, ime ili zemlju polaska svakog od gotovo pet milijuna putnika. Hamburg ne želi zaboraviti ljude iz cijele Europe kojima je bio posljednje tlo starog kontinenta na kojem su stajali prije plovidbe na nove kontinente. Mnogima od njih i posljednje tlo starog kontinenta koje su u životu vidjeli.

Hamburški spomenik iseljenicima

Hamburg je dinamični velegrad. Slika prikazuje novogradnju na obalama rijeke, vrlo blizu spomenika iseljenicima

Iznad luke u Altoni, jednoj od važnijih četvrti Hamburga, udubljenje je u kamenom brdu, neka vrsta polušpilje. Siromašniji iseljenici nalazili su u njemu zaštitu od vjetera i kiše, ali najčešće za svoju djecu. Odrasli bi nerijetko ostajali na nevremenu. Nije lako zamisliti tu ljudsku dramu i prve patnje tijekom predugoga puta u novi život. Tek se nakon posjeta brodu "Cap San Diego" te ovom mjestu dječje i roditeljske patnje mogu osjetiti sav jad i sva muka koju su iseljenici prošli. Ne smije se pritom zaboraviti da je u moru od više nego pet milijuna putnika iz Hamburga bilo četrismo tisuća Hrvata.

HRVATSKI UTJECAJ

Danas je špilja okružena rešetkama, a odmah pokraj nje nalazi se spomenik iseljenicima. Grad Hamburg je i na ovaj način htio istaknuti taj dio svoje prošlosti. Približivši mu se, ne možemo oteći se dojmu da nam je nekako poznat. Doduše, sliči tipičnom umjetničkom djelu hrvatske naive. I doista, isklesano stablo debeloga drveta pred očima posjetitelja je iz Hrvatske, rad podravske naivne kiparice Ljubice Matulec. Desetci običnih ljudi prikazani su u valovima na simboličnom brodu. Između tih lica ističu se dva grba: hrvatska šahovnica i davni amblem Slobodnog hanzeatskog grada Hamburga. Da podsjetimo: spomenik ne simbolizira samo Hrvate, nego sve iseljenike koji su se u novi život otisnuli iz hamburške luke.

Spomenik je godine 2003. otkrio Žarko Plevnik, generalni konzul Republike Hrvatske u Hamburgu. Na poticaj Hrvatske kulturne zajednice Hamburga naručen je u Đurđevcu i dar je hambur-

ških Hrvata gradu u kojemu žive. Talijani su ponudili milijun eura da dobiju pravo postavljanja spomenika, ali su prevladale činjenice na terenu. Ponajprije, riječ je o kredibilitetu Hrvata u gradu, potom o prijateljskim odnosima Savezne Republike Njemačke i Republike Hrvatske te o ugledu današnjega generalnog konzula, koji je ujedno i doajen konzulskoga zbora, tj. prvi među 106 konzula u Hamburgu.

Drveni spomenik iseljenicima drugi je hrvatski dar. Prvi je takav spomenik oštećen pod naletima hamburških kiša i vjetrova njemačke nizine jer je bio, kao i ovaj današnji, od drveta. Da se isto ne bi dogodilo s drugim spomenikom, generalni je konzul predložio odljevanje u broncu. Za svoju je ideju dobio potporu Hrvatske kulturne zajednice i gradske uprave Altone. Altona je osigurala putem sponzora 10 000 eura, a ostatak će osigurati Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. Spomenik će se odliti u Zagrebu u Ljevaonici umjetnina, iako je i jedna njemačka tvrtka dala istu ponudu. Važno je istaknuti da će drveni spomenik iz Hamburga i brončani u Hamburg besplatno prevesti hrvatski autoprijevoznik Zlatko Blažević iz Jakšića. Odliveni bi se spomenik trebao postaviti na istome mjestu u Hamburgu u povodu obljetnice ujedinjenja Njemačke 3. listopada 2007. Skulptura od drveta ostat će u Hrvatskoj i bit će postavljena u budućem Muzeju iseljeničtva. ■

CB The German metropolis and port of Hamburg was during the decades from the second half of the 19th to the mid 20th century the European gateway for overseas passenger travel for millions of European, among them hundreds of thousands of Croatians.

Kanadski Hrvati uspješno predstavili svoju zemlju

Hrvatska zajednica okupljena oko župe sv. Nikole Tavelića pristupila je Festivalu od samog početka. Za nas Hrvate ovo je bila iznimna prigoda da svjedočimo svoju hrvatsku posebnost u tim, teškim okolnostima kada nismo imali svoju državu

Joso Zizić, vel. Danijel Mrnarić, Vesela Mrđen - Korač, Joy Smith i mons. Raymond Chartrand, stoje: Jackie Zizic - Picilli i Damir Miro Gospic

kulinarske specijalitete uživati u živoj slici hrvatske kulturne baštine, slikovitim zanosnim nošnjama i dinamičnim plesovima uz milozvučne žice tamburice. Sve ove bogate zakusnice i užitak mogu se osvježiti i tipičnim hrvatskim napitcima pa i zaliti Karlovačkim pivom.

Svakako, tu je i nacionalna izložba, uvijek ukusno složena da izazove divljenje posjetioaca i potiče ih na upit o Hrvatskoj, Hrvatima, gdje im na usluzi stoje vrsni dragovoljci spremni pojasniti sve što ih zanima. Suvenirnica im nudi hrvatske rukotvorine i slatkiše.

Budući da mi Hrvati nemamo svoj dom u gradu, a crkva nije prikladna za takvo što, kao i mnoge druge nacije unajmljujemo škole ili druge domove pogodne za Festival. To je tjeđan žrtve i odricanja za našu, hrvatsku kulturu i za naš ponos, jer svi su poslovi su na dragovoljnoj osnovi, svi izložbeni predmeti posuđeni iz privatnih riznica. Pripreme traju gotovo čitavu godinu, ali življe prije početka prvoga tjeđna u kolovozu. Posebnu težinu Festivalu daje Folklorno

Kanadski Winnipeg moderan je grad s oko 600 000 žitelja iz čitavoga svijeta, kažu najmultikulturniji grad u Kanadi. Gotovo da nema nacije na svijetu koja nije prisutna ovdje. U tom, multikulturnom okruđu rodio se Festival nacija pod nazivom Folklorama, koji traje neprekidno dulje od 33 godine. Prosječan broj nacija sudionika kreće se od oko 40 do 45 iz godine u godinu.

Hrvatska zajednica okupljena oko župe sv. Nikole Tavelića pristupila je Festivalu od samog početka. Za nas Hrvate ovo je bila iznimna prigoda da svjedočimo svoju Hrvatsku posebnost u tim, teškim okolnostima kada nismo imali svoju državu. Trebalo je mnogo upornosti pa i hrabrosti tumačiti našu zlu sudbinu i pobijati zlonamjernu pro-

pagandu nama pripisanu. U ovakvim okolnostima bilo je to mnogo lakše jer su znatiželjnici dolazili u nas, gdje su imali prigodu kušati znamenite hrvatske

Nastup folklornog društva "Hrvatska zora"

Napisao i snimio: **Martin Paulić**

Četrdeset godina Majke Božje Bistričke u Calgaryju

Treći župnik naše župe u Calgaryju fra Dujo Boban u suradnji s hrvatskim iseljenicima sagradio je godine 1981. sadašnju crkvu Majke Božje Bistričke

društvo "Hrvatska zora", koje putem svih svojih sekcija, od najmlađih do najstarijih, pleše i svira za goste čitav tjedan...

Ove smo godine imali posebnu čast što nas je posjetila naša, hrvatska veleposlanica iz Ottawe Vesela Mrđen-Korač. Veselje je bilo to veće što je osobno otvorila ovogodišnji paviljon dajući nam riječ pohvale i podrške za očuvanju naše, hrvatske kulturne baštine na ovim prostorima u ovoj multikulturnoj sredini kojoj i mi Hrvati pripadamo. Ovogodišnji koordinator Festivala Damir-Miro Gospić zahvalio je veleposlanici Mrđen-Korač na posjetu u ime svekolike hrvatske zajednice i pozvao je da nas opet posjeti...

Osobno radeći na izložbi od samog početka, nalaže se pitanje što postizemo tom svojom žrtvom za Hrvatsku. Dok nismo imali svoju državu, bila je to u neku ruku naša domoljubna, moralna dužnost i obveza da svjedočimo svoju, ako hoćete, patnju..., da izrazimo svoju bol i tugu radost i ponos..., istinu.

Danas, kada imamo svoju slobodnu Hrvatsku, otvara se jedna druga strana suosjećanja. Naime, nakon uzastopnih posjeta, pohvala, riječi ohrabrenja i upita gostiju te spoznaje iz priča i slika da je hrvatska zemlja čari i ljepota mnogi odlaze na ljetovanje u Hrvatsku. Da vide je li to baš tako kako se priča i piše...

Eh, sad kad se vrate, dođu u paviljon pa počnu sloviti o Hrvatskoj, ma da umreš od miline slušajući kako o njoj s ushićenjem pričaju, suze radosnice suzdržavati moraš. Ne mogu se načuditi da je ovaj dragulj toliko dugo bio skriven od njih.. Il' je voliš il' je ne voliš, ali valja se žrtvovati za nju, našu jedinu Hrvatsku i ovdje u dalekom Winnipegu. ■

Proslava obljetnice u crkvi

Otvaranje izložbe

U nedjelju 7. listopada Hrvatska katolička župa Majke Božje Bistričke u Calgaryju ponosno je proslavila svoj značajni jubilej - 40. godišnjicu utemeljenja.

Naime, župu je 12. listopada 1967. utemeljio fra Zvonko Radošević koji je postao i prvim dušobrižnikom Hrvata u Calgaryju. Godinu dana poslije, 1968. godine, fra Zvonko je utemeljio i Hrvatsku školu u svrhu očuvanja hrvatskoga jezika i običaja kod mladih hrvatskih naraštaja.

Drugi župnik po redu bio je fra Ivan Rašić a treći fra Dujo Boban koji je u suradnji s Hrvatima godine 1981. sagradio sadašnju crkvu Majke Božje Bistričke 1981. Fra Izidor Grabovac bio je četvrti župnik, a naslijedio ga je vlč. Domin Vladić koji je s nama od 1996. godine.

Svečanu koncelebriranu misu predslavio je mjesni biskup Frederick Henry sa zborom svećenika uz asistenciju prof. dr. fra Velimira Valjana, profesora moralne teologije na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu i domaćina vlč. Domina Vladića. Prof. Valjan doputovao je ovom prigodom iz Sarajeva, a vodio je i program duhovne obnove za sve župljane od 1. do 6. listopada.

Svečanoj sv. Misi bila je nazočna i

veleposlanica Republike Hrvatske u Kanadi Vesela Mrđen-Korač.

Uz narodne nošnje i zvuke tamburica te mnoštvo vjernika, crkva Majke Božje Bistričke bila je potpuno popunjena i odisala je radošću i ponosom, a svečano raspoloženje nakon sv. mise preneseno je u prepunu dvoranu crkve, u kojoj su se svima okupljenima prigodnim riječima i čestitkama obratili veleposlanica Republike Hrvatske Vesela Mrđen-Korač te gradonačelnik grada Calgaryja Dave Bronconier. Svečani ručak i sve nazočne blagoslovio je mjesni biskup Frederick Henry.

U prigodnom dijelu programa nastupile su tri folklorne skupine: Društvo za njegu hrvatske kulturne baštine, tamburaški sastav "Zlatne žice" te grupa "Plavi dijamanti".

Nastupi folklornih skupina razveselili su srca svih Hrvata i njihovih uglednih gostiju koji nisu mogli sakriti svoje oduševljene prikazanom kulturnom baštinom ponosnih Hrvata grada Calgaryja.

U sklopu proslave jubileja postavljena je u Gradskoj vijećnici prigodna izložba fotografija. ■

CB The Croatian Catholic parish of the Mother of God of Bistrica in Calgary on Sunday, October 7th, proudly celebrated its 40th anniversary. The parish was founded October 12th of 1967 by Friar Zvonko Radošević, the first spiritual guardian of the Croatian community in Calgary.

Napisala: **Mirela Šumera**

ZAŠTIĆENA NEMATERIJALNA KULTURNA BAŠTINA

ZAGREB – Kulen, soparnik, štrukle, sinjski arambašići, rapska torta, paški sir, brački vitalac i pogača luciščak odnedavno se ne ubrajaju samo među probrane gastronomske delicije nego i među nacionalno kulturno blago, upisano na Listu zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara. Listu s 34 kulturna dobra s područja jezika, dijalekta i govora, potom tradicijskih umijeća i obrta te folklornoga stvaralaštva u području glazbe i običaja predstavio je ministar Božo Biškupić potkraj listopada u Ministarstvu kulture. Među zaštićena kulturna dobra ubrajaju paški teg, lepoljavaska, paška i hvarska čipka, viteška igra Sinjska alka, festa sv. Vlaha, korčulanska moreška, procesija "Za križen", bečarac, bednjanski govor, legenda o Picokima, istarski zvončari, ljelje iz Gorjana, rovinjska bitinada, jurjevski običaji Turopolja...

VUKOVAR MORA POSTATI SIMBOL CIJELOGA SVIJETA

VUKOVAR - Premijer Ivo Sanader otkrio je potkraj listopada u krugu Opće bolnice "Vukovar" spomenik žrtvama iz ratne vukovarske bolnice i grada Vukovara, rad akademskoga kipara Tomislava Ostoje, čiju je izradbu i postavljanje s tri milijuna kuna financirala Vlada. "Začetak pobjede u Domovinskome ratu jest ovdje u Vukovaru i zato smo uvijek iznova dužni Vukovar spominjati ne samo u kontekstu žrtve nego i pobjede", rekao je premijer otkrivajući spomenik. Spomenik je ocijenio izrazom zahvalnosti svim žrtvama, dokazom da se one neće zaboraviti i opomenom svima koji u budućnosti pomišljaju na ugrožavanje hrvatske slobode i neovisnosti. Spomenik je napravljen od posebnoga trajnog materijala s rascijepljenim srcem u sredini i križem kao simbolima žrtve, patnje i nade, a postavljen je na "hrđavom" postolju kao simbolu ratnog Vukovara.

PLAN RAZMINIRAVANJA ZA OVU GODINU ČAK ĆE SE PREBACITI

VINKOVCI - Razminiravanjem svih 3,6 četvornih kilometara minski sumnjivih površina u Vukovarsko-srijemskoj županiji, ovogodišnji plan razminiravanja u cijelosti je ispunjen, a realizacijom nekoliko novih projekata mogao bi biti premašen i 20 posto, dakako, ako vremenske prilike dopuste rad pirotehničarima. Nuštarska tvrtka "Istraživač" uvedena je u posao razminiravanja osam hektara kod Bršadina, i to na poljoprivrednim površinama koje obrađuje VUPIK. Do kraja godine očekuje se završetak razminiravanja 30 hektara poljoprivrednih površina između Đeletovaca i Nijemaca, kao i razminiravanje 21,1 hektar kanala i poljoprivrednih površina kod Bajakova i granice sa Srbijom.

POLAGANJE VIJENACA NA BLAGDAN SVIH SVETIH

ZAGREB - Na blagdan Svih svetih predsjednici Hrvatskog sabora i Vlade, Vladimir Šeks i Ivo Sanader, s izaslanstvima, te predstavnici udruga proisteklih iz Domovinskog rata na zagrebačkom groblju Mirogoju položili su vijence i zapalili svijeće kod spomenika Glas hrvatske žrtve - Zid boli, kod središnjega križa u Aleji poginulih branitelja i na grobu prvoga hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana, a kod središnjega križa zapalili su svijeće. Izaslanstva Hrvatskog sabora i Vlade položila su vijence i na Oltaru domovine na Medvedgradu, a vijence su položila i svijeće zapalila i na Krematoriju, na zajedničkoj grobnici za neidentificirane žrtve iz Domovinskog rata.

HRVATSKI FILMOVI U LINCOLNOVU CENTRU

NEW YORK – U jednome od najuglednijih kulturnih centara na svijetu, Lincolnovu centru u New Yorku, potkraj listopada je započeo tro-

tjedni program novoga hrvatskog filma pod nazivom "Iza granice" (Beyond the Borders): Pojavljivanje hrvatske kinematografije". "To što se hrvatski filmovi prikazuju upravo u Lincolnovu centru dovoljno govori o značenju ovoga festivala. Ovo je uspjeh već u startu", rekao je svjetski poznati filmski producent Branko Lustig, dobitnik dvaju Oscara. Probirljiva newyorška publika uživati će u hrvatskim filmskim ostvarenjima do 14. studenoga. Ovo je najveće i najduže skupno predstavljanje hrvatske kinematografije u inozemstvu do sada.

O imenima hrvatskih subetničkih skupina

Među bokeljskim Hrvatima bio je uobičajen etnik Bokelj i pridjev bokeljski, koji su, sukladno tomu, prihvaćeni i u hrvatskom standardnom jeziku, dok se u crnogorskom jeziku obično susreću realizacije Bokez i bokeški

Otkako država Hrvatska ima svoje mjesto na globusu kao samostalna država, više se pozornosti posvećuje i različitim hrvatskim subetničkim skupinama koje su se našle izvan hrvatskih državnih granica. Dobro je poznato da su neke od tih subetničkih skupina stoljećima odvojene od matičnoga naroda jer su se njihovi predci iselili na druge prostore. Drugi se pak nisu nikamo selili nego ih je krojenje državnih granica, ili krojenje republičkih granica u bivšoj Jugoslaviji, administrativnim putem odvojilo od matične domovine te učinilo dijasporom i manjinom na vlastitu području. Pritom se, nažalost, često zanemaruju i hrvatska imena takvih skupina, pa se u većoj ili manjoj mjeri prihvaćaju imena i nazivi koji potječu od većinskoga naroda ili pak neka druga rješenja koja više ili manje izravno niječu povezanost te skupine s njezinim matičnim narodom. Sjetimo se npr. što o imenima kaže Radovan Grgec u svojoj knjizi Reći ime: "Ime nije samo znak osobnosti i posebnosti, nego i znak pripadnosti, zvanja i poslanja, identiteta i kontinuiteta u vremenu i prostoru". Upravo zato nipošto nije svejedno hoćemo li najbrojniju hrvatsku subetničku skupinu u Rumunjskoj nazivati Karaševcima, odnosno karaševskim Hrvatima, ili pak Krašovanim. Upravo to, potonje ime često rabe srpski lingvisti, od kojih su ga, nažalost, preuzimali i pojedini hrvatski autori. Pritom se, naravno, nije vodilo računa o tome da sami pripadnici te skupine sebe nazivaju skupnim subetničkim imenom Karaševci jer je jedno od tih sela Karaševo. Prema tome, etnik Karaševac (množina Karaševci) rabi se ne samo za stanovnike najpoznatijega sela Karaševa nego kao zajedničko ime za stanovnike

Gradišćanski Hrvati na grafici iz 1840. godine

svih sedam sela u rumunjskom dijelu Banata u kojima živi ta subetnička skupina, pa odatle i naziv karaševski Hrvati. Isto tako, autohtonu hrvatsku skupinu u Italiji nazivamo moliškim Hrvatima, a ne moližanskim, kako se kadšto susreće u literaturi pod utjecajem talijanskoga jezika. Sljedeća se dvojnost susreće pri nazivanju Hrvata u Boki kotorskoj, kao i ostalih stanovnika toga zaljeva. Riječ je o etnicima Bokelj i Bokez. Premda su oba romanskoga podrijetla, među bokeljskim Hrvatima bio je uobičajen etnik Bokelj i pridjev bokeljski, koji su, sukladno

tomu, prihvaćeni i u hrvatskome standardnom jeziku, dok se u crnogorskom jeziku obično susreću realizacije Bokez i bokeški.

Kad je pak riječ o gradišćanskim Hrvatima, za sada se ne pojavljuju leksičke i gramatičke, nego pravopisne dvojbe. U gradišćansko-hrvatskom je književnom jeziku uobičajeno pisati Gradišćanski Hrvati. U hrvatskom pak standardnom jeziku pišemo gradišćanski Hrvati jer naš važeći pravopis propisuje da se odnosni pridjevi koji završavaju na *ski* pišu malim slovom, tj. toponim Gradišće, stanovnik Gradišćanac, pa sukladno tomu gradišćanski Hrvat. No, i u suvremenom hrvatskom standardnom jeziku poneki pišu Gradišćanski Hrvati, i to s objašnjenjem da gradišćanski Hrvati ne žive samo u pokrajini Gradišće u Austriji nego i u zapadnoj Mađarskoj i u Slovačkoj, pa je to onda kulturološko, a ne teritorijalno određenje. Takvo je objašnjenje neprikladno jer gradišćanski Hrvati, posebice oni u zapadnoj Mađarskoj, pod imenom Gradišće ne podrazumijevaju samo austrijsku pokrajinu Gradišće nego i prostor u zapadnoj Mađarskoj u kojem stoljećima žive. No čak i neovisno o toj važnoj činjenici, nedvojbeno je da je pridjev gradišćanski izveden od Gradišćanac, a taj etnik od toponima Gradišće, pa, prema tome, nema razloga pisati gradišćanski Hrvati velikim slovom ako tu hrvatsku subetničku skupinu ne smatramo posebnim narodom koji s nama nema nikakve veze. Uostalom, i pod pojmom janjevački Hrvati obično se razumijevaju svi Hrvati na Kosovu, tj. Hrvati koji žive ili su donedavno živjeli u Janjevu, Letnici, Šašarama, Vrnosu i Vrnavokolu. Prema tome, u hrvatskome standardnom jeziku valja rabiti realizacije karaševski Hrvati, janjevački Hrvati, moliški Hrvati, Bokelji, odnosno bokeljski Hrvati te gradišćanski Hrvati. ■

Napisala: **Sanja Vulić**

Tovarnički župnik mučenik Domovinskoga rata

Šesnaest godina od smrti tovarničkoga župnika don Ive Burika kojeg su zajedno sa sedamdeset hrvatskih civila ubili pripadnici JNA i srpskih paravojnih postrojbi

Sprovod don Ive Burika u siječnju 1998.

Grob i poprsje don Burika u Tovarniku

U subotu 27. listopada 2007. otkrivena je brončana bista nad grobom don Ive Burika, tovarničkoga župnika, rad akademskog kipara Mladena Mikulina i klesara Ivana Nestića iz Zagreba. Organizatori su župa sv. Mateja iz Tovarnika, Pjevačko društvo sv. Mateja i Društvo A. G. Matoša iz Tovarnika. Nad novoobnovljenim grobom don Ive Burika govorio je župan vukovarsko-srijemski Božo Galić i načelnik Općine Tovarnik Marinko Beljo. Blagoslovu je nazočio i pokojnikov brat Stjepan Ihas. Nakon blagoslova slijedila je svečana misa na kojoj je pjevao Collegium pro musica sacra iz Zagreba pod ravnanjem s. Cecilije Pleša.

Selo Tovarnik (dvadesetak kilometara od Vukovara na granici Hrvatske prema istoku) u rujnu 1991. Doživjelo je veliku tragediju kad je JNA zajedno sa srpskim paravojnim postrojbama napala mjesto, poubijala sedamdesetak hrvatskih civila, a među njima i župnika don Ivo Burika, zarobila stotinjak Hrvata i odvela ih u srpske koncentracijske

logore u Srbiji, a u selu porušila trećinu kuća, katoličku i pravoslavnu crkvu, sve opljačkala, a ostalo stanovništvo prognala iz mjesta. U kući dr. Đorđa Cvejića JNA i domaći naoružani srpski civili formirali su zatvor u kojem su ispitivali, mučili i ubijali svoje susjede Hrvate.

Župnika Burika ubili su pripadnici srpskih paravojnih postrojba 9. listopada 1991. u prostorijama župne kuće u Tovarniku. Ubacili su ga u masovnu grobnicu zajedno s drugim ubijenim župljanima i sve zajedno zatrpali rovokopacem. Ekshumiran je u siječnju 1998. i dostojno pokopan na tovarničkom groblju. Svake godine obilježava se dan sjećanja na njegovo ubojstvo. Tovarnički župnik don Robert Mickuljak proglasio je ovu godinu "Godinom vlč. Ive Burika" i naglasio da "želimo pod imenom pastira ove zajednice koji je dao život za povjerenje mu stado sjećati se i zahvaljivati za sve čijom žrtvom mi danas živimo u slobodi".

U dvorani pored crkve postavljena je izložba o životu i svećeničkim danima don Ive Burika, a u subotu, 6. listopada 2007. održana je komemoracija koja je započela molitvom na grobu don Ive Burika, a nastavljena okruglim stolom

u crkvi na kojem su govorili dr. sc. Grgo Grbešić, prof. Šimun Penava, vlč. Marko Kljajić i akademik Stjepan Damjanović. Na svetoj misi zadušnici u obnovljenoj tovarničkoj crkvi sv. Mateja nadahnuto je govorio trajni đakon Ivan Tutiš iz Tovarnika, a na kraju je don Pero Šokčević, sotinački župnik u mirovini, svjedočio o zadnjim danima don Ive koji je nakon napada na Tovarnik utočište našao kod njega u Sotu, odakle je uz propusnicu JNA odlazio u Tovarnik skupljati raspršeno stado.

Dok je Tovarnik gorio, velečasni Ivo obilazio je uplašene mještane po područjima, molio i sokolio ih da izdrže. Ostao je s ostacima svoga vjerničkoga stada. JNA je od njega tražila da posreduje u pregovorima s braniteljima svojih sela, jamčeći slobodu nakon predaje oružja. Ta ista JNA dovela je četnike i druge paravojne postrojbe koji su počinili velike pokolje nad mirnim hrvatskim civilima. Kako je bilo tih dana, zorno govori zapis u knjizi umrlih tovarničke župe u kojoj je don Ivo Burik rukom zapisao i sljedeće: "U Tovarniku našao 20. rujna 1991. 11 mrtvih muškaraca i 5 mrtvih ženskih osoba nemoguće identificirati... 2. X. Ubijena Felka Glibo i još 5 – 7 osoba kod župnog dvora..."

Nakon šesnaest godina za zločin nad Hrvatima u Tovarniku još nitko nije doveden pred sud. Marljivi Tovarničani vratili su se u svoje selo, obnovili ga i vedro s novom mladosti krenuli u ljepše sutra, a svojim pokojnicima odužuju se podizanjem spomen-križa, poprsjima i imenovanjem ulica – sve na sjećanje onima koji su svoje živote dali za slobodu Hrvatsku. ■

It has been sixteen years since the death of Tovarnik parish priest Don Ivo Burik, killed, along with seventy other Croatian civilians by members of the Yugoslav Army and Serbian paramilitary units.

Napisao i snimio: **Šimun Penava**

Istina o vukovarskim herojima

"Ovaj serijal će se nastaviti zbog pokojnog Marka Babića i ostalih heroja Vukovara" kazala je gradonačelnica Vukovara Zdenka Buljan ističući kako se približava dan sjećanja na Vukovar, pa je sve pozvala da 18. studenoga dođu u naš grad heroja

U zagrebačkom kinu "Europa" 29. listopada svečano je promoviran prvi od triju dijelova dokumentarnog serijala "Heroji Vukovara". Predstavljanje je ujedno bilo in memoriam za nedavno preminulog zapovjednika Trpinjske ceste, legendarnog Marka Babića, jednog od producenata ovog serijala. Nazočni su tom prigodom mogli vidjeti i čuti potresne ispovijesti heroja s prve crte obrane Vukovara, junake prvog dijela dokumentarnog serijala "Heroji Vukovara", braću Miroslava i Tomislava Josića, Vlatka i Zorana Volodera i Mirka Brekala, koji su nepoznati u široj javnosti, ali su po hrabrosti, herojskim pothvatima i domoljublju zadivili publiku i javnost.

U nazočnosti mnogih branitelja, njihovih obitelji i prijatelja, sve nazočne uvodno je pozdravio zapovjednik obrane Vukovara, Branko Borković - Mladi Jastreba koji je istaknuo kako je teško govoriti o Vukovaru, no nužno je zbog naraštaja koji dolaze, jer "bitka za Vukovar je veličanstvena zbilja, jedinstvena bitka značajna po mnogočemu". Kao predstavnik Markovih prijatelja i svih branitelja nazočne je u ime Turbo-voda pozdravio Mirko Brekalo. "Marko nas je vodio i u ratu i u miru. Pokazao nam je put kojim treba ići. Ostavio nam je seriju Heroji Vukovara koja vodi prema

Vukovarski heroji s producentom Dominikom Galićem

istini i to je jedina istina. Ovaj je serijal je napravljen zato da sjećanje ne padne u zaborav i temelj je naše budućnosti", naglasio je Brekalo.

Potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor u pozdravnom je slovu naglasila kako je snimanje igranog filma o Vukovaru dug prema Marku Babiću koji se mora poštovati. U ime herojskog grada Vukovara nazočne je pozdravila njegova gradonačelnica, Zdenka Buljan, te je u ime Gradskog poglavarstva pozdravila potpredsjednicu Vlade Jadranku Kosor, ministra unutarnjih poslova Ivicu Kirina, saborske zastupnike među kojima je istaknula Petra Mlinarića, branitelja Vukovara, župana vukovarsko-srijemskog, Božu Galića, kao i sve branitelje, te obitelj Marka Babića. "Ovaj serijal će se nastaviti zbog Marka i heroja Vukovara", kazala je gradonačelnica Buljan ističući kako se približava dan sjećanja na Vukovar, pa sve poziva da 18. studenoga dođu u Vukovar. Neposredno prije prikazivanja prvog dijela serijala "Heroji Vukovara" Trpinjska cesta - groblje tenkova, u ime umjetničke organizacije i producerske kuće Missart, nazočne je pozdravio

producent Dominik Galić. "Želim da se u ovom trenutku sjetimo i poklonimo herojima koji su branili Vukovar, Marku, Zadri i svim brojnim braniteljima koji su se herojski borili za Vukovar i Hrvatsku. Hvala našem Marku Babiću koji živi s nama, što pokazuje i ova prepuna dvorana. Sve vas pozivam da se svatko sabere u srcu i pita što sam učinio za Vukovarce, za istinu", naglasio je Dominik Galić. Prvi dio serijala prikazat će se napokon na HTV-u 21. prosinca ove godine. Sljedeća dva serijala od po 10 epizoda koja će se baviti obranom ostalih dijelova Vukovara, bit će snimljena sljedeće godine i bit će priprema za snimanje dugo očekivanog igranog filma, koji je toliko želio pokojni zapovjednik Borova Naselja Marko Babić, ali ga, nažalost, nije dočeka.

Serijal je nastao u produkciji Missarta, a producenti su Marko Babić i Dominik Galić, dok je redatelj Eduard Galić. ■

CB Zagreb's Europa movie theatre was the scene October 29th of the gala promotion of the first of three parts of the Heroes of Vukovar documentary series. The presentation was held in memoriam of Marko Babić, the wartime commander of the defence on the Trpinja road, who recently passed away and was one of the producers of the series.

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Damir Lešić**

Hrvatski geološki institut, Zagreb

RIJETKO SE KOJA ZEMLJA MOŽE PODIĆITI LEGENDARNOM LJEPTOM I ČISTOĆOM KOJU PRUŽA RJEKA KRKA. MEĐUTIM, NIJENI SEDRENI SLAPOVI VELO SU NIEŽNE GRADE I OSJETLJIVI SU NA PRIRODNE PROMJENE TE NA SVE LJUDSKE ZAHVATE. INA JE FINANCIRALA PROUČAVANJE NASLAGA PROMINA-FORMACIJE U KANJONU KRKE I ŠIRE OKOLICE, ŠTO JE PROVOĐIO HRVATSKI GEOLOŠKI INSTITUT U ZAGREBU. TAKO JE POMOGLA DA SE POSTAVE GEOLOŠKI LOKALITETI I STAZE TE OSNUJE GEOLOŠKI PARK. NA TAJ NAČIN, INA NASTOJI Približiti ljepotu HRVATSKE ZEMLJE SVAKOME, DOMAĆEMU ILI GOSTU, ALI ISTODOBNO BUDNO PAŽI NA EKOLOŠKU OSTAŠTINU NAŠIH DJEDOVA. OVO JE, NARAVNO, SAMO JEDNA OD MNOGOBROJNIH ININIH DONACIJA U KATEGORIJI EKOLOGIJE.

Pozdravno slovo ravnateljice DORE

Dvorana Westina bila je ispunjena do posljednjeg mjesta

U Kristalnoj dvorani hotela "Westin" 16. listopada održana je druga po redu donatorska večera Humanitarne organizacije "Dora". Riječi dobrodošlice nazočnima je uputila Sandra Bagarić, koja je pjesmom i pričom vodila kroz ovu iznimnu večer. U pozdravnome slovu o ciljevima i rezultatima "Dore" govorila je njezina predsjednica Jadranka Granić, dok je o "Dorinu" programu stipendiranja govorila ravnateljica Renata Gubić. "Večeras nas je ovdje 420 i zajedno smo prikupili više od 250 000 kuna. Taj je novac dostatan za stipendiranje 55 štićenika "Dore". Tijekom akcije "Želim biti" dodatno su prikupljena sredstava za stipendiranje njih 20. Dakle, ukupno 75 mladih imaju osiguranu stipendiju za iduću akademsku godinu. Nadam se, uz vašu pomoć, da ćemo doći do broja 100", istaknula je Renata Gubić.

Budući da je tijekom večeri prikupljeno još novca za tridesetak stipendija, te je večeri ostvaren cilj i došlo se do 100 stipendija, a ostvareno je i nekoliko kumstava. U glazbenome dijelu programa nastupila je izvrsna Sandra Bagarić uz klavirsku pratnju supruga Darka Domitrovića, te popularni Miroslav Škoro, koji se ponovno odazvao ovoj humanitarnoj večeri i s radošću nastupio za "Dorine" štićenike.

Pokrovitelji "Dorine" akcije "Želim biti", u sklopu koje je i ova večera i organizirana, jesu Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Gradsko poglavarstvo.

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Žorži Paro**

Druga donatorska večera

Ukupno 75-ero mladih ima osiguranu stipendiju za iduću akademsku godinu. Nadam se, uz vašu pomoć, da ćemo doći do broja 100, istaknula je Renata Gubić, ravnateljica DORE

U ime pokrovitelja nazočne su pozdravili Stipe Mamić, pomoćnik ministra Dragana Primorca, i dr. Zvonimir Šostar, pročelnik gradskog Ureda za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje.

Tijekom programa gosti su mogli pogledati i kratki film o "Dori", koji su snimili novinari "Istrage". Zaklada "Dora" osnovana je u samom početku srpske agresije na Hrvatsku, u jesen 1991. godine kao prva nevladina organizacija u Hrvatskoj za pomoć djeci i mladeži, stradalnicima Domovinskog rata. Započela je s radom u okviru Hrvatske matice iseljenika, nakon čega se nakon dvije godine odvojila i registrirala samostalno kao udruženje građana, a 2001. preregistrirana je kao Humanitarna organizacija "Dora", sukladno Zakonu o udrugama. Djeluje u zgradi HMI-a, a osnovni joj je cilj pomagati djeci i mladeži koji trpe na bilo koji način posljedice Domovinskog rata, kao i ostalima koji su u potrebi, sa svrhom poboljšanja kvalitete života, omogućivanja redovitoga školovanja, zaštite dječjih prava. ■

CB The Crystal Hall of the Westin Hotel was on October 16th the scene of the second donator's evening organised by the Dora humanitarian organisation, this year providing grants to 75 young people.

Sandra Bagarić, Miroslav Škoro, Jadranka Granić

Želja za povratkom na Murter još se nije ostvarila

Tisno, pogled na zemljište obitelji Burtina u Tisnu

“I ovogodišnje ljeto u Hrvatskoj potrošio sam gotovo svaki dan hodajući po sudovima i odvjetničkim uredima zbog svoje otete zemlje u Tisnu. Zbog te zemlje ni noću ne mogu spavati te ću se opet, nezadovoljan, vratiti u Australiju” jada se Branko Burtina

Priča o sudbini obitelji Burtina iz Betine (Općina Tisno) na otoku Murteru naizgled je zanimljiva i poučna, ali je ujedno i potresna. Njezin je glavni junak Branko Burtina (72), tek s 20 godina života sa svojim starijim bratom Šimom (80) godine 1955. zbog političkih i ekonomskih razloga, kaže, pobjegao iz rodnog mjesta te se nakon dugih putovanja zaustavio u dalekoj Australiji skrasivši se u Nirtlefordu u Viktoriji, selu s oko 3 500 stanovnika udaljenom oko 300 kilometara od Melbournea.

USPJEŠNA FARMA DUHANA

Čini se kao da se Branko i ne želi toliko prisjećati svih događanja iz inače svoje bogate memorije, iako mu je životni put po mnogočemu gotovo sličan “križnom putu” mnogih hrvatskih sinova koji se nisu slagali s ondašnjom jugoslaven-skom komunističkom vladavinom. Priznao je kako mu je život u tuđini postao bogatijim i ljepšim tek nakon deset godina, kada ga je usrećila lijepa, vitka Murterka, supruga Lidija, koja mu je poput golubice 1965. doletjela u naručje. Ubrzo su se oženili te iz sretnoga braka na svijet donijeli svoje dvoje djece, stariju kćer Katicu i mlađeg sina Matu, rođene u Melbourneu. Brankova i Lidijina djeca rasla su daleko od domovine svojih predaka, školovala se i u roditeljskom domu naučila hrvatski jezik. Vesnini i Matini roditelji gotovo su danonoćno radili teške poslove da bi im priskrbili bolji život, osigurali budućnost, održavajući redovite veze s rodbinom i prijateljima u Betini. U Nirtlefordu su podigli farmu duhana na kojoj su poslije, kada su

odrasli, radili Katica i Mate. Ističu kako su godišnje proizvodili i više od 50 tona duhana i sve bi prodali na tržištu, a problemi su nastali tek nakon što je prije godinu dana farma prestala poslovati pa se svi uzdržavaju od ušteđevine.

“Bila nam je žarka želja vratiti se u domovinu prije 32 godine, kad su nam djeca još bila mala jer smo htjeli da završe hrvatsku školu, otužno nam priča gospođa Lidija Burtina, ističući kako je tada suprugu Branku, zbog nepoznatih razloga, bio zabranjen povratak u domovinu.

UNUČICE KRŠTENE U RODNOJ BETINI

Iako pritisnut brigama, umorom od nespavanja i tereta što su mu ga drugi navalili na pleća, skromni Branko Burtina iznimno je sretan što je prije pet mjeseci prvi put postao djedom. Diči se svojim unučicama Lorenom i Sarom, blizankama, koje su na svijet u dalekoj Australiji donijeli sin mu Mate i snaha Vesna, čiji su korijeni u Tomislavgradu. Naše curice, Lorena i Sara rođene su 16. travnja ove godine u Australiji. Prije četiri tjedna došli smo s obitelji u Hrvatsku, na otok Murter, te smo sa sobom donijeli i našu djecu koju smo na blagdan Male Gospe (8. rujna) krstili u župnoj crkvi sv. Frane u Betini. Bilo je prekrasno, svečano, puna crkva ljudi, a imali smo svečan ručak na brodu. Doživljaj i događaj je to za pamćenje u domovini krstiti djecu i imati svu obitelj uz sebe, za jednim stolom. Mi smo, inače, prvi mladi roditelji koji smo iz Australije došli krstiti djecu u Hrvatsku. Drago nam je što se slika Hrvatske mijenja nabolje, a to je dojam i mnogih mladih Hrvatica i Hrvata u iseljeništvu, primjerice u Australiji. Željeli bismo se što prije vratiti u domovinu, ali nismo sigurni kada će se to dogoditi. Najviše bismo voljeli da

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

nam država Hrvatska napokon vrati zemljište u Tisnom koje su oduzeli u bivšoj jugoslavenskoj državi”, poručuju Vesna i Mate ispred svojih novoizgrađenih kuća u ulici Jartić u Betini.

BEZUSPJEŠNI POVRAT OTETOG ZEMLJIŠTA

Poruku su im potvrdili i Matina sestra Katika i njezin muž Johan Wood (Australac), svekrva Lidija i svekar Branko, koji je i ovogodišnje rane jeseni bio premoren, dodatno iscrpljen, gotovo satrven brigama, putovanjima i kucanjima na vrata mjerodavnih državnih službi na svim razinama, dugotrajnim sudskim sporovima, razgovorima. Tako mu je, dodaje, bilo i tijekom svih minulih devet godina, kada je uz pomoć odvjetnika pokrenuo sudski postupak za povrat svojega zemljišta, djedovine, na predjelu Rata, koje mu je oduzeto za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (1972.). Riječ je o atraktivnom zemljištu tik uz more koje je kupio njegov djed Luka za ušteđevinu krvavo zarađenu tijekom 20 godina u Americi, kao i novcem svoga oca Mate, koji je radio u belgijskom rudniku. No, Branko Burtina se sa svojom obitelji i nakon ovogodišnjeg ljetovanja u rodnoj Betini, baš kao i proteklih godina kako je pokrenuo sudski postupak za povrat svog zemljišta, ponovno neobavljena posla, vratio u Australiju. Rekao je kako je razočaran u hrvatsko pravosuđe upućujući poruku da će se na kraju obratiti Europskim sudu u Strassburgu ako njegov predmet ne bude pozitivno riješen na Vrhovnom sudu RH.

“I ovogodišnje ljeto u Hrvatskoj potrošio sam gotovo svaki dan hodajući po sudovima i odvjetničkim uredima zbog svoje otete zemlje u Tisnu. Umjesto odmaranja na rodnom ognjištu Betini, gdje sam prije šest godina izgradio dvije kućice, ponovno sam se toliko zamorio. Zbog te zemlje ni noću ne mogu spavati te ću se opet nezadovoljan vratiti u Australiju”, jada se Branko. No ushićen je time što je postao djedom dviju zdravih i razdraganih unučica koje su krštene u rodnome mjestu svoje bake i djeda, u Betini poznatoj i po kalifatima hrvatske drvene brodogradnje u kontinuitetu od njezina utemeljenja (1740.) do današnjega ponovnog buđenja. ■

CB We bring you the story of the Australian-Croatian family of Burtina, who hail from Betina on the island of Murter that could not realise its desire to return to the homeland. The chief reason is that their property confiscated during the Communist regime cannot be restored to them.

Obitelj Burtina ispred nove kuće

GRAĐEVINARSTVU NEDOSTAJE 15 TISUĆA RADNIKA

ZAGREB - Iako svi pokazatelji govore o neprestanom porastu građevinskog sektora još od devedesetih godina prošloga stoljeća, zabrinjava podatak da toj djelatnosti trenutačno nedostaje od 10 000 do 15 000 radnika, a u skoroj će ih budućnosti nedostajati i 30 000. Trenutačno je u građevinskim tvrtkama zaposleno oko 85 000 radnika, a kada se njima pribroje i zaposleni u obrtima, to je ukupno 120 000 zaposlenih u graditeljstvu. Direktor Sektora za graditeljstvo pri Hrvatskoj gospodarskoj komori (HGK) Rudolf Rom upozorava da domaće tržište jednostavno nema dovoljno radnika ni za domaće projekte, a kamoli za izvoz. “Čak ni sva nastojanja HGK-a stimuliranom prekvalifikacijom ili dokvalifikacijom radnika nisu urodila plodom da povećamo broj radnika, a jedini je izlaz u njihovu uvozu.”

VARTEKS OSTVARIO DOBIT OD 5,2 MILIJUNA KUNA

VARAŽDIN - Varaždinska tekstilna industrija Varteks ostvarila je u prvih devet mjeseci ove godine dobit od 5,2 milijuna kuna, što je četiri puta bolje od rezultata ostvarena u istom razdoblju 2006. godine, kada je Varteks poslovao s gubitkom od 1,9 milijuna kuna, objavljeno je iz te tvrtke. Iz Varteksa ističu kako je najbolji pokazatelj pozitivnih kretanja u kompaniji rezultat iz poslovnih aktivnosti, koji iznosi 9,1 milijun kuna, što je za 9,4 milijuna kuna više u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Ukupni rezultati prodaje u vlastitoj maloprodaji iznosili su 113,5 milijuna kuna, što je 11 posto ili 11 milijuna kuna bolje od prodaje u istom razdoblju prošle godine, pri čemu je ostvaren porast prodaje vlastitih proizvoda od sedam posto te trgovačke robe od 19 posto.

DVJESTO NOVIH MALIH OBITELJSKIH HOTELA

SPLIT - Da su mali i obiteljski hoteli velika snaga hrvatskog turizma, govori i podatak da ih čak 70 posto radi cijelu godinu, zapošljavaju više od 2 200 radnika, zaslužni su za produženje turističke sezone... Samo u zadnje dvije godine otvorilo se 200 novih hotela, a transformacijom privatnih iznajmljivača soba i apartmana u hotele očekuje se još veći boom. “Trenutačno je u gradnji 80 hotela, a cilj je da se godišnje otvori stotinjak novih objekata. Brojevi govore da će se u idućih sedam godina u Hrvatskoj otvoriti 1 000 malih hotela, a to je investicija “teška” najmanje milijardu eura”, kaže Šime Klarić, predsjednik nacionalne Udruge malih i obiteljskih hotela, osnovane prije četiri godine, koja okuplja 120 redovnih članova i još pedesetak pridruženih.

POTICAJ PISANOM STVARALAŠTVU

Njemu je ostalo srce tamo na kamenoj liti,
Kadulja gdjeno miriši, smilj gdje zlati se žuti,
Bršljan gdje zide djeci mu štiti.

S. S. Kranjčević Iseljenik

Hrvatska matica iseljenika - podružnica Rijeka ustanovila je svojedobno nagradu "Silvije Strahimir Kranjčević" s nakanom da potakne naše iseljeničtvo na književno stvaralaštvo te da hrvatsku javnost upozna s dosezima toga stvaralaštva. Književnom stvaralaštvu iseljenika u Hrvatskoj matici iseljenika poklanja se dužna pažnja. Prate se literarna zbivanja i, na naš poticaj, nastoji se sustavno znanstveno, ali i nastavno, u okvirima sveučilišne zajednice, analizirati i ujediniti literarne tendencije u iseljeničtvu.

Smatramo da ta nagrada ima višestruko značenje. Pisana riječ i govor na materinskom jeziku uvijek je osnaživala u naših iseljenika i njihovih potomaka svijest o identitetu, nastojeći ne potpasti pod potpunu asimilaciju u većinsku etničku sredinu u kojoj žive. U prošlosti je osobito pisana (i govorena, naravno) materinska riječ držala čvrste veze sa zemljom podrijetla i matičnim narodom. S druge strane, nerijetko su naši iseljenici – književnici (ili njihovi potomci) svojim stvaralaštvom na dvama jezicima afirmirali zasade temeljne kulturne baštine domovine podrijetla, kao i zemlje u kojoj žive ili su rođeni. Na taj način oni su stvarali neraskidive sponove između nas i drugih naroda.

Natječaj je široko zasnovan spram vrste pisanoga stvaralaštva. Ostvarivati se mogu u gotovo svim literarnim vrstama. Sudionici natječaja mogu po slobodnom jezičnom izboru svoje radove pisati hrvatskim standardnim jezikom, u hrvatskim narječjima (čakavski i kajkavski) te pripadajućim govorima (mjesni govor). Štoviše, mogu u pisanom stvaralaštvu rabiti i vrlo česte fenomene jezične interferencije hrvatskog i jezika sredine u kojima naši iseljenici žive.

Stvaralaštvo će vrednovati Povjerenstvo čiji su članovi stručnjaci za jezik i književnost.

I, na kraju, zašto je nagrada naslovljena imenom Silvija Strahimira Kranjčevića. Više je tomu razloga, od toga da se ubraja u velikane hrvatske književnosti pa do toga da je pjesnik živio u vremenu velikog iseljavanja naših ljudi u prekomorske zemlje, napisao najpotresniju pjesmu ("Iseljenik") o tragici čovjeka koji odlazi iz svojeg zavičaja, ne znajući hoće li se ikada vratiti.

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
PODRUŽNICA RIJEKA
voditeljica Podružnice
Vanja Pavlovec

NATJEČAJ

Za dodjelu nagrade Silvije Strahimir Kranjčević
za literarno stvaralaštvo iseljenika i njihovih
potomaka

Nagrada "S.S.Kranjčević" dodjeljuje se za ostvarenja s područja pjesništva, romana, kratke priče, drame i putopisa, pod uvjetom da nisu nagrađivana, te da im je autor iseljenik ili potomak iseljenika. Literarni radovi mogu biti pisani hrvatskim standardnim jezikom, u svim hrvatskim narječjima te njima pripadajućim govorima (mjesni govor).

Broj literarnih radova je ograničen: za poeziju deset pjesama, za kratku priču pet, te za putopis dva priloga.

Svaki rad treba biti pisan na računalu ili pisaćim strojem, te sadržavati ime i prezime, godinu rođenja, adresu i kratki životopis.

Prvonagrađeni autor dobiva "Gnijezdo rođenja", rad akad. kipara Josipa Diminića.

Rok za slanje radova je: 20. prosinca 2007.

Adresa:

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
- PODRUŽNICA RIJEKA

Voditeljica: Vanja Pavlovec

E-mail: hmi-ri@ri.t-com.hr

Trpimirova 6

51 000 RIJEKA

HRVATSKA

tel: (+385 51) 21 45 57

faks: (+385 51) 33 98 04

Rezultati Natječaja bit će objavljeni
u veljači 2008. godine

I Croati a Trieste - Hrvati u Trstu

U ime grada Trsta nazočne je pozdravio gradonačelnik Roberto Dipiazza, koji je iznenadio pozdravnim slovom na hrvatskom jeziku. Nešto kasnije, akademik Petar Strčić, tu je činjenicu "pribilježio" kao povijesni podatak

U prepunoj dvorani tršćanske palače "Ferdinando" 25. listopada svečano je predstavljena monografija o Hrvatima u Trstu I CROATI A TRIESTE.

Knjiga u izdanju Hrvatske zajednice u Trstu nastajala je punih devet godina, uz veliki trud mnogih autora. Riječ je o zborniku radova 26 hrvatskih, slovenskih i talijanskih autora, uz bogatu fotografsku dokumentaciju. Ova knjiga na 544 stranice prvi put sustavno sintetizira povijest kulturne, jezične i političko-gospodarske nazočnosti Hrvata u Trstu. Svrha stvaranja takvoga djela bila je da povjesničari i stručnjaci na jednome mjestu progovore o osamstoljetnoj hrvatskoj etničkoj nazočnosti u tom multinacionalnom gradu, o kojoj se vrlo malo zna. Knjiga, zbog svoje opsežnosti, nije mogla biti tiskana dvojezično, pa je najprije objavljena na talijanskome jeziku. Namijenjena je ponajprije Trščanima i talijanskoj javnosti uopće. Nakon što se zaokruži financijska konstrukcija talijanskog izdanja, za koje je, uz dio sredstava

Desa Dujela, Zdenka Babić - Petričević, Ana Bedrina, Snježana Hefti i Damir Murković

institucija hrvatske države, najveći dio financirala Hrvatska zajednica u Trstu, nadamo se da će uslijediti i hrvatsko izdanje. Svečanom predstavljanju knjige prisustvovali su predstavnici kulturnog i političkog života Trsta te ugledni gosti iz Hrvatske. U ime grada Trsta nazočne je pozdravio gradonačelnik Roberto Dipiazza, koji ih je iznenadio pozdravnim slovom na hrvatskom jeziku. Nešto poslije akademik Petar Strčić tu je činjenicu "pribilježio" kao povijesni podatak. Nadalje, u ime Hrvatske skupu su se obratili veleposlanik RH u Rimu Tomislav Vidošević, predstavnica Sabora Zdenka Babić-Petričević te predstavnica iz MVPEI-a Jasmina Kovačević-Čavlović. Promociji su prisustvovali i predstavnici Generalnog konzulata u Trstu, Hrvatske matice iseljenika, Nacionalne i sveučilišne knjižnice, predstavnici Saveza hrvatskih zajednica Italije iz Trsta, Milana, Padove, Rima, Moliza te hrvatsko-talijanskih udruga iz Belluna i Udina. Porečku i pulsku biskupiju predstavljao je biskup u miru mons. Antun Bogetić,

a bili su tu i predstavnici svih udruga tršćanskih Slovenaca te grčkih i srpskih pravoslavnih crkvenih zajednica.

Knjiga bogata fotografijama i grafički vrlo dobro opremljena podijeljena je u šest samostalnih poglavlja koja obrađuju povijest Hrvata u Trstu, znamenite Hrvate, hrvatski tisak, udio Hrvata u kulturnome razvoju Trsta, povijest raznih hrvatskih udruga koje su nastale i djelovale u Trstu itd.

Na predstavljanju knjige govorili su slovenski povjesničar Jože Pirjevec i hrvatski akademik Petar Strčić, dok je Damir Murković govorio o nastanku ovoga značajnog djela. U glazbenom dijelu nastupile su hrvatske umjetnice, mezzosopranistica Vesna Topić Ružević i violinistica Margarita Sošić uz glazovirsku pratnju Elisabette Buffolini iz Trsta. ■

CB The packed hall of the Ferdinando palace in Trieste was the scene October 25th of the presentation of a monograph featuring the Croats of Trieste entitled I CROATI A TRIESTE. The book, published by the Croatian Community in Trieste, was a full nine years in the making, pooling the efforts of many authors.

Nastup Vesne Topić Ružević

Napisala: **Ana Bedrina**

IZLOŽBA SVJETSKA BAŠTINA U HRVATSKOJ U PERTHU

AUSTALIJA - Izložba fotografija Svjetska baština u Hrvatskoj otvorena u petak 12. listopada 2007. u Perthu, u Galeriji sveučilišnoga kluba Sveučilišta Zapadne Australije. Publici se uvodno obratila Melinda Šimić, voditeljica programa, pozdravši sve prisutne među kojima su bili kao počasni gosti Michelle Roberts, ministrica u zapadnoaustralskoj vladi, Mirjana Piskulic, prva tajnica u veleposlanstvu RH u Canberri, generalni konzul RH Hrvoje Petrušić, i predsjednici hrvatskih udruga u Za-

padnoj Australiji. U svojem pozdravnom govoru Hrvoje Petrušić posebno je zahvalio predsjednicima hrvatskih klubova (Hrvatskom centru, Domu, Jadranu i Jedinstvu) na njihovoj potpori, Trgovačkoj komori te inicijatoru izložbe Hrvatsko-australskom kongresu. Nakon Perthu izložba će biti prikazana i u drugim mjestima u Australiji. Ta je izložba dio godišnje kulturne manifestacije hrvatske zajednice pod imenom Tjedan hrvatske kulture.

NOVI KARDINAL HRVATSKOGA PODRIJETLA

ITALIJA – Papa Benedikt XVI. je na općoj audijenciji srijedom najavio konzistorij za 24. studenoga na kojemu će imenovati 23 nova kardinala. Među kandidatima je i mons. Estanislao Esteban Karlic, nadbiskup u miru nadbiskupije Parana u Argentini. Nadbiskup Karlic hrvatskog je podrijetla. Rođen je u mjestu Oliva 1926. godine, bio je predsjednik Argentinske biskupske konferencije, a umirovljen je 2003. Krajem 90-tih godina prošloga stoljeća bio je jedan od glavnih organizatora Američke sinode.

SAVJETOVANJE NJEMAČKIH KROATISTA U BERLINU

NJEMAČKA - U organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u glavnom je njemačkom gradu održano III. po redu savjetovanje njemačkih kroatista. Skup je okupio tridesetak kroatista s njemačkih sveučilišta, predavače na odsjecima slavistike, lektore, prevoditelje kao i voditelja koordinacija i učitelja Hrvatskih dopunskih škola iz Würzburga, Giessena, Göttingena, Ulma, Halle-Wittemberga, Stuttgarta, Tübingena, Bamberg, Münchena, Oldenburga, Saarbrückena, Mannheima, Jene i Berlina. Njima su se u raspravama, koje su se ove godine vodile o „Aspektima hrvatsko-njemačke kulturne i književne razmjene“, a zatim i o mnogim drugim projektima, pridružili i gosti iz Zagreba. Ovogodišnje dvodnevno Savjetovanje njemačkih kroatista koje je po treći put održano u prostorijama Veleposlanstva RH u Berlinu, otvorila je mr. sc. Vera Šutalo, pomoćnica ministra znanosti, obrazovanja i športa.

CROATIA TORONTO PRVAK

KANADA – Croatia Toronto novi je prvak kanadske nogometne CSL lige! Nakon što je hrvatski klub u prvoj finalnoj utakmici pobijedio srpski White Eagles s 4:1, u uzvratu je lako obranio prednost odigravši 0:0. Podsjetimo, zbog straha od navijačkih nereda, vlasti države Ontario odlučile su da se prvi put u kanadskoj povijesti u finalu nogometnog prvenstva igraju dvije utakmice. Prva je bila igrana pred hrvatskim navijačima, dok je uzvrat igran pred pristašama srpskog White Eaglesa. Croatiji Toronto to je treći naslov u povijesti.

IZLOŽBA IVANKE NARAI U CASTLE HILLU

AUSTRALIJA - U australskome Castle Hillu se od 19. listopada do 8. studenoga održava izložba likovnih radova Ivanke Narai, talentirane likovne umjetnice i bivše plesačice HFA "Koleda", koja je sebe pronašla u svijetu umjetnosti. Umjetnica Izlaže trenutno 131 rad, a mnoge zamisli i teme čekaju da ih 'prebaci' na platno. Ima, kako sama kaže, četiri individualna stila i radovi su joj zapravo preslikani osobni osjećaji. Trenutno vlada veliki interes za njenu izložbu u Perthu, a rado bi, doznajemo, izlagala i u drugim gradovima - u Canberri, Melbourneu, Brisbaneu... Ivankine radove posjetitelji mogu vidjeti u Castle Grandu, na uglu Castle i Pennant ulica, u Castle Hillu.

Susret bivših studenata Hrvatskih sveučilišta

Ujeku Domovinskog rata u Hrvatskoj kanadski Hrvati iz reda bivših studenata hrvatskih sveučilišta osnovali su odsjek Alma Matris Croaticae Alumni (AMCA) Toronto, udruhu koja okuplja članstvo iz južnog Ontarija. AMCA je danas uspješna asocijacija koja organizira programe i prigodne aktivnosti za svoje članove i širu zajednicu.

Posljednjih su godina AMCA tradicionalna druženja postala anticipirani događaj u zajednici, i također humanitarni događaj na kojem su prikupljene novčane donacije za različite namjene. Ovogodišnja humanitarna večera održana je 26. listopada u "Croatia Restoranu" u Mississaugi, a okupila je AMCA članove,

Napisala: **Ana Bačić**

prijatelje, poslovne ljude, te predstavnike udruga i organizacija u hrvatsko-kanadskoj zajednici. Hrvatsku su predstavljali generalni konzul Republike Hrvatske u Mississaugi Mario Livaja i veleposlanica u Ottawi Vesela Mrđen-Korač. Voditelj programa i organizator večere AMCA dopredsjednik Krešimir Mustapić najavio je da će svi prilozi od toga humanitarnog skupa biti upotrijebljeni za stipendiju jednog hrvatskog studenta. Potom se skupu obratio predsjednik AMCA Nikola Demarin koji je govorio o novim idejama i misiji AMCA na promicanju suradnje između i hrvatskih sveučilišta i uspješnih bivših sveučilištaraca diljem svijeta. Udruga je pomogla održavanje Katedre hrvatskog jezika na Sveučilištu u Torontu i inicirala potporu hrvatskog Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa za financiranje katedre, u sklopu

nedavnog posjeta pomoćnika ministra dr. Radovana Fuchsa.

U kulturnom dijelu programa pod geslom "Vino i gitare" goste su oduševili klasični gitarist Warren Nicolson koji je izveo recital iz Segovijina repertoara, i Dubravko Barac s izborom poezije članice AMCE dr. Dubravke Križaj-Kaplić, te antologijske poezije hrvatskih pjesnika. ■

kuhane pastirve

(za 4 osobe)

1 kg pastirva
1 vezica peršina
1 lovorov list
50 g luka
1 češanj češnjaka
1 žlica octa
2 žličice Vegete
5 zrna papra
1,2 l vode
4 žlice maslinova ulja
2 žlice nasjeckanog peršina
70 g riže
sol
150 g mrkve
150 g brokule
200 g zelenih mahuna

U širu posudu ulijte vodu, dodajte vezicu peršina, lovorov list, papar, luk, češnjak, Vegetu i ocat; pa kuhajte oko 10 minuta. Dodajte očišćene pastirve i nastavite kuhati na laganoj vatri oko 15 minuta. Posudu maknite s plamena, a ribu ostavite još nekoliko minuta u vrućoj juhi.

Očišćene mahune, mrkvu narezanu na štapiće i cvjetove brokule skuhaite u slanoj vodi. Ribu oprezno izvadite na pladanj. Oko ribe rasporedite kuhano povrće, a sve prelijte maslinovim uljem i pospite žlicom nasjeckanog peršina. Juhu procijedite, neka zakipi, dodajte još kuhanu rižu i preostali nasjeckani peršin. Poslužite toplu.

Vrijeme pripreme: 50 minuta.

Energetska vrijednost obroka: 2283 kJ/547 kcal.

Savjet:

Pri kuhanju pazite da pastirve budu kuhane, ali da ostanu cijele.

Marko Mudronja Rebac
"TRAGOM BAŠTINE"

Autor u knjizi iznosi svoje uspomene iz djetinjstva i rane mladosti. Iako je knjiga pisana bez znanstvenih pretenzija, svojim povijesnim i etnografskim sadržajem značajan je doprinos znanju o životu Murtera od kraja 19. stoljeća do početka Drugoga svjetskog rata. U prvom poglavlju "Crkva-središte vjerskog i društvenog života" navode se imena župnika i kapelana od 1891. do danas te se iznose mnoga svjedočanstva o blagdanima, posebno onima koje su prije Drugoga svjetskog rata obilježile značajne pojavnosti vjerskog života. To su nadnevc, ili dani kojima se i danas obilježava vjersko zajedništvo što ga nalaže sama bit života s Crkvom. U drugom poglavlju, "Crtice iz života u murterskom prostoru", opisuje se nekadašnja svakidašnjica življenja i rada onog obiteljskog i onog seoskog koji se kasnije institucionalizira u raznim zajednicama. Treće poglavlje, "Murterske udruge i društva", govori o kulturnom djelovanju raznih amaterskih društava i udruga, osobito o župnom pjevačkom zboru "Sveti Mihovil". Knjiga sadržava i opsežnu građu priloženih dokumenata i fotografija.

Jure Vujić
TRG MARŠALA TITA - MITOVI I REALNOSTI TITOIZMA

Hrvatska uzdanica, Zagreb, 2007.

Autor Jure Vujić piše u svojoj knjizi o mitovima i stvarnosti titoizma, i to kao pripovjedač šecući zagrebačkim Trgom maršala Tita i donoseći niz povijesnih činjenica, pa bi ta knjiga mogla biti udžbenik iz politologije i suvremene hrvatske povijesti. Knjiga autora Vujića, rođenog 1965., koji je diplomirao filozofiju, književnost i pravne znanosti u Parizu, na 256 stranica razmatra teme: titoizam, titoistički federalizirani totalitarizam, samoupravni socijalizam, nesvrstani kao kozmetika obmane svijeta, Titov diktatorski položaj i staljinizacija Jugoslavije te Titova zločinačka industrija u koju spadaju bleiburški genocid, genocidno zakonodavstvo, prisilna kolektivizacija, likvidacije i iseljavanje, odnosno izvoz političkih protivnika, te rješenje vjerskog pitanja proganjanjem katolika i muslimana. Knjiga je zapravo čuđenje nad činjenicom da je jednom od najvećih zločinaca prošloga stoljeća, diktatoru i hedonistu, naredbodavcu genocida nad stotinama tisuća Hrvata, ikoni armije koja je izvela ili pod čijim se okriljem događali zločini etničkog čišćenja tijekom Domovinskog rata, posvećen najljepši trg glavnoga grada Hrvatske.

Zbornik
AKTUALNI TRENTAK CRKVE I DOMOVINE

Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt na Majni, 2007.

Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta nastavlja višegodišnju praksu objavljivanja zbornika s predavanjima s godišnjih pastoralnih skupova svećenika, đakona, pastoralnih suradnika i suradnica koji djeluju u Zapadnoj Europi. Ovoga je puta skup održan od 2. do 6. listopada 2006. u Puli o temi "Aktualni trenutak Crkve i domovine". Kako u predgovoru ističe delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić, Katolička crkva i društvo u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini doživjeli su tijekom nekoliko zadnjih godina velike i radikalne promjene. Tradicijska Crkva gubi postupno na ugledu, te osjeća da joj je stoljetna haljina postala uska i neprikladna. Postavlja se pitanje što učiniti da se Katolička crkva u našem narodu obnovi i obuče u novo, prepoznatljivo ruho. Dugogodišnji komunistički režim i Domovinski rat ostavili su nezacijeljene rane i duboke ožiljke, što dodatno otežava pastoralni rad u našem narodu. Zbornik donosi izlaganja prof. dr. Stjepana Balobana, dr. Ive Balukčića, dr. Mladena Bevande, Domagoja Ante Petrića i dr. Dražena Živića. (Adolf Polegubić)

TOP lista knjiga

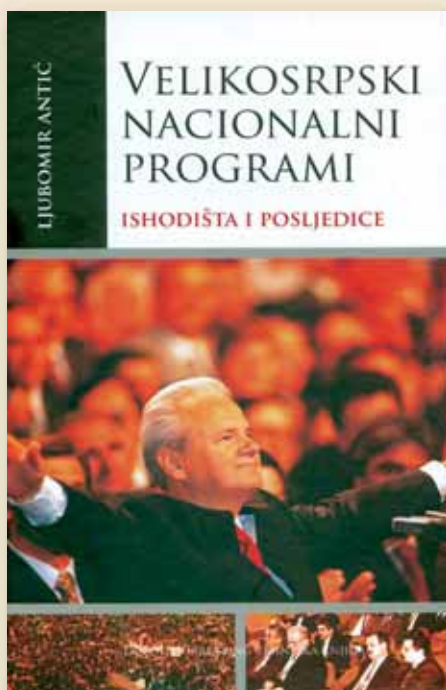
Najprodavaniji domaći naslovi u hrvatskim knjižarama tijekom listopada 2007.

1. 247	Zec na mjesecu, Hrvoje Šalković, 191. str.
2. 237	Poglavnikova bakterija, Boris Dežulović, 140 str.
3. 223	Frida ili o boli, Slavenka Drakulić, 150 str.
4. 197	Dvori od oraha, Miljenko Jergović, 688 str.
5. 143	Godine prve – zašto su važne, Milivoj Jovančević, 255 str.
6. 136	Opsjednuta, Rujana Jeger, 220 str.
7. 93	Osmi povjerenik, Renato Baretić, 253 str.
8. 90	Pravi se da ovo nisi vidio, Hrvoje Šalković, 252 str.
9. 68	Danas kuham..., Ana Ugarković, 380 str.
10. 56	Hrvatska kuharica u zoni, Vanja Grbac Gredelj, 276 str.

Najprodavaniji strani naslovi u hrvatskim knjižarama tijekom listopada 2007.

1. 2.390	Tajna, Rhonda Byrne, 216 str.
2. 1.335	Harry Potter i Darovi Smrti, Joanne K. Rowling, 610 str.
3. 607	Iluzija o Bogu, Richard Dawkins, 367 str.

Anketu prikuplja i obrađuje KIS - knjižni informacijski sustav. Više o KIS-u na stranicama www.knjiga.hr.

Ljubomir Antić "VELIKOSRPSKI NACIONALNI PROGRAMI – ISKODIŠTA I POSLJEDICE"

Autor u knjizi promišlja o ključnim programima nastalima tijekom 19. i početkom 20. stoljeća raščlanjujući koncepciju velikosrpsstva koja je u velikoj mjeri obilježila tijek političkih kretanja Srba. Nakon što je definirao pojam velikosrpsstva, Antić progovara o Srbiji i njezinu okružju u prvoj polovici 19. stoljeća, a zatim o onome što je pomoglo njegovu formiranju i širenju. u drugim poglavljima autor piše o želji za amputacijom Hrvatske čime bi se stvorila velika Srbija, o Srpskom kulturnom klubu i "Srpskom glasu" čija djelatnost slijedi dotadašnje velikosrpske programe prilagođujući ih specifičnim prilikama, o stvaranju novog, strateškog načela u izgradnji Velike Srbije te o Memorandumu SANU

čiji su zaključci duboko uronjeni u srpski mit. Govoreći o tom problemu, knjiga potvrđuje da velikosrpski ekspanzionistički program ima transvremenski karakter te da je agresija na Hrvatsku bila njime inspirirana.

dr. Dragutin Pavličević "HRVATI I ISTOČNO PITANJE"

Hrvatska historiografija dobila je vrijedan prinos proučavanju zapostavljenog područja naše prošlosti. Riječ je o knjizi "Hrvatski i istočno pitanje" podnaslovljene "Između 'ostataka ostataka' i 'oživljene Hrvatske'" dr. Dragutina Pavličevića, znanstvenog savjetnika u Institutu "Ivo Pilar". Recenzent knjige dr. Hrvoje Matković naglasio je da ta knjiga u svojim pet poglavlja logično komponirana i dobro vođena kroz vrlo slojevit problematiku koja je vrlo dobro obrađivana u hrvatskim udžbenicima. "Autor nam je svojim novim podacima i interpretacijama pokazao u kojoj su mjeri Hrvati bili žrtve osmanlijske agresije i koliko je njihov prodor na jugoistok Europe bio sudbonosan", kazao je Matković. Na aktualnost i neriješenost istočnoga pitanja ukazao je i, također, recenzent knjige dr. Ive Mažuran ustvrdivši da se još uvijek ne zna što će svjetska politika učiniti na tom planu, istaknuvši da Hrvatska, unatoč uspostavljenoj samostalnosti, nije sasvim sigurna u svojoj daljnjoj budućnosti. "Istočno pitanje je bila zazorna tema koja se iz političkih razloga izbjegavala, a njeno pravilno valoriziranje i te kako je bitno za kvalitetnu diplomaciju. Na žalost, u povijesnoj problematici, naši su političari vrlo slabo educirani", zaključio je Mažuran, preporučivši svima knjigu za iščitavanje.

Maksim Mrvica

Šibenčanin Maksim Mrvica u studenome održava turneju "Solo Tour 2007. g." u sklopu koje posjećuje deset gradova u Hrvatskoj. To je prigod za slado-kuske klasičnih koncerata da vide i čuju Maksima Mrvicu u intimnijemu pristupu kojim je već osvojio publiku širom svijeta dajući uvijek novi pogled na svoje osebujno glazbeno stvaralaštvo. Maksimov je koncert mješavina klasične i *crossover* glazbe. Intimnije ozračje stvara u kazališnim prostorima u Rijeci, Puli, Osijeku, Vukovaru, Bjelovaru, Čakovcu, Zadru, Splitu, Dubrovniku i rodnom Šibeniku.

Glumac Adam Končić objavio album kajkavskih popevki

Nakon zapaženih nastupa na Krapinskom festivalu, glumac Adam Končić, mnogima poznatiji kao glumac u našim telenovelama, sve je otpjevane zagorske popevke sabrao na prvome samostalnom albumu pod nazivom "Zagorje, ja tvoj sem sin", koji je ovih dana objavila Croatia Records. Tako je zagorski umjetnik rodom iz Zaboka, u čijoj se obitelji uvijek pjevalo, sviralo i plesalo, još jednom odao štovanje kraju iz kojeg potječe, brigom za narodno stvaralaštvo i očuvanje tradicije. Album sadržava 16 pjesama koje su glumcu-pjevaču pisali Arsen Dedić, Ivica Pepelko, Siniša Leopold i Viktor Crnek. Skladbe Adamova albuma progovaraju o ljubavi prema kraju, rodnoj kući, prijateljima i voljenim osobama, a naslovna pjesma u sebi ima autobiografske elemente.

Pripremio: **Toni Kovač**

Drugi "Amanet" Ibrice Jusića

Nakon što je kolekciju izvornih bosanskih sevdalinki "Amanet" prodao u platinastoj nakladi, kantautor i šansonijer Ibrica Jusić privodi kraju snimanje nastavaka te kolekcije. Druga kolekcija sevdalinki, koja će biti objavljena pod imenom "Amanet 2", nastavak je uspješne suradnje s vrsnim hrvatskim *jazz*erom Elvisom Stanićem, koji je i na prethodnom izdanju bio glazbeni producent i koaranžer izdanja.

Toni Kljaković preminuo na pozornici

Doajen hrvatske glazbene scene Toni Kljaković ostvario je san o kojemu sanjaju mnogi pjevači, a to je da svoj glazbeni put dokončaju pjesmom. Barba Toniju, kako su ga odmila zvali, pozlilo je tijekom izvedbe pjesme "Noštromo" na koncertu u čast maestra Nella Milottija u pulskome Hrvatskome narodnom kazalištu. Toni Kljaković rođen je u Solinu, a u svojoj dugogodišnjoj glazbenoj karijeri osigurao je epitet najnagrađivanijeg izvođača svih vremena na festivalu Melodije Istre i Kvarnera, koji je jedini u povijesti tog festivala pobijedio čak sedam puta. Zapažene je uspjehe postigao i kao izvođač na Splitskom i Opatijskom festivalu. Suradivao je s brojnim pjevačima i grupama, a među ostalima, ističe se duet s Terezom Kesovijom "Nima Splita do Splita", kojim su davne, 1964. godine osvojili prvu nagradu.

Josipa Lisac: Glazba je dar

U životu treba biti svoj, sretan i znati što se želi, jer, ako čovjek to ne zna, potonut će. Treba pronaći recept, viziju i put, smatra glazbena diva Josipa Lisac koja pod svjetlima pozornice taj put već dugo slijedi. Ovih je dana zauzeta pripremanjem platinaste kolekcije s tridesetak hitova, u čemu joj pomaže nekolicina priznatih glazbenika u produkciji Elvise Stanića. Izdat će i CD, DVD, a predstoji joj, kaže, 10. prosinca i koncert posvećen Karlu Metikošu, njezinoj najvećoj ljubavi koja joj je, uz publiku koja dolazi na koncerte, životni pokretač.

"Ugodno sam iznenađena, jer na koncertima vidim mlađa lica koja znaju riječi i starijih pjesama, pa zar to nije divno?" oduševljena je Josipa i dodaje da sve što se radi iskreno, bez kalkulacija i iz srca – traje baš kao i Metikoševe pjesme. "Dnevnik jedne ljubavi" već 35 godina govori sve jezike, a to je, smatra ona, cilj umjetnika: "ljudima univerzalnim jezikom darivati sreću".

Novi album Mate Bulića

Omiljeni pjevač hrvatske dijaspore Mate Bulić najavljuje izlazak svojega novoga studijskog albuma koji nosi naziv "Kako mi je, tako mi je", a u studenome je krenulo emitiranje najavnog singla "Nije čaša kriva što je čaša" na radijskim postajama. Novi Matin studijski album izlazi uskoro u izdanju Hit Recordsa, pet godina nakon posljednjega studijskog izdanja. Prije izlaska albuma, Mate Bulić kreće na koncertnu turneju po Bosni i Hercegovini.

HR TOP 10

zabavna

- 1** **Sandi Cenov i Leo** - Kako ću živjeti bez nje
album: Zlatne žice Slavonije, 2007. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2007.
- 2** **Baruni** - Ja se učim živjeti bez tebe
album: Zlatne žice Slavonije, 2007. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2007.
- 3** **Jasmin Stavros** - Ja sam kriv
album: Nemoj se udavati, 2007. / Hit Records
- 4** **Leo** - Krevet od ruža
album: Krevet od ruža, 2007. / Hit Records
- 5** **Miroslav Škoro**
- Daleko je kuća moja
Hit Records
- 6** **Sms i Elvira Rahić** - Za koga ove suze padaju, album: Zlatne žice Slavonije, 2007. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2007.
- 7** **Prva liga** - Da sam tebe sreo ranije
album: Zlatne žice Slavonije, 2006. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2007.
- 8** **Dražen Zečić & Anđela Kolar**
- Nema ništa novo
Croatia Records
- 9** **Mate Bulić** - Nema žena ružnih
album: Zlatne žice Slavonije, 2007. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2007.
- 10** **Danijela** - Na po mi srce živi
album: Split 2007. / Split 2007.

pop&rock

- 1** **Toše Proeski** - Igra bez granica
album: Igra Bez Granica, 2007. / Hit Records
- 2** **Jinx** - Na zapadu
album: Na zapadu, 2007. / Dallas
- 3** **ET** - Sad idi, briga me
album: Vrhunski Album, 2007. / Hit Records
- 4** **Luka Nižetić** - U mislima
album: Slobodno Dišem, 2007. / Menart
- 5** **E.N.I.** - Ja znam
album: Oči Su Ti Ocean, 2007. / Dallas
- 6** **Ivana & Marija Husar** - Reci da me voliš
album: Samo Jednom Se Ljubi - Tribute To Ivo Robić, 2007. / Aquarius Records
- 7** **Pips, Chips & Videoclips** - Zdenka i vanzemaljci, album: Pjesme za gladijatore, 2007. / Menart/Dan mrak
- 8** **Meritas** - Napokon
album: Meritas Unplugged, 2007. / Menart
- 9** **Pavel** - Moj stan je prekinuo s njom
Dallas
- 10** **Tony Cetinski** - Ti si najbolje
album: Budi Uz Mene, 2005. / Hit Records

Marijana uspješno studira glumu i pravo

Atraktivnu Marijanu Mikulić prvi smo put upoznali u seriji "Obični ljudi". Trenutačno je gledamo u novoj, kostimiranoj telenoveli "Ponos Ratkajevih". No, uz sve glumačke obveze, mlada Širokobriježanka studira istodobno na Dramskoj akademiji i na pravu. Uspješna je na obama fakultetima. – Na pravo sam se upisala kada nisam uspjela otprve upisati Akademiju. Poslije sam već bila položila prve dvije godine tako da je bila šteta odustati. Nastavu sam odslušala, a preostale ću ispite položiti na ljeto – otkriva ambiciozne planove i dodaje da joj je gluma u prvome planu, a pravom se ne misli ozbiljno baviti.

Pripremila: **Mirna Jagodić**

Nakit s karakterom

Ovih je dana u zagrebačkoj galeriji ULUPUH-a otvorena izložba unikatnoga umjetničkog nakita Davora Šuka "S onu stranu banalnosti". Izložci zaokupljaju načinom izrade i iznenađujućim kombinacijama sirovine koje neodoljivo podsjećaju na urese kakvi su nekoć krasili bijelu put plemenitih dama. "Stvaram s nakanom da se oduprem konzumerizmu i uniformiranosti kojoj mnogi pribjegavaju ne želeći stvarati prepoznatljiv imidž. Osobno smatram da je identitet nuždan", pojašnjava Šuk kojemu je to treća samostalna izložba.

Obilježen Dan kravate

U desetak gradova Hrvatske, ali i diljem svijeta, obilježen je Dan kravate. Slavlje kravate krenulo je iz Pule prije četiri godine, kad je Academia Cravatica izvela jedinstvenu instalaciju "Kravata oko Arene", kojom je Pula promovirana u svijetu. Ove je godine trisetinjak srednjoškolaca podiglo veliku kravatu duž cijeloga središnjeg trga u Puli i tako zadivilo sve prolaznike među kojima su bili i brojni turisti koji su na taj jedinstven način naučili da kravata potječe od Hrvata.

Vratile se alpinističke heroine

Nakon uspona na 8201 metar visok himalajski vrh Cho Oyu, alpinistice su sletjele u zagrebačku Zračnu luku. Na dočeku je bilo veselo i glasno, čestitalo se, ljubilo, grlilo i plakalo. Prva hrvatska ženska alpinistička ekspedicija "Cho Oyu 2007" ostvarila je svoj cilj. Pet žena popelo se po snijegu, jakom vjetru i niskoj temperaturi na šesti po visini vrh u svijetu i premašilo hrvatski ženski penjački rekord. Do njihova uspjeha ni jedna Hrvatica nije prešla visinu iznad 8 000 metara, nit stajala na vrhu jednog od 14 svjetskih "osamtisućnjaka", što je do sada pošlo za rukom tek šestorici Hrvata. Čestitamo!

Tena na relaciji Zagreb - London

Dramatičarka Tena Štivičić kao autorica postoji od 1999., kad je za dramu "Nemreš pobjeć od nedjelje" dobila Nagradu Marin Držić. Posljednjih godina, otkako se preselila u Englesku, interes za njezina dramska djela sve je veći i u inozemstvu. Na pitanje može li se na hrvatskom jeziku pisati kao i na engleskom i je li naš vokabular siromašniji u usporedbi s glavnim svjetskim jezikom Tena kaže: Nikad nisam osjetila da mi u hrvatskom nedostaje riječ. Engleski je doista nevjerojatno bogat i 'gibak' jezik, i katkad je teško naći prikladan prijevod. No, pišući na dvama jezicima, kadšto mi se događa da se neke stvari mnogo lakše izraze na hrvatskom nego na engleskom.

Hrvatski kulinarski specijaliteti u zgradi UN-a

Promotori hrvatske kuhinje nakon desetodnevnog su se boravka vratili iz New Yorka, gdje su u Ujedinjenim narodima bili sudionici "Hrvatskog festivala hrane". Jedanaest kuhara je u elitnom restoranu u zgradi na East Riveru demonstriralo bisere hrvatske kuhinje. Za to su dobili velike pohvale, o čemu su svjedočili i zapisi nakon prezentacije za vodeće američke gastronomske novinare. Naši su novinari otkrili zanimljiv podatak da je čak i holivudska zvijezda Angelina Joly uživala u našoj kuhinji.

REZIME TENISKE SEZONE

Najbolji hrvatski reket Ivan Ljubičić nije uspio izboriti nastup na Masters Cupu u Šangaju i ulazak među osam najboljih tenisača. Ivan je drugi dio sezone odigrao prilično neuvjerljivo pa je na kraju pao na 18. mjesto na ljestvici najboljih ove sezone.

Mario Ančić je nakon dugog izbjavanja s terena zbog mononukleoze i ozljeda sezonu završio tek na 82. poziciji, dok su "renking" karijere ipak zabilježili Ivo Karlović i mlađi Marin Čilić. Karlović je vrlo blizu ulasku među 20 najboljih na svijetu, trenutačno je 22. dok je Čilić iz tjedna u tjedan napredovao pa je sezonu završio kao nikad bolji, na 71. mjestu.

DINAMOV REMI NA STARTU KUPA UEFA

Švicarski mediji aklamacijom su priznali kako su 'dobri duhovi' i nepreciznost Dinamovih napadača spasili Basel od poraza u Zagrebu u skupini D Kupa Uefa. Tako je Dinamo u svom premijernom nastupu u skupini s rezultatom 0:0 došao tek do jednog boda, pa će iz sljedećih susreta protiv norveškog Branna u gostima (29. studenoga), njemačkog HSV-a kod kuće (5. prosinca) i na gostujućem terenu kod francuskog Rennesa (20. prosinca) pokušati izboriti prvo ili drugo mjesto u skupini koje vodi u daljnja natjecanja. Istodobno Dinamo vrlo uvjerljivo vodi u 1. HNL ligi pa nakon 16. kola od drugoplasirane Rijeke ima čak 12 bodova više.

POČELA NOVA SKIJAŠKA SEZONA

Tradicionalnim veleslalomom u Soldenu otvorena je nova skijaška sezona u kojoj su Ivica Kostelić, Ana Jelušić i Nika Fleiss najavili bolje rezultate nego prošle godine. Na prvoj utrci sezone nastupili su Ivica i Ana, no nisu se uspjeli plasirati u drugu vožnju. Nakon što je zbog nedostatka snijega odgođen prvi slalom u finskom Leviju, premješten je u austrijski Reiteralm. Iako se mnogo očekivalo od Aninog nastupa, lagana, ravna staza nije joj odgovarala pa je na koncu zauzela razočaravajuće 23. mjesto. No, izvrsnim nastupom Nika Fleiss je najavila povratak nakon što je prošlu cijelu sezonu propustila zbog niza ozljeda i bolesti. Nika je osvojila 15. mjesto. Ivica je u svom premijernom nastupu u slalomu, unatoč promjeni skija (prešao sa Salomona na Fisher) razočarao 20. mjestom.

ZAVRŠENA 40. ZLATNA PIRUETA...

40. Zlatna pirueta završena je u Zagrebu revijom najboljih klizača i klizačica, a izvrsna organizacija najbolja je preporuka za EP koje se za mjesec dana održava u našem glavnom gradu. Najbolja hrvatska klizačica Idora Hegel nije uspjela obraniti prošlogodišnju titulu najbolje, na kraju je osvojila tek 8. mjesto. Na ovom najstarijem klizačkom natjecanju u svijetu nastupio je 31 klizač, 28 klizačica, te 21 plesni par, među kojima je 29 nacionalnih prvaka.

Na Svjetskome boksačkom prvenstvu u Chicagu jedini hrvatski predstavnik koji je izborio vizu za Ol u Pekingu je Marijo Šivolija. Mario je poražen u četvrtfinalu i tako nije uspio obraniti srebrnu medalju s prošlogodišnjeg SP-a.

Hrvatski gimnastičar Filip Ude izvrsno je završio gimnastičku sezonu. Na posljednjem turniru iz Svjetskoga kupa, u škotskom Glasgowu, Ude je u finalu vježbanja na tlu osvojio peto mjesto, a na konju s hvataljkama bio je osmi.

Naš drugi gimnastičar Robert Seligman u takozvanom superfinalu Svjetskog kupa u njemačkom Stuttgartu u disciplini konj s hvataljkama bio je izvrstan drugi!

Pripremila: **Nikolina Petan Šutalo**

USPJEŠNI RUKOMETAŠI

Rukometaši Croatia osiguranja (bivši Zagreb) nakon pobjede protiv Vardara u Skoplju, u utakmici "biti ili ne biti", zadržali su izgleda za plasman u osminu finala najelitnijeg europskoga klupskog natjecanja, Lige prvaka. Zagrebaši su nakon četiri kola na 3. mjestu i u zadnja dva kola moraju pobijediti kod kuće švicarski Schaffhausen i španjolski Ademar Leon. Uoči priprema za EP koje se krajem siječnja igra u Norveškoj, hrvatski rukometni reprezentativci odigrali su u Širokom Brijegu i Splitu dvije humanitarne utakmice protiv reprezentacije Slovenije i u oba susreta uvjerljivo slavili. Prihod s utakmice u Širokom Brijegu išao je Udruzi "Međunarodno Kumstvo djetetu Herceg-Bosne" na Puringaju u Širokom Brijegu koja skrbi o 5 500 djece koja su u ratu ostala bez svojih roditelja, a koju vodi fra Jozo Zovko.

NA KRAJU OTON

Ne, Marice, ne! To su eksponati izložbe "Instalacije" našeg poznatog umjetnika!

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalan porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- BANERI,
- SPONZORIRANI ČLANAK,
- SPONZORIRANE RUBRIKE

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Odjel za marketing i promociju

tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522

mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matiss.hr

Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB,
HRVATSKA / CROATIA

Više od
udobna leta

Odaberite Croatia Airlines za svoja putovanja!

Suvremena flota, stalni razvoj usluge i ljubaznost osoblja jamstvo su vašeg zadovoljstva.

Posjetite našu web stranicu i rezervirajte svoje mjesto na letu.

 CROATIA AIRLINES

A REGIONAL STAR ALLIANCE MEMBER

www.croatiaairlines.com